

Kallelse Samhällsnämndens arbetsutskott

Tid: torsdag 17 september 2026 kl. 08:30

Plats: Västra Roten, kommunhuset i Lilla Edet

Ärenden

Föredragande

Formalia

- 1 Upprop
- 2 Val av justerare och tid för justering
- 3 Godkännande av dagordning
- 4 Anmälan av jäv

Ärenden

5	Information om tertialrapport 2 för samhällsnämnden	2026/12	Marcus Eriksson,
ekonom/Ivana Egert,
sektorchef
<i>Kl. 8.30</i>
6	Delårsrapportering av samhällsnämndens internkontroll 2026	2026/5	Ebba Johansson,
verksamhetsutvecklare
<i>Kl. 8.50</i>
7	Vattentjänstplan - beslut om samråd	2026/415	Ebba Johansson/Maria Olsson, miljöinspektör
<i>Kl. 9.00</i>
8	Redovisning av nämndens uppdrag att se över möjligheterna att utveckla delegationsordningen	2026/397	Kristian Nordström,
enhetschef miljö och bygg
<i>Kl. 9.15</i>
9	Rättstillämpning vid handläggning inför slutbesked enligt plan- och bygglagen	2026/336	Kristian Nordström
	Kaffe		<i>Kl. 9.45</i>
10	Ansökan om förhandsbesked för nybyggnad av två enbostadshus på fastigheten Håltet 1:1	2026/409	Kristian Nordström,
11	Tillsyn enligt plan- och bygglagen på fastigheten [REDACTED]	2026/337	Kristian Nordström

12	Förslag på beslut om byggsanktionsavgift efter tillsyn av rivning av uthus, skorsten med murstock på fastigheten [REDACTED]	2026/357	Kristian Nordström
13	Initiativärende gällande inköp av lokalproducerat nötkött	2026/235	Ebba Johansson <i>Kl. 10.30</i>
14	Information tillsynsrapport Ellbo avloppsreningsverk	2026/416	Claes-Henric Hirschfeldt, enhetschef VA <i>Kl. 10.20</i>
15	Information om projekt inom enhet stadsmiljö	2026/419	Martin Andersson, enhetschef stadsmiljö <i>Kl. 10.40</i>
16	Beslutsuppföljning september för samhällsnämnden	2026/10	Robin Svendberg, nämndsamordnare <i>Kl. 11.00</i>
17	Sammanträdesdagar för samhällsnämnden 2027	2026/420	Robin Svendberg
18	Redovisning av inlämnade e-förslag 2026	2026/13	Robin Svendberg
19	Sektorns dialog med arbetsutskottet		<i>Kl. 11.10</i>
20	Information		<i>Kl. 11.40</i>

Mona Burås (S)
Ordförande

Delårsrapportering av samhällsnämndens internkontroll 2026

Dnr SAN 2026/5

Sammanfattning

Samhällsnämnden antog den 26 februari 2026 § 7 en internkontrollplan för året och gav Sektor samhälle i uppdrag att arbeta utifrån den.

Uppföljning av internkontrollplanen sker två gånger per år; i samband med tertialredovisning 2 samt i samband med årsbokslut. Nedan ges en sammanfattning av delårsuppföljningen av 2026 års internkontroll samt uppföljning av åtgärder från föregående års internkontrollplan.

Internkontrollplanen för samhällsnämnden 2026 innefattar sex kontrollpunkter. Avfall- och återvinningsenheten och stadsmiljöenheten har redovisat flertalet kontroller av kontrollområdet investeringsprojekt. Vatten- och avloppsenheten har inte redovisat någon kontroll av området ännu. Miljö- och bygglovsenheten har kontrollerat enhetens avtal utan några upptäckta brister. Även stadsmiljöenheten har kontrollerat enhetens avtal och upptäckte då ett avtal som löper ut i februari 2027, en ny upphandling behöver därför påbörjas. Området kommunikation har vid ett tillfälle kontrollerats av miljö och bygglovsenheten, men för flera enheter kvarstår uppdraget att genomföra kontroller på området. Resterande områden avses att kontrolleras under perioden september till december och återrapporteras i samband med årsrapporteringen av internkontroll 2026.

Även uppföljning av föregående års internkontrollplan har skett. I miljö- och bygglovsenheten pågår ett långsiktigt arbete gällande bemanning och minskad sårbarhet. Gällande säkerhet vid transporter har körtillstånd uppdaterats och utbildning genomförts. Angående säkerheten och VA-driften genomförs regelbundna skyddsronder och en förbättring av skalskyddet har påbörjats. Åtgärderna från föregående års internkontrollplan bedöms därmed vara omhändertagna med undantaget för byggandet av carport med skalskydd, åtgärden återstår men andra åtgärder för att öka säkerheten har genomförts.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2026-08-28

Återrapportering av intern kontroll enligt internkontrollplan 2026 för samhällsnämnden, daterad 2026-09-09

Internkontrollplan 2026 – Samhällsnämnden, daterad 2026-02-27

Ekonomisk bedömning

Internkontrollen bedöms rymmas inom befintlig ram.

Sociala konsekvenser

Sektorn bedömer att förslaget till beslut inte får några sociala konsekvenser.

Förslag till beslut

Samhällsnämnden godkänner delårsrapportering av internkontroll 2026.

Ivana Egert
Sektorchef

Beslutet skickas för kännedom till
Sektorchef Ivana Egert
Enhetschef avfall och återvinning Ulf Nilsson
Enhetschef kost Camilla Grek
Enhetschef kost Åsa Carlstein
Enhetschef lokalvård Amra Cukur
Enhetschef miljö och bygglov Kristian Nordström
Enhetschef stadsmiljö Martin Andersson
Enhetschef vatten och avlopp Claes-Henric Hirschfelt
Verksamhetsutvecklare Ebba Johansson

Delrapportering av internkontrollplan 2026 Samhällsnämnden

Framtagen av: Ebba Johansson

Datum: 2026-09-09

Version: 1.0

LILLA EDETS
KOMMUN

Bakgrund

Samhällsnämnden har antagit en interkontrollplan för 2026 och gett sektorn i uppdrag att arbeta efter den beslutade planen. Nedan redovisas vidtagna åtgärder gällande föregående års internkontrollplan (2025) samt delresultatet av 2026 års internkontroll.

Redovisning av vidtagna åtgärder 2026 avseende föregående års (2025) internkontrollplan

Föregående års internkontrollplan innefattade sex kontrollpunkter. I samband med årsredovisningen redogjordes slutrapporteringen av internkontrollen 2025. Slutrapporteringen redovisade resultatet av genomförda kontrollmoment och de ytterligare åtgärder som planerades.

Gällande kontrollområdet bemanning fastställdes åtgärderna att minska sårbarheten genom att fler uppgifter delas mellan medarbetare och kompetensutveckling, detta gällde miljö- och bygglovsenheten. Enheten arbetar långsiktigt med att dela arbetsuppgifterna för att få en mer robust verksamhet. Det kvarstår dock några uppgifter som endast en handläggare har kunskap om, och i de fall skulle en tänkbar inhoppare få börja från noll och ta hjälp av kollegor från andra kommuner. Vi kan också anlita handläggare från andra kommuner för enskilda insatser om vi kommer överens med den kommunen. Vi har avtal med Soltaks-kommunerna och Trollhättan om sådana utbyten av tjänster. Kompetensutvecklingsbehov följs upp på medarbetarsamtal och även vid avstämningar mellan dessa samtal. Åtgärden för kontrollpunkten kan anses vara omhändertagen i och med det långsiktiga arbetet som pågår.

Brist gällande att förare ej har erforderlig utbildning för transporter kunde konstateras vid slutrapporteringen av internkontrollen 2025. Som åtgärd ska körtillståndet för hjullastare inom avfallsenheten ha uppdaterats och stadsmiljöenheten ska ha beställt en utbildning. Körtillståndet för hjullastare inom avfallsenheten har uppdaterats och utbildning som stadsmiljöenheten hade behov av har genomförts av berörda medarbetare. Åtgärderna anses omhändertagna.

Angående kontrollområdet gällande säkerhet och risken att tredje man kan komma åt och manipulera driften av VA-anläggningarna ska vatten- och avloppsenheten genomföra regelbundna skyddsronder och driftmöten. En förbättring av skalskyddet ska även planeras till 2026 eller 2027. Under 2026 har vatten- och avloppsenheten genomfört regelbundna skyddsronder och driftmöten. En förbättring av skalskyddet pågår och fortsätter under 2027. Åtgärderna kan anses omhändertagna.

Angående kontrollområde säkerhet och risken för stöld och inbrott i bilar fastställdes åtgärden att under 2026 bygga en carport med skalskydd. Vatten- och avloppsenheten har inte genomfört åtgärden men har genomfört andra åtgärder för att öka säkerheten.

För de övriga kontrollerade punkterna i förra årets internkontrollplan bedömde samhällsnämnden att tillräckliga åtgärder genomförts under 2025.

Sammanfattning av delresultat i 2026 års internkontroll

I nedan tabell sammanfattas årets kontrollpunkter, risker, resultat av genomförda kontrollmoment och eventuella åtgärder för att undvika att de brister som uppdagas inte återupprepar sig. Uppföljning av kontrollplan sker två gånger per år; i samband med tertialbokslut 2 samt i samband med årsbokslut.

Process/arbetssätt	Oönskad händelse	Resultat	Åtgärd
Investeringsprojekt	Risk för fördyringar, förseningar eller att beslut saknas.	Avfall- och återvinningsenheten: Inga brister noterades. Stadsmiljöenheten: Upptäcktes felkonteringar på driften istället för projekt.	Stadsmiljöenheten: Felkonteringen är rättad. Åtgärd genomförd.
Avtal	Risk för att stå utan upphandlad leverantör, fördyringar och/eller avsaknad av leverans.	Miljö- och bygglovsenheten: Inga brister noterades. Stadsmiljöenheten: Ett avtal som går ut februari 2027 identifierades. Upphandling startar snarast.	Stadsmiljöenheten: Tilldela ansvar att kontrollera avtalens giltighetstid till utvald handläggare, med enhetschef som kontrollfunktion.
Fordon	Personal inom lokalvård använder privata bilar i tjänsten. Risk för att ersättning betalas ut felaktigt.	Ingen kontroll har genomförts under perioden.	
Fordon	Risk för felaktigt utnyttjande av arbetsfordon samt tankkort.	Ingen kontroll har genomförts under perioden	
Utrustning	Risk för att maskiner och lokaler inte fungerar som det ska vilket kan påverka arbetsmiljön.	Ingen kontroll har genomförts under perioden	
Kommunikation	Risk för att brister inte åtgärdas och att återkoppling till kund/klagande ej sker.	Miljö- och bygglovsenheten: Resultatet av kontrollen visar 86 pågående klagomålsärenden, bristande är att 34 är äldre än 2 år samt att 13 ärenden inte fördelats till en handläggare.	Berörd personal är informerad och uppdrag har getts att avsluta fler ärenden samt att varje ärende tilldelas en handläggare.

Nämndspecifika kontrollpunkter

Fördjupad beskrivning av respektive kontrollpunkt och kontrollmoment av vid delrapporteringen genomförd kontroll.

1. Investeringsprojekt

Beskrivning: Säkerställa att investeringsprojekt följer budget, tidplan och beslut. Risk för fördröjningar, förseningar eller att beslut saknas.

Resultat:

Avfall- och återvinningsenheten: Enhetschef samt ekonom har kontrollerat inköp av avfallsfordon samt inköp av tvåfackskärl avseende fakturor, konteringar och eventuella avvikelser. Detta har utförts löpande vid de månatliga ekonomiska uppföljningarna 23 februari 16 april 2026, 5 maj 2026 och 3 juni 2026. Ingen brist har identifierats i kontrollerna. Däremot upptäcktes tre konterade fakturor som tidigare bokförts mot drift men som nu kan redovisas som investeringar.

Stadsmiljöenheten: Enhetschef, projektledare och produktionsledning i Stadsmiljöenheten samt sektorns ekonom har tillsammans kontrollerat ekonomi/avvikelser/konteringar/ÄTO:r/budget och annat kopplat till avslutade samt pågående projekt inom ramen för beslutad investeringsram. Kontrollerna har genomförts 2 mars 2026, 6 maj 2026 och 5 samt 8 juni 2026. Kontrollerna leddes av ekonom som gick igenom samtliga fakturor inkomna kopplade till respektive projekt och enhetschef, projektledare och produktionsledning redogjorde för status i projekten. I några fall upptäcktes det att fakturor är felkonterade, på driften istället för på projektet. Detta rättar ekonom till i efterhand. I övrigt framkom inga fel utan normala avvikelser som hanteras i respektive projekt.

Vatten och avloppsenheten: Har inte rapporterat några kontroller ännu. Kontroller planeras rapporteras under perioden september till december.

Åtgärd:

Stadsmiljöenheten: Åtgärd är genomförd då felkonteringen är rättad.

2. Avtal

Beskrivning: Kontroll av upphandlade avtal. Risk för att stå utan upphandlad leverantör, fördröjningar och/eller avsaknad av leverans.

Resultat:

Miljö- och bygglovsenheten: Har tillsammans med personalen den 29 juni 2026 kontrollerat och skrivit upp samtliga gällande avtal i ett dokument och angivit avtalstid, uppsägningstid mm. Inga brister noterades.

Stadsmiljöenheten: Enhetsledningen har den 25 augusti 2026 gemensamt gått igenom samtliga avtal som är unika för densamma, totalt 10 stycken. Parametrar som kontrollerats är Avtal/tjänst/Leverantör/Avtalstid/Status/Åtgärd. Resultatet av kontrollen är att ett av avtalen behöver handlas upp snarast då det löper ut i februari 2027. I övrigt inga brister

Resterande enheter som ska genomföra kontroll (samtliga övriga enheter) planerar detta till perioden september till december.

Åtgärd:

Stadsmiljöenheten: Tilldela ansvar att kontrollera avtalens giltighetstid till utvald handläggare, med enhetschef som kontrollfunktion.

3. Kommunikation

Beskrivning: Hantering av inkomna synpunkter och klagomål. Risk för att brister inte åtgärdas och att återkoppling till kund/klagande ej sker.

Resultat:

Miljö- och bygglovsenheten: Vid kontrollen i miljö- och byggenheten som genomfördes 5 juni 2026 fanns 86 pågående klagomålsärenden, det äldsta från 2009 och totalt 34 ärenden är äldre än två år. I tretton fall hade inte handläggare tilldelats. I många fall framgick inte i diariet varför handläggning stannat upp eller inte inletts.

Resterande enheter som ska genomföra kontroller (avfalls- och återvinningsenheten, stadsmiljöenheten och vatten- och avloppsenheten) planerar detta till perioden september till december.

Åtgärd:

Miljö- och bygglovsenheten: Berörd personal i miljö- och byggenheten har fått information om bristerna och uppdraget att försöka avsluta fler ärenden samt ange handläggare till samtliga. Enhetschef följer upp på individuell nivå. Den andra kontrollen för året planeras genomföras i oktober.

Internkontrollplan 2026 – Samhällsnämnden

Framtagen av: Sektor samhälle

Datum: 2026-02-27

Version: 2.0

LILLA EDETS
KOMMUN

Internkontrollplan för 2026

Internkontrollplan för 2026 är framtagen utifrån de dokumenterade risker som framkommit i väsentlighets- och riskanalysen för nämnden. I samband med beslut om planen i samhällsnämnden den 26 februari 2026 lades en punkt om kontroll av arbetsfordon och tankkort till, samt att genomföra kontroll av uppföljning av inkommande klagomål och synpunkter två gånger under året istället för en gång.

Uppföljning

Uppföljning av internkontrollplanen sker två gånger per år; i samband med tertialredovisning 2 och i samband med årsbokslut.

Nedan finns nämndens internkontrollplan för 2026.

Process/arbetssätt	Oönskad händelse Beskrivning av risk och riskens innebörd	Risktal	Kontrollmoment Vad ska kontrolleras och hur ska kontrollen gå till?	Frekvens	Kontroll-ansvarig
Investeringsprojekt - Säkerställa att investeringsprojekt följer budget, tidplan och beslut	Risk för fördyringar, förseningar eller att beslut saknas.	Väsentlighet: 4 Risk: 3 Risktal: 12	Avstämning med ekonomicontroller som omfattar uppföljning av tidplan och budget.	1 ggr/tertiäl	Enhetschef - VA - Stadsmiljö - Avfall & återvinning
Avtal - Kontroll av upphandlade avtal	Risk för att stå utan upphandlad leverantör, fördyringar och/eller avsaknad av leverans.	Väsentlighet: 5 Risk: 3 Risktal: 15	Kontroll av upphandlade avtal med avseende på giltighetstid.	1 ggr/år	Samtliga chefer inom sektorn
Fordon - Transport med privata bilar	Personal inom lokalvård använder privata bilar i tjänsten. Risk för att ersättning betalas ut felaktigt.	Väsentlighet: 3 Risk: 4 Risktal: 12	Stickprovskontroll av redovisade uppgifter om sträckor körda i tjänsten med privata fordon.	1 ggr/år	Enhetschef - Lokalvård
Fordon – Transport med arbetsfordon samt tankning	Risk för felaktigt utnyttjande av arbetsfordon samt tankkort.	Förslag från nämnden som ej har bedömts.	Kontroll av att arbetsfordon samt tankkort nyttjas rätt. Stickprov vid 20 olika tillfällen under året. Stäm av bränsleräkningar mot körjournal. Granska att tankning är ifylld i förarjournal.	1 ggr/år	Enhetschef - VA - Stadsmiljö - Avfall & återvinning
Utrustning - Säkerställa god funktion av maskiner och lokaler	Risk för att maskiner och lokaler inte fungerar som det ska vilket kan påverka arbetsmiljön.	Väsentlighet: 4 Risk: 3 Risktal: 12	Funktions- och servicekontroll av hyrd maskinpark och lokal.	1 ggr/år	Enhetschef - Kost
Kommunikation - Hantering av inkomna synpunkter och klagomål.	Risk för att brister inte åtgärdas och att återkoppling till kund/klagande ej sker.	Väsentlighet: 4 Risk: 4 Risktal: 16	Kontroll av att återkoppling och uppföljning har skett av inkommande klagomål och synpunkter.	2 ggr/år	Enhetschef - VA - Stadsmiljö - Avfall & återvinning -Miljö & bygg

Vattentjänstplan - beslut om samråd

Dnr SAN 2026/415

Sammanfattning

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska varje kommun ha en aktuell vattentjänstplan.

Lilla Edets kommuns vattentjänstplan beskriver hur kommunen planerar att tillgodose invånarnas behov av allmänna vattentjänster. Den är ett underlag för en hållbar och långsiktig planering samt utveckling av den allmänna VA-anläggningen, både avseende befintliga verksamhetsområden och eventuellt framtida tillkommande verksamhetsområden i kommunen. Planen hanterar även åtgärder för en fungerande VA-anläggning vid belastning på grund av skyfall.

En undersökning om betydande miljöpåverkan i enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster 6c § och miljöbalk (1998:808) 6 kap. 5 § har utförts där den preliminära bedömningen är att vattentjänstplanens genomförande inte antas medföra betydande miljöpåverkan i den meningen som avses i miljöbalken. Ett undersökningssamråd planeras genomföras gällande undersökningen om betydande miljöpåverkan i anslutning till samrådet av vattentjänstplanen.

Enligt lagen om allmänna vattentjänster ska planförslaget ha genomgått samråd och en granskning innan antagandet av kommunfullmäktige. Samhällsnämnden, som enligt reglemente har ansvar för vatten- och avloppsverksamhet inklusive rötning av avloppsslam, bereder vattentjänstplanen och tar beslut om samråd och granskning. Under samråd och granskning har myndigheter, kommuner, allmänheten och andra berörda möjlighet att lämna sina synpunkter på förslaget. De synpunkter som inkommit under samråd och granskning sammanställs och bemöts av kommunen i en samrådsredogörelse respektive granskningsredogörelse. Efter en eventuell revidering av förslaget utifrån synpunkterna kan förslaget antas av kommunfullmäktige. Innehållet i vattentjänstplanen blir dock aldrig juridiskt bindande, utan enskilda beslut för inrättande av nya verksamhetsområden krävs fortfarande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2026-08-31

Vattentjänstplan – Samrådshandling, daterad 2026-08-31

Undersökning av betydande miljöpåverkan - Vattentjänstplan – Samrådshandling, daterad 2026-08-31

Ekonomisk bedömning

Medel för samrådet bedöms ligga inom nämndens tilldelade ram.

Sociala konsekvenser

Sociala konsekvenser, miljö och hälsa är en viktig del av kommunens långsiktiga planering av allmänna vattentjänster och har hanterats i samrådshandlingen.

Ärendebeskrivning

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska varje kommun ha en aktuell vattentjänstplan. Förslaget till Lilla Edets kommuns vattentjänstplan innehåller en beskrivning av nuläget och framtida behov gällande de idag befintliga verksamhetsområdena, en plan för utökning av kommunala verksamhetsområden utifrån en kartläggning av potentiella nya verksamhetsområden samt åtgärder för att minska skyfallspåverkan.

Förslaget konstaterar bland annat ett behov av ökad förnyelsetakt av ledningsnätet, ett nytt vattenverk, nya reservoarer samt utbyggnation och modernisering av reningsverk för att möta dagens och framtidens behov.

Gällande planen för utökning av kommunala verksamhetsområden för VA i förslaget till vattentjänstplan identifierades 24 potentiella nya verksamhetsområden. Efter en kartläggning av områdena kunde 19 områden kategoriseras som bevakningsområden och fem som utredningsområden.

För att minska sårbarheten i det allmänna VA-nätet vid skyfall behöver Lilla Edets kommun utveckla övervakningen av råvatten, genomföra riskanalyser för vattenverk, reningsverk och pumpstationer, stärka skydd och driftssäkerhet, minska inläckage i spillvattennätet, separera spill- och dagvattenledningar, integrera skyfallshantering i fysisk planering samt utveckla dagvattensystemet enligt förslaget.

Förslaget till vattentjänstplan anger att nästa steg för Lilla Edets kommun efter antagande av vattentjänstplan är att ta fram en VA-plan som bidrar till en hållbar och välfungerande VA-försörjning i kommunen.

En undersökning om betydande miljöpåverkan i enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster 6c § och miljöbalk (1998:808) 6 kap. 5 § har utförts där den preliminära bedömningen är att vattentjänstplanens genomförande inte antas medföra betydande miljöpåverkan i den meningen som avses i miljöbalken. Ett undersökningssamråd planeras genomföras gällande undersökningen om betydande miljöpåverkan i anslutning till samrådet av vattentjänstplanen.

Enligt lagen om allmänna vattentjänster ska planförslaget ha genomgått samråd och en granskning innan antagandet av kommunfullmäktige. Samhällsnämnden, som enligt reglemente har ansvar för vatten- och avloppsverksamhet inklusive rötning av avloppsslam, bereder vattentjänstplanen och tar beslut om samråd och granskning. Under samråd och granskning har myndigheter, kommuner, allmänheten och andra berörda möjlighet att lämna sina synpunkter på förslaget. De synpunkter som inkommit under samråd och granskning sammanställs och bemöts av kommunen i en samrådsredogörelse respektive granskningsredogörelse. Efter en eventuell revidering av förslaget utifrån synpunkterna kan förslaget antas av kommunfullmäktige. Innehållet i vattentjänstplanen blir dock aldrig juridiskt bindande, utan enskilda beslut för inrättande av nya verksamhetsområden krävs fortfarande.

I enlighet med lagen om allmänna vattentjänster planeras planen samrådats under fyra veckor med start i början av oktober 2026.

Förslag till beslut

1. Samhällsnämnden godkänner förslaget till Vattentjänstplan – Samrådshandling, daterad 31 augusti 2026, för samråd.
2. Samhällsnämnden godkänner förslaget till Undersökning av betydande miljöpåverkan - Vattentjänstplan – Samrådshandling, daterad 31 augusti 2026, för undersökningssamråd.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ivana Egert
Sektorchef

Beslut expedieras till
Sektorchef Ivana Egert

Beslutet skickas för kännedom till
Enhetschef miljö och bygglov Kristian Nordström
Enhetschef planering och exploatering Maria Wagerland
Enhetschef vatten och avlopp Claes-Henric Hirschfeldt
Verksamhetsutvecklare Ebba Johansson

Vattentjänstplan - Samrådshandling

Framtagen av: Sektor samhälle

Antagen av:

Datum: 2026-08-31

Version: 1.0

LILLA EDETS
KOMMUN

Sammanfattning

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska varje kommun ha en aktuell vattentjänstplan. Lilla Edets kommuns vattentjänstplan innehåller en beskrivning av nuläget och framtida behov gällande de idag befintliga verksamhetsområdena, en plan för utökning av kommunala verksamhetsområden utifrån en kartläggning av potentiella nya verksamhetsområden samt åtgärder för att minska skyfallspåverkan.

Vattentjänstplanen konstaterar bland annat ett behov av ökad förnyelsetakt av ledningsnätet, ett nytt vattenverk, nya reservoarer samt utbyggnation och modernisering av reningsverk för att möta dagens och framtidens behov.

Gällande planen för utökning av kommunala verksamhetsområden för VA identifierades 24 potentiella nya verksamhetsområden. Efter en kartläggning av områdena kunde 19 områden kategoriseras som bevakningsområden och fem som utredningsområden.

För att minska sårbarheten i det allmänna VA-nätet vid skyfall behöver Lilla Edets kommun utveckla övervakningen av råvatten, genomföra riskanalyser för vattenverk, reningsverk och pumpstationer, stärka skydd och driftssäkerhet, minska inläckage i spillvattennätet, separera spill- och dagvattenledningar, integrera skyfallshantering i fysisk planering samt utveckla dagvattensystemet.

Nästa steg för Lilla Edets kommun efter antagande av vattentjänstplan är att ta fram en VA-plan som bidrar till en hållbar och välfungerande VA-försörjning i kommunen.

1. Inledning.....	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte.....	6
1.3 Avgränsningar	6
1.4 Begrepp.....	6
2. Lagstiftning och myndighetskrav.....	8
2.1 Agenda 2030.....	8
2.2 EU-direktiv	8
2.3 Miljömål	9
2.4 Miljöbalken (1998:808).....	9
2.5 Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.....	9
2.6 Plan- och bygglagen (2020:900).....	11
2.7 Livsmedelslagen (2006:804)	11
2.8 Anläggningslagen (1973:1149)	11
2.9 Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter	11
2.10 Jämställdhetspolitiken: Delad makt – delat ansvar (prop. 1993/94:147)	12
3. Nuläge	13
3.1 Organisation och ansvarsfördelning inom VA	13
3.2 Översiktsplan	13
3.3 Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen	14
3.4 Allmänna bestämmelser för brukande av Lilla Edets kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar	14
3.5 Energiplan och klimatstrategi för Lilla Edets kommun.....	14
3.6 Kommande VA-plan.....	14
3.7 Befolkningsprognos.....	15
3.8 Geografi	15
3.9 Klimatförändringar	15
4. Genomförande av vattentjänstplanen	16
4.1 Ansvar.....	16
4.2 Beslutsprocessen.....	16
4.3 Finansiering av det fortsatta arbetet i verksamhetsområden.....	16
5. Den allmänna VA-försörjningen i befintliga verksamhetsområden.....	17
5.1 Dricksvatten.....	18

5.2 Spillvatten.....	18
5.3 Dagvatten.....	19
6. Plan för utökning av verksamhetsområde för allmänt VA	20
6.1 Verksamhetsområde	20
6.2 Konsekvenser för enskilda.....	21
6.3 Metodbeskrivning och bedömningskriterier.....	21
6.3.1 Identifiering av potentiella verksamhetsområden för VA	22
6.3.2 Bedömningskriterier	23
6.3.3 Kategoriindelning	25
6.3.4 Prioritering mellan VA-utbyggnadsområden	25
6.4 Resultat av kartläggning	26
6.5 Plan för potentiella verksamhetsområden för VA	40
6.5.1 Utbyggnadsområden	40
6.5.2 Utredningsområden	41
6.5.3 Bevakningsområden	42
6.6 Framtagande av nya verksamhetsområden.....	44
7. Åtgärder för att minska skyfallspåverkan	45
7.1 Ansvarsfördelning vid skyfallshantering.....	48
7.2 Dricksvatten.....	49
7.3 Spillvatten.....	50
7.4 Dagvatten.....	51
7.5 Genomförande av skyfallsåtgärder	52
8. Miljöbedömning.....	53
9. Referenser.....	54

1. Inledning

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska varje kommun ha en aktuell vattentjänstplan.

Lilla Edets kommuns vattentjänstplan beskriver hur kommunen planerar att tillgodose invånarnas behov av allmänna vattentjänster. Den är ett underlag för en hållbar och långsiktig planering samt utveckling av den allmänna VA-anläggningen, både avseende befintliga områden och eventuellt framtida tillkommande områden i kommunen. Vattentjänstplanen beskriver behov i befintlig anläggning. Den beskriver även de åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Utöver detta anges områden utanför nuvarande verksamhetsområde för allmänna vattentjänster som i framtiden eventuellt kan ha behov av en förändrad VA-struktur.

Lilla Edets kommun har ett mycket varierande och rikt naturlandskap som präglas av ett kuperat sprickdalslandskap där Göta älvs dalgång utgör det mest framträdande topografiska inslaget. Landskapet domineras av skogsklädda höjdparter som bryts av mindre dalstråk och sänkor. Den varierade topografin, med tydliga nivåskillnader mellan älvdalen och omgivande höjder skapar lokala utmaningar för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen. Göta älv utgör en central resurs för vattenförsörjning, men de geotekniska förhållandena i älvdalen, med lager av lera och sediment, innebär en ökad risk för skred, vilket påverkar planering och utbyggnad av ledningsnät. De mer högt belägna områdena har ofta begränsade jorddjup och inslag av berg i dagen, vilket kan försvåra både ledningsdragnings och infiltration av behandlat spillvatten från enskilda avloppsanläggningar. Ett förändrat klimat med ökade nederbördsmängder, men även längre torrperioder, kan påverka både vattenförsörjning och avloppshantering. Sammanfattningsvis ställer kommunens topografi och geologiska förutsättningar samt klimatförändringarna krav på anpassade och långsiktigt hållbara VA-lösningar.

Kommunfullmäktige beslutar om antagande och ändring av vattentjänstplanen, och ska enligt lagen om allmänna vattentjänster minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster.

1.1 Bakgrund

1 januari 2023 infördes vissa ändringar i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV. Det övergripande syftet med lagen är att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang i de fall det behövs med hänsyn till miljö och människors hälsa. I och med ändringen av lagen finns krav på att det ska finnas en aktuell vattentjänstplan i varje kommun. En vattentjänstplan ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses, samt en plan gällande hur kommunens VA-anläggningar ska fungera vid en ökad belastning under skyfall.

1.2 Syfte

Vattentjänstplanen syftar till att främja en hållbar vatten- och avloppsförsörjning i Lilla Edets kommun och redogör för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla de skyldigheter som åligger kommunen enligt lagen om allmänna vattentjänster. En välorganiserad VA-planering medför goda möjligheter för kommunens VA-huvudman, fastighetsägare och andra aktörer att planera för VA. Det skapar också framförhållning för myndigheter och andra kommunala förvaltningar såsom miljö- och bygglovsenheten vid planeringen av miljötillsyn eller planerings- och exploateringsenheten vid översiktsplanering.

1.3 Avgränsningar

Områden som är på väg att exploateras, exempelvis områden där tätorten växer, omfattas inte av vattentjänstplanen då planen ska hålla en övergripande nivå. Exploateringsprojekt hanteras normalt i översiktsplaner, detaljplaner och särskilda VA-utredningar. Vattentjänstplanen hanterar befintlig VA-anläggning inom beslutade verksamhetsområden samt områden utanför befintligt verksamhetsområde, där kommunen kan komma att behöva ta ansvar för VA-försörjningen.

Varje kommun ska bedöma över vilken tidsperiod en vattentjänstplan ska sträcka sig. Då planen ska innehålla en långsiktig planering sätts tidsperioden till tolv år i enlighet med propositionen (Prop. 2021/22:208).

I planen nämns olika typer av styrdokument som kommunen arbetar efter, vilka beskrivs övergripande. Dessa styrdokument finns i sin helhet som fristående dokument.

1.4 Begrepp

Allmän VA-anläggning: En VA-anläggning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Anläggningsavgift: En engångsavgift för att täcka kostnaden för att ordna en allmän VA-anläggning.

Avlopp: Samlingsnamn för spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten.

Barriärhöjd: Den reduktion av de mikroorganismgrupper (bakterier, virus respektive parasitära protozoer) som totalt sett måste uppnås i vattenverket.

BDT-vatten: Förkortningen står för bad-, disk- och tvättvatten och är ett samlingsnamn för allt avloppsvatten från hushåll förutom toalettavloppet.

Brukningsavgift: Periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

Bräddning: Tillfälligt utsläpp av orenat avloppsvatten när reningsverk eller ledningar är överbelastade och vattenmängden är större än vad ledningssystemet klarar av, vilket normalt sker i samband med kraftigare regn.

Dagvatten: Ytavrinnande regn-, spol- och smältvatten som rinner på hårdgjorda ytor, eller på genomsläpplig mark via diken eller ledningar till recipient eller reningsverk.

Enskild anläggning: En VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i kommunens allmänna VA-anläggning.

Gemensamhetsanläggning: En anläggning som tillhör fastigheter som samverkar angående VA-anläggningen. Förvaltas ofta av en samfällighetsförening där de deltagande fastigheternas ägare är medlemmar.

Huvudman: Kommunal förvaltning, kommunägt bolag eller liknande organisation som äger och ansvarar för en allmän VA-anläggning. I Lilla Edets kommun ägs och ansvarar kommunen över VA-anläggningen i egen regi.

MBA-analys: Beräkning av vilken förmåga att avskilja sjukdomsframkallande mikroorganismer ett vattenverk behöver i förhållande till åtgärder i råvattentäkten, råvattentyp, råvattenkvalitet, driftförhållanden och storlek.

Spillvatten: Förorenat vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, serviceanläggningar och dylikt).

Täckningsgrad: Den andel av kostnaderna för VA-utbyggnad som finansieras via anläggningsavgifter.

VA-anläggning: En anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse.

VA-bevakningsområde: Ett område som idag har enskild VA-försörjning och som kommer ha en fortsatt enskild VA-försörjning tills vidare. VA-bevakningsområdena ska följas upp kontinuerligt.

VA-försörjning: Begreppet omfattar dricksvattenförsörjning, bortledande och rening av spillvatten samt dagvattenhantering.

VA-utbyggnadsområde: Ett område som idag har enskild VA-försörjning men som har behov av allmän VA-försörjning.

VA-utredningsområde: Ett område där det finns osäkra parametrar som behöver utredas vidare innan beslut kan fattas kring hur området ska kategoriseras.

Vattentjänster: Vattenförsörjning och avlopp (VA).

Verksamhetsområde: Ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt område, inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning.

2. Lagstiftning och myndighetskrav

Följande kapitel ger en kort översikt av de lagar, krav, bestämmelser och övergripande mål som styr vatten och avloppsförsörjningen i kommunen och även påverkar utformningen av vattentjänstplanen.

2.1 Agenda 2030

Agenda 2030 är FN:s globala mål för hållbar utveckling och ger en övergripande ram för arbetet med vatten och avlopp.

Särskilt relevant är:

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Mål 6: Rent vatten och sanitet

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Mål 14: Hav och marina resurser

Agenda 2030 anger riktningen att vattenförsörjning och avloppshantering ska utvecklas långsiktigt, hållbart, med fokus på god vattenkvalitet, minskad miljöpåverkan och effektiv resursanvändning. Det handlar också om att säkerställa likvärdig tillgång till säkra vattentjänster för alla invånare.

2.2 EU-direktiv

EU:s direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse har som huvudsyfte att skydda miljön och människors hälsa från negativ påverkan av otillräckligt renat avloppsvatten. Direktivet innehåller krav på insamling, rening och utsläpp av avloppsvatten från tätorter samt vissa industriella verksamheter. Kraven har införlivats i svensk rätt genom flera regelverk, bland annat miljöbalken och lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Det reviderade avloppsvattendirektivet (EU) 2024/3019 trädde i kraft den 1 januari 2025 och ska vara införlivat i svensk lagstiftning senast den 31 juli 2027.

EU:s ramdirektiv för vatten, även kallat vattendirektivet, ligger till grund för svensk vattenförvaltning och strävar efter ett hållbart vattennyttjande med målet att säkerställa en långsiktig och god vattenförsörjning för både ekosystem och människor.

Vattendirektivets kvalitetsmål i Sverige är fastställda som miljökvalitetsnormer för vatten. Miljökvalitetsnormer är juridiskt bindande gränsvärden för kvalitetsnivån på vatten. Kommunen ska genom tillsyn och planering bidra till att uppnå de fastställda miljökvalitetsnormerna i yt- och grundvatten. Kommunen prioriterar att bevara dricksvattenresurser, motverka övergödning och se till att miljökvalitetsnormer uppfylls i planeringsprocessen. Utsläpp från till exempel avloppssystem och dagvatten från ny bebyggelse får inte försämra vattenkvaliteten, och det kan därför i vissa fall bli nödvändigt att vidta särskilda åtgärder. Vattentjänstplanen tar miljökvalitetsnormerna i beaktning på sådant sätt att vattentjänstplanens åtgärder ska bidra till att kommunens vattenförekomster klarar miljökvalitetsnormerna.

2.3 Miljömål

År 1999 antog riksdagen 16 nationella miljö kvalitetsmål. Det övergripande syftet är att vi ska lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta. Miljömålen fungerar vägledande för kommunens miljöarbete.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

VA-verksamhet har en direkt inverkan på målen gällande "ingen övergödning", "levande sjöar och vattendrag", "grundvatten av god kvalitet" och "hav i balans samt levande kust och skärgård".

2.4 Miljöbalken (1998:808)

Miljöbalken reglerar kommunens ansvar för miljö och hälsa. Lagen omfattar miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter, avfallshantering, skydd av natur- och kulturområden, rening av avloppsvatten samt vattenverksamhet. Vattenverksamhet är ett juridiskt begrepp för åtgärder som påverkar vattenområden eller grundvatten. Rening av avloppsvatten är enligt miljöbalken en miljöfarlig verksamhet som ska ske utan att olägenhet för människors hälsa eller miljön uppstår.

2.5 Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster reglerar kommunens skyldighet att ordna vattentjänster. Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljö behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse ska kommunen bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas. Vidare ska behovet snarast, och så länge behovet finns kvar tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

Begreppet "större sammanhang" är inte tydligt definierat. I propositionen (prop. 1955:121) till lagen om allmänna vattentjänster nämns en grundprincip, att 20–30 närliggande fastigheter kan utgöra ett större sammanhang. Detta ska tolkas som att bostäder jämföras med fastigheter i de fall det finns flera bostäder på samma fastighet, exempelvis vid arrendetomter. De byggnader som avses är

huvudbyggnader med behov av vatten- och avloppslösning, exempelvis bostad, skola, camping och/eller annan näringsidkare.

En utbyggnad av en befintlig eller planerad allmän anläggning kan dock ske för färre fastigheter om hälso- och miljöskäl är starka nog. I praxis har enstaka fastigheter i närheten av ett befintligt verksamhetsområde ansetts planmässigt och i övrigt ha ett så nära samband med bebyggelsen inom verksamhetsområdet att fastigheternas VA-frågor ska lösas i det större sammanhanget med denna bebyggelse. Detta kallas för närhetsprincipen. Utöver analys om bebyggelseområden uppfyller förutsättningen för större sammanhang, ska förutsättningar för hälso- och miljöskydd utredas. Det görs genom att undersöka naturgivna förutsättningar, enskilda VA-lösningar, kvantiteten och kvaliteten på dricksvattenförsörjningen, om det råder övergödningsproblematik med mera.

Vid bedömningen av behovet av att inrätta eller utöka verksamhetsområde för allmänna vattentjänster ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Syftet är att ge en mer flexibel behovsbedömning, men förändrar inte kommunens grundläggande skyldighet att tillgodose vatten och avlopp där behovet finns.

Kommunen beslutar om verksamhetsområden för den bebyggelse som ska omfattas av allmänna vattentjänster. Enligt kommunallagen beslutar fullmäktige i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen. Beslut om att inrätta allmänna vattentjänster har inverkan på kommunens långsiktiga ansvar för hälsa och miljö, innebär stora investeringar och påverkar kommuninvånarna genom avgifter. Därmed är beslutet av principiell beskaffenhet och av större vikt för kommunen.

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Lag (2022:1249).

2.6 Plan- och bygglagen (2020:900)

Kommunen har det övergripande ansvaret för planeringen av mark- och vattenanvändning enligt plan- och bygglagen. Det innebär att det är kommunen som fattar beslut om hur områden ska planläggas och som tar fram både översiktsplaner och detaljplaner.

Plan- och bygglagen innehåller också krav på att bebyggelse ska placeras på mark som är lämplig för ändamålet. I detta ingår att ta hänsyn till bland annat vattenförhållanden, möjligheten att ordna vatten- och avloppslösningar samt att förebygga vattenföroreningar, liksom att beakta risker för översvämning och erosion.

2.7 Livsmedelslagen (2006:804)

Livsmedelslagen reglerar hantering, produktion och kontroll av livsmedel för att säkerställa att de är säkra att konsumera och inte vilseleder konsumenter. Lagen omfattar även dricksvatten när det används som livsmedel, vilket innebär krav på kvalitet, kontroll och skydd av vattenresurser.

Livsmedelslagen ställer krav på att verksamhetsutövare ansvarar för att livsmedel, inklusive dricksvatten, uppfyller gällande säkerhetskrav och att risker förebyggs genom egenkontroll. Kommunen har en viktig roll som tillsynsmyndighet.

2.8 Anläggningslagen (1973:1149)

Anläggningslagen reglerar hur gemensamma anläggningar, såsom vatten- och avloppsanläggningar, kan bildas, förvaltas och användas av flera fastigheter. Lagen gör det möjligt att samordna lösningar där enskilda fastigheter har behov av gemensam infrastruktur, exempelvis VA-system utanför det allmänna verksamhetsområdet.

Genom lantmäteriförrättning kan en gemensamhetsanläggning inrättas, där deltagande fastigheter tilldelas andelar som styr ansvar för kostnader och drift. Anläggningen ska vara av stadigvarande betydelse och tillgodose ett gemensamt behov. Lagen ger också ramar för hur anläggningen ska förvaltas, antingen genom delägarförvaltning eller genom en samfällighetsförening.

Anläggningslagen är särskilt relevant för att möjliggöra långsiktigt hållbara VA-lösningar i områden där kommunal anslutning inte är aktuell, men där samverkan mellan fastigheter kan säkerställa funktion och miljöskydd.

2.9 Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

Barnkonventionen, som är svensk lag, innebär att barns bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn. I en vattentjänstplan påverkar detta främst planering och beslut som rör dricksvattenförsörjning, sanitet och miljö.

Tillgång till rent dricksvatten och fungerande avlopp är grundläggande för barns hälsa och utveckling. Planen behöver därför säkerställa att barn inte utsätts för hälsorisker kopplade till bristande vattenkvalitet eller otillräckliga VA-lösningar. Även långsiktighet och hållbarhet är centralt, eftersom hur kommunen tillhandahåller vattentjänster påverkar miljö och framtida generationer.

2.10 Jämställdhetspolitiken: Delad makt – delat ansvar (prop. 1993/94:147)

Sveriges regering slog fast jämställdhetsintegrering som den officiella huvudstrategin för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen genom regeringens proposition "Jämställdhetspolitiken: Delad makt – delat ansvar" (prop. 1993/94:147), vilken godkändes av riksdagen 1994. Jämställdhetsintegrering innebär att alla beslut och alla steg i processen ska integreras av ett jämställdhetsperspektiv. Det gäller även beslut rörande nya verksamhetsområden. Vattentjänstplanen beaktar mäns och kvinnors behov av allmänna vattentjänster som likvärdiga varandra.

3. Nuläge

Följande kapitel ger en kort översikt av nuläget i Lilla Edets kommun och en redogörelse av relevanta planer och strategier som påverkar den långsiktiga planeringen av tillgodogörandet av allmänna vattentjänster.

3.1 Organisation och ansvarsfördelning inom VA

Det är kommunen som har det yttersta ansvaret att utreda om det finns behov av att ordna vattentjänster i ett större sammanhang. Kommunfullmäktige beslutar om verksamhetsområden för den bebyggelse som ska omfattas av allmänna vattentjänster då det är ett beslut av principiell beskaffenhet. Samhällsnämnden ansvarar för vatten- och avloppsverksamhet inklusive rötning av avloppsslam enligt nämndens reglemente.

3.2 Översiktsplan

Översiktsplanen är ett strategiskt dokument som anger hur kommunen vill använda, utveckla och bevara marken, vattnet och den bebyggda miljön på lång sikt. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande utan är vägledande för andra juridiskt bindande beslut som detaljplaner och bygglov.

Lilla Edets kommun antog den 1 april 2026 en ny översiktsplan. Översiktsplanen fastställer den huvudsakliga riktningen för Lilla Edets utveckling fram till år 2050. Översiktsplanen fastställer fyra övergripande mål; en dynamisk kommun som del av navet i en stark arbetsmarknadsregion, en lokalt förankrad tillväxt för en levande kommun, grönska och vatten som möjliggörare samt enkelt att leva.

Lilla Edets kommuns översiktsplan fastställer ett antal viktiga utgångspunkter för vattentjänstplanen. Tillgång till vatten av god kvalitet är en förutsättning för fortsatt utbyggnad. Göta älv är Lilla Edets huvudvattentäkt och har ett starkt skyddsvärde. Övergripande får inga åtgärder försämra vattenstatus eller bryta mot miljökvalitetsnormer.

Översiktsplanen identifierar även flera behov för en hållbar och förtjänstfull vattentjänstförsörjning. Det finns ett behov av nytt eller utbyggt vattenverk, utbyggda ledningar och en ökad kapacitet i avloppssystemet.

Översiktsplanen för Lilla Edets kommun anger att dagvattenhantering ska vara en integrerad och styrande del av den fysiska planeringen. Dagvatten ska inte enbart betraktas som en teknisk fråga, utan som en del av kommunens arbete med klimatanpassning, vattenkvalitet och hållbar markanvändning. En grundläggande princip är att dagvatten i första hand ska omhändertas lokalt, genom att fördröjas och renas innan det når recipienter såsom Göta älv och dess biflöden. Detta ska ske genom lösningar som minskar belastningen på ledningsnätet. Särskilt ska även kommunen säkerställa att ny och befintlig bebyggelse inte tar skada vid ett 100-årsregn.

3.3 Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen

Den regionala vattenförsörjningsplanen utgör ett vägledande underlag för en långsiktigt hållbar hushållning med vattenresurser. Den bidrar till att säkerställa att dricksvattenförsörjningen hanteras ansvarsfullt och med hänsyn till framtida generationers behov.

Vattenförsörjningsplanen för Göteborgsregionen har tagits fram av Göteborgsregionen i samverkan med medlemskommunerna och har behandlats politiskt i samtliga berörda kommuner. Den utgör därmed ett viktigt regionalt planeringsunderlag i arbetet med kommunala vattentjänstplaner.

En trygg och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning är den övergripande inriktningen för regionen. Detta är en central utgångspunkt som beaktas i framtagandet av kommunens vattentjänstplan, där frågor om kapacitet, robusthet och framtida behov hanteras.

Planen reviderades 2020 för att ta hänsyn till förändrade förutsättningar, bland annat kopplade till klimatförändringar, ökade krav på dricksvattensäkerhet samt förändringar i lagstiftning och regelverk.

3.4 Allmänna bestämmelser för brukande av Lilla Edets kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar

Allmänna bestämmelser för brukande av Lilla Edets kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar, ABVA, antogs av kommunfullmäktige 21 januari 2019. En ABVA är ett regelverk som gäller i en kommun och beskriver vilka regler som gäller för anslutning till allmänt vatten och avlopp, rättigheter och skyldigheter för både kommunen och fastighetsägare samt hur vattnet får användas och vad som får släppas ut i avloppet.

ABVA fungerar som regelverksgrund, medan vattentjänstplanen är framåtblickande planering. Planen måste därför alltid utformas så att den följer de bestämmelser som beskrivs i ABVA. Det kan påverka val av framtida tekniska lösningar och styra krav vid utbyggnad.

3.5 Energiplan och klimatstrategi för Lilla Edets kommun

Lilla Edets kommun har antagit en energiplan och klimatstrategi som anger att vatten- och avloppsverksamheten ska bidra till kommunens arbete för hållbar resursanvändning, minskad klimatpåverkan och ökad robusthet. VA-verksamheten är en av kommunens större energianvändare inom den offentliga sektorn vilket innebär att energieffektiva processer och anläggningar behöver vara en integrerad del av den långsiktiga utvecklingen av VA-systemet.

3.6 Kommande VA-plan

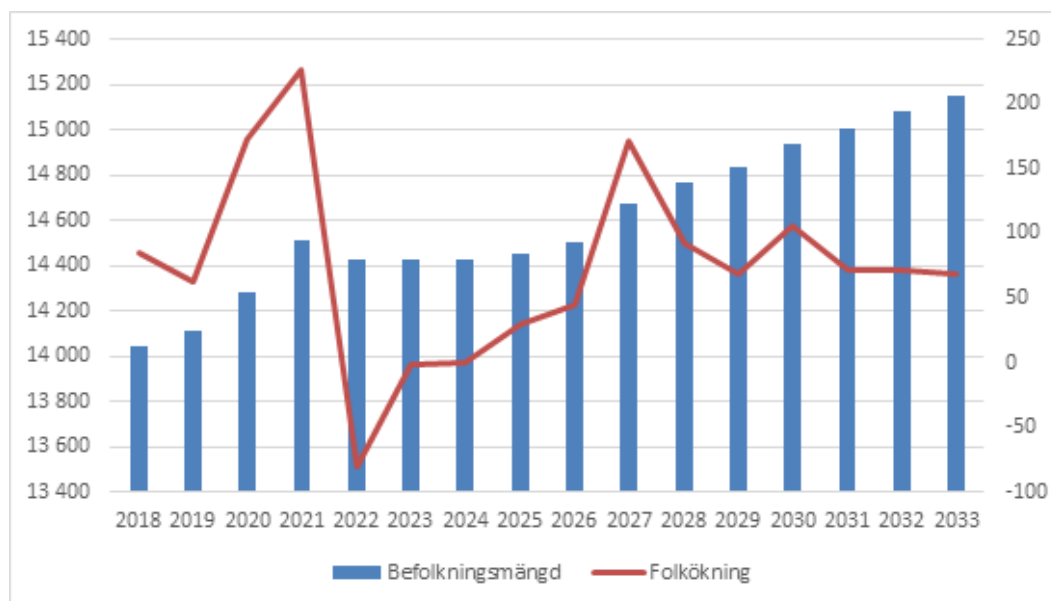
En VA-plan är kommunens planering för att uppnå en hållbar och välfungerande VA-försörjning. En VA-plan handlar om hela kommunens vatten- och avloppsförsörjning och kan därför utgöras av flera olika dokument, bland annat vattentjänstplanen. Lilla Edets kommun avser att påbörja framtagandet av en VA-plan efter att vattentjänstplanen antagits.

3.7 Befolkningsprognos

En prognos för Lilla Edets befolkningsmängd är framtagen för perioden 2024–2033 enligt data från Statistiska centralbyrån. Över prognosperioden antas befolkningsmängden i kommunen öka med cirka 5 procent. Det är i kommunens delområden Lödöse och Ström som störst befolkningsökning förväntas ske. Befolkningsökningen där antas vara drygt 13 respektive 11 procent.

Befolkningsprognos för Lilla Edets kommun 2018–2033 illustreras nedan:

Figur 1. Diagrammet visar avrundade värden från data baserat på folkmängd efter region och år från SCB (2024).

I prognoser finns alltid en viss osäkerhet och man kan aldrig vänta sig att prognosen ska slå in exakt.

Framtida befolkning är av vikt för vattentjänstplanen och eventuella utbyggnader av de allmänna vattentjänsterna.

3.8 Geografi

Lilla Edets kommun har ett varierat sprickdalslandskap där Göta älv är det dominerande inslaget. Skogsklädda höjder och mindre dalar skapar tydliga nivåskillnader som försvårar utbyggnad av VA-infrastruktur. Älven är en viktig resurs för vattenförsörjning, men lera och sediment i dalgången medför skredrisker som påverkar planeringen. I höglänta områden begränsar tunna jordlager och berg i dagen både ledningsdragning och infiltration.

3.9 Klimatförändringar

Klimatförändringarna medför att extrema väder och naturkatastrofer kommer bli allt vanligare. Dricksvattenförsörjningen förväntas påverkas av dessa scenarion och kräver klimatanpassningar. Bland annat kommer skyfall att påverka kommunens dricksvattenförsörjning samt spill- och dagvattenhantering. SMHI prognostiserar att årsnederbörden förväntas öka med 10–25 procent i Västra Götaland till år 2100. Den maximala dygnsnederbörden prognosticeras kunna öka med 10–20 procent.

4. Genomförande av vattentjänstplanen

4.1 Ansvar

Ansvar för framtagande av denna vattentjänstplan ligger på Sektor samhälle. Tjänstemän från vatten- och avloppsenheten, miljö- och bygglovsenheten samt Sektor kommunlednings plan- och exploateringsenhet har i samverkan tagit fram planen.

4.2 Beslutsprocessen

Enligt lagen om allmänna vattentjänster ska planförslaget ha genomgått samråd och en granskning innan antagandet av kommunfullmäktige. Samhällsnämnden, som enligt reglemente har ansvar för vatten- och avloppsverksamhet inklusive rötning av avloppsslam, bereder vattentjänstplanen och tar beslut om samråd och granskning. Under samråd och granskning har myndigheter, kommuner, allmänheten och andra berörda möjlighet att lämna sina synpunkter på förslaget. De synpunkter som inkommit under samråd och granskning sammanställs och bemöts av kommunen i en samrådsredogörelse respektive granskningsredogörelse. Efter en eventuell revidering av förslaget utifrån synpunkterna kan förslaget antas av kommunfullmäktige. Innehållet i vattentjänstplanen blir dock aldrig juridiskt bindande, utan enskilda beslut för inrättande av nya verksamhetsområden krävs fortfarande.

Figur 2. Figuren visar samrådsprocessen för framtagande och antagande av vattentjänstplan.

Vattentjänstplanen kommer att aktualitetsprövas vart fjärde år, vilket innebär att planeringen kan komma att revideras.

4.3 Finansiering av det fortsatta arbetet i verksamhetsområden

Verkställandet av beslutade verksamhetsområden finansieras i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster (LAV) primärt via VA-kollektivets avgifter (anläggnings- och brukningsavgifter) snarare än via skattemedel. I det ingår även utredning av eventuellt nya verksamhetsområden. När kommunen bygger ut eller förändrar den allmänna VA-strukturen enligt planen, betalar fastighetsägare inom det nya verksamhetsområdet anslutningsavgifter, medan drift och kapitalomkostnader täcks över tid via den ordinarie VA-taxan.

5. Den allmänna VA-försörjningen i befintliga verksamhetsområden

I Lilla Edets kommun finns cirka 3 500 fastigheter registrerade med enskilt avlopp. Kommunen har på senare år inventerat och fått förbättring på närmare 4 femtedelar av alla enskilda anläggningar i kommunen.

I kommunen idag finns cirka 2 600 hushåll som ligger inom verksamhetsområde. Det finns även utöver detta avtalskunder som är anslutna till de allmänna VA-anläggningarna som ligger utanför verksamhetsområde. Befintliga verksamhetsområden visas i bild 1 markerat i blått.

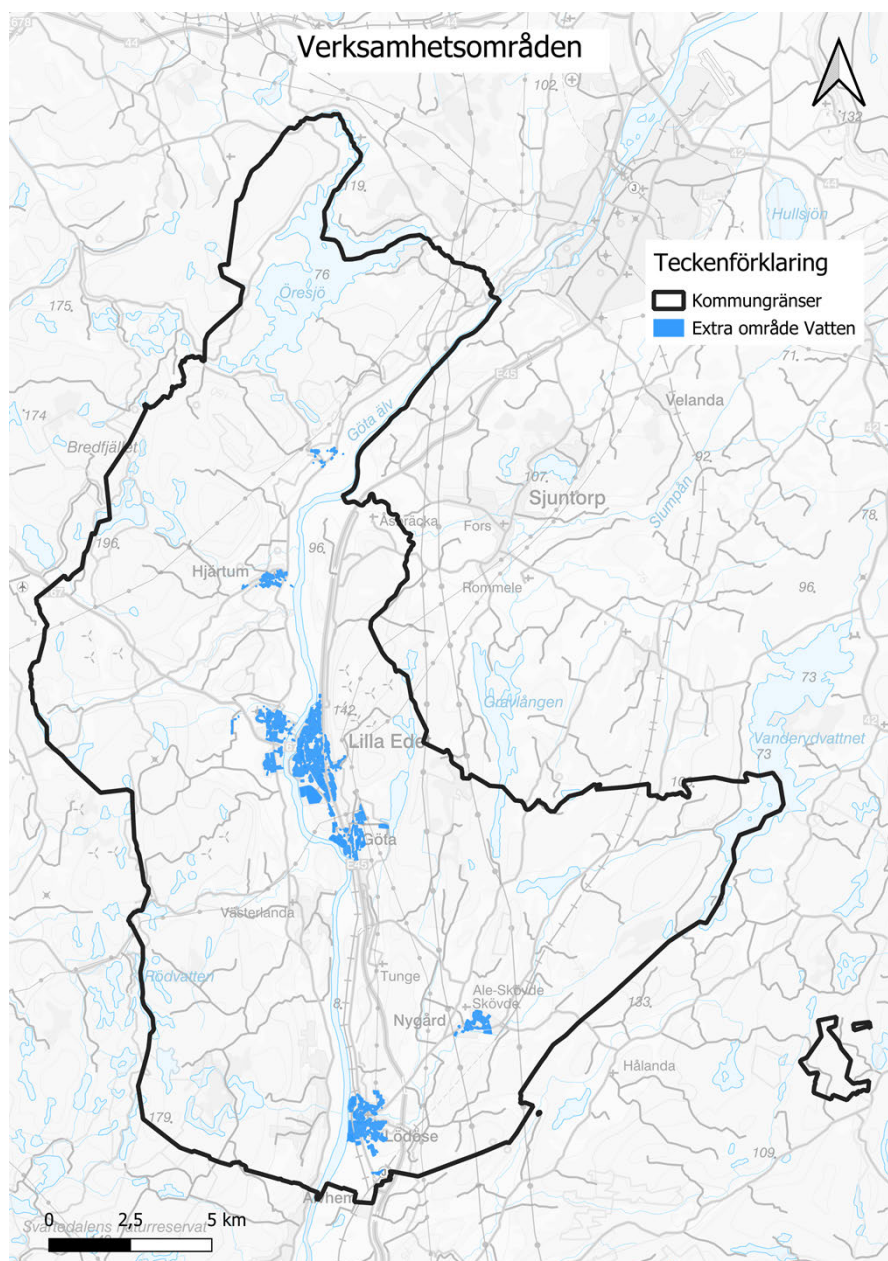

Bild 1. Karta som visar områden som omfattas av verksamhetsområden för allmänt VA.

Den allmänna VA-anläggningen omfattar de vatten- och avloppsanläggningar som kommunen har ett rättsligt bestämmande över och som har inrättats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster.

I den allmänna VA-anläggningen ingår bland annat vattenverk, avloppsreningsverk, ledningsnät, reservoarer och pumpstationer samt övriga anordningar som krävs för att anläggningen ska fungera på avsett sätt. Den allmänna VA-anläggningen sträcker sig fram till den förbindelsepunkt som VA-huvudmannen har fastställt för respektive fastighet.

Lilla Edets kommun har fastställt fyra olika verksamhetsområden: dricksvatten, spillvatten samt dagvatten – uppdelat i gata och fastighet. Fastigheter inom respektive område har rätt att nyttja de aktuella tjänsterna och debiteras enligt gällande taxa för det verksamhetsområde de tillhör.

Fastighetsägaren är normalt skyldig att betala VA-avgifter när fastigheten omfattas av verksamhetsområdet och har möjlighet att anslutas. Kommunen ansvarar för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster inom de olika verksamhetsområdena.

Den allmänna VA-försörjningen i Lilla Edets kommun behöver utvecklas för att tillgodose dagens och framtidens behov av dricksvattenförsörjning och spillvattenhantering. Kommunen har identifierat ett antal utmaningar som behöver beaktas för den allmänna VA-försörjningen. Utmaningarna rör framför allt kapacitets- och kvalitetsbrister i produktion och distribution av vattentjänster och begränsar kommunens exploateringsmöjligheter. En stor del av kommunens planerade exploatering och befolkningsökning beräknas att ske i Lödöse, nära befintlig pendeltågstation i de södra delarna av kommunen.

5.1 Dricksvatten

Lilla Edet har idag ett vattenverk. Kommunfullmäktige fattade 5 april 2023 ett inriktningsbeslut om att uppföra ett nytt vattenverk. Detta för att kapacitets- och kvalitetssäkra dricksvattenproduktionen i kommunen på lång sikt.

För att möta kommunens exploateringsplaner i Lödöse behöver en ny reservoar med större reservoarvolym uppföras. I samband med den beräknade befolkningsökningen i kommunen finns även ett behov att på sikt utöka vattenreservoaren i Lilla Edet.

Som en del av kommunens arbete med att minska dricksvattenförluster installeras digitala flödesmätare för att snabbare och mer effektivt kunna identifiera läckor. Parallellt har kommunen under de senaste åren haft ett fokus på att förnya ledningsnätet. Kommunen behöver fortsatt arbeta med detta. Dessa åtgärder har hittills gett märkbara resultat i form av färre läckor och minskade avbrott i dricksvattenförsörjningen. Ledningsförnyelse behövs för att Lilla Edets kommun ska kunna möta dagens och framtida behov av de allmänna vattentjänsterna i dagens verksamhetsområden.

5.2 Spillvatten

Ellbo avloppsreningsverk omhändertar spillvatten från Lilla Edet, Göta och Ström med omnejd. I Lödöse och Nygård finns avloppsreningsverk som omhändertar orternas spillvatten. I kommunens norra delar, i Utby och Hjärtum, finns mindre vattenverk och avloppsreningsverk som tar hand om den allmänna VA-försörjningen i dessa orter.

Kommunfullmäktige beslutade 5 april 2023 om inriktningen att utveckla och bygga ut Ellbo avloppsreningsverk genom att anlägga ett nytt biosteg samt att uppföra en överföringsledning för spillvatten mellan Lödöse och Ellbo avloppsreningsverk.

Översvämnings- och skyfallskartering som genomfördes i samband med upprättandet av ny översiktsplan visar att höga flöden i Göta älv och stigande havsnivåer är största översvämningshoten för reningsverken och kommunens anläggningar.

Spillvattenledningarna belastas även till viss mån av dagvatten idag. Det innebär att reningsverken får en ökad hydraulisk belastning samt ökad risk för bräddningar på nätet. Ledningsförnyelse behövs för att Lilla Edets kommun ska kunna möta dagens och framtida behov av de allmänna vattentjänsterna i dagens verksamhetsområden.

Kommunens exploateringsplaner och den prognostiserade befolkningstillväxten, framför allt i Lödöse, kommer ge en ökad belastning på de allmänna VA-anläggningarna och behov finns för en förbättrad VA-kapacitet.

5.3 Dagvatten

Dagvatten ska hanteras separat från spillvatten och befintliga fastigheter som är anslutna till spill- och dagvattentjänster behöver åtgärda i de fall dagvatten leds till spillvattenledningen på fastigheten. När dagvatten leds till spillvattenledning får reningsverken kapacitetsbelastning genom ökad hydraulisk belastning samt ökad risk för bräddningar på nätet. Vidare finns kapacitetsbelastning vid höga flöden i Göta älv då älvvatten trycks in i dagvattensystemet i centrala Lödöse, vilket även kan dämna upp dagvattensystemet i södra Lödöse. Ledningsförnyelse behövs för att Lilla Edets kommun ska kunna möta dagens och framtida behov av de allmänna vattentjänsterna i dagens verksamhetsområden.

Kommunen har behov av en dagvattenpolicy för en tydligare styrning i dagvattenfrågan.

6. Plan för utökning av verksamhetsområde för allmänt VA

Enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster är kommunen skyldig att ansvara för VA-försörjningen i ett område, om det av miljö- eller hälsoskäl bör lösas i ett större sammanhang. Kommunfullmäktige beslutar om verksamhetsområden för den bebyggelse som ska omfattas av allmänna vattentjänster. I samband med beslut om verksamhetsområden krävs en utbyggnation av ledningsnät och andra anläggningar, vilket är resurskrävande. I vattentjänstplanen behöver därför kommunfullmäktige besluta om en prioriteringsordning för utbyggnad av allmänna vattentjänster för de områden som har behov av förändrad VA-försörjning.

Genom att i ett tidigt skede planera för och identifiera potentiella §6-områden skapar kommunen förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen. Planeringen fungerar även som ett stöd i kommunikationen av förväntad utbyggnad och prioriteringar till kommunens verksamheter och fastighetsägare.

6.1 Verksamhetsområde

Ett verksamhetsområde är ett geografiskt avgränsat område där kommunen ansvarar för att tillhandahålla vattentjänster enligt lagen om allmänna vattentjänster. Verksamhetsområden fastställs separat för dricksvatten, spillvatten och dagvatten gata samt dagvatten fastighet, vilket innebär att en fastighet kan omfattas av allmän tjänst för en viss funktion men inte för andra. Utbyggnad och förändring av verksamhetsområden sker löpande och föregås av en behovsbedömning utifrån tekniska, miljömässiga och samhällsekonomiska aspekter, där även möjligheten till enskilda lösningar beaktas. I Lilla Edets kommun finns verksamhetsområden för dricks-, spillvatten, dagvatten gata och dagvatten fastighet främst i tätorterna. Inom dessa områden gäller kommunens VA-taxa samt Allmänna bestämmelser för brukande av Lilla Edets kommuns vatten- och avloppsanläggningar (ABVA).

Verksamhetsområden kan beslutas separat för olika vattentjänster, det vill säga:

- dricksvatten
- spillvatten
- dagvatten gata
- dagvatten fastighet

En fastighet kan därmed ingå i verksamhetsområde för en viss tjänst, till exempel allmänt dricksvatten, samtidigt som exempelvis avloppshantering sker genom en enskild lösning.

När nya områden planeras, exempelvis genom detaljplaner eller utbyggnad av befintliga områden, ska det fastställas hur vatten- och avloppsförsörjningen ska lösas. Det innebär att kommunen tar ställning till om behovet ska tillgodoses genom anslutning till allmänt VA eller enskilda lösningar, antingen per fastighet eller genom gemensamma anläggningar. Beslut om att inrätta, utvidga eller ändra ett verksamhetsområde fattas av kommunfullmäktige då det är ett beslut av principiell beskaffenhet.

6.2 Konsekvenser för enskilda

För att ansluta en fastighet till allmänt vatten och avlopp betalar fastighetsägaren en anläggningsavgift. Det är en engångsavgift som täcker kostnader för tillgång till anläggningar och huvudledningar samt utbyggnad av serviceledningar fram till fastigheten. Avgiften varierar beroende på vilka tjänster som ansluts (dricksvatten, spillvatten och dagvatten), antal bostadsenheter och tomtens storlek. Den beräknas enligt gällande VA-taxa och faktureras när kommunen har fastställt och meddelat var förbindelsepunkterna ligger.

Utöver detta betalar alla anslutna fastighetsägare en löpande bruksavgift. Den ska täcka drift och underhåll av de allmänna VA-anläggningarna. Både anläggnings- och bruksavgifter beslutas av kommunfullmäktige.

I vissa fall kan fastighetsägare ha rätt till ersättning för en enskild VA-anläggning som inte längre behövs när det allmänna nätet byggs ut. Om ersättning ges beror på anläggningens typ, ålder, skick och vad den har kostat. Kraven är höga och varje fall prövas individuellt. Berörda fastighetsägare får information om VA-utbyggnaden både före och under arbetets gång.

Konsekvenser för enskilda fastighetsägare i områden där VA-utbyggnad inte planeras, är att investeringar i förbättrade avloppsanläggningar, enskilda eller gemensamma, kan komma att behövas. Detta gäller efter krav från tillsynsmyndigheten för anläggningar som har nått sin livslängd eller genom tillsyn befins inte leva upp till reningskraven. Detta kan i vissa områden även medföra begränsningar på individens val av avloppslösning och/eller begränsningar i möjligheten att få bygglov för nya bostäder.

6.3 Metodbeskrivning och bedömningskriterier

En del av vattentjänstplanen är att identifiera och bedöma behovet av potentiellt nya verksamhetsområden för allmänt VA. Nedan beskrivs den metodik som använts för att identifiera vilka områden som är i behov av en förändrad VA-försörjning genom anslutning till allmänt VA, samt vilka områden som ska ha en fortsatt enskild VA-försörjning för nu.

Kartläggningen har genomförts i tre steg:

1. Identifiering av potentiella nya verksamhetsområden för VA
2. Bedömning av de potentiellt nya verksamhetsområdena för VA enligt bedömningskriterier
3. Kategoriindelning

6.3.1 Identifiering av potentiella verksamhetsområden för VA

Länsstyrelsen har som underlag för kommunernas arbete med vattentjänstplaner tillhandahållit ett kartunderlag som pekar ut 22 potentiella nya verksamhetsområden för allmänt VA. De utpekade områdena i kartan bygger på ett riktvärde om minst 20 byggnader med ett inbördes avstånd av maximalt 150 meter. De identifierade potentiella nya verksamhetsområdena har delats in i tre olika prioriteringsklasser av länsstyrelsen. Klass 1 innebär högst prioritet gällande allmän vattenförsörjning medan klass 2 och 3 innebär måttlig respektive låg prioritet. Utöver länsstyrelsens utpekade potentiella verksamhetsområden har kommunen identifierat ytterligare två potentiella verksamhetsområden. Områdena har sedan analyserats och bedömts utifrån Lilla Edets förutsättningar.

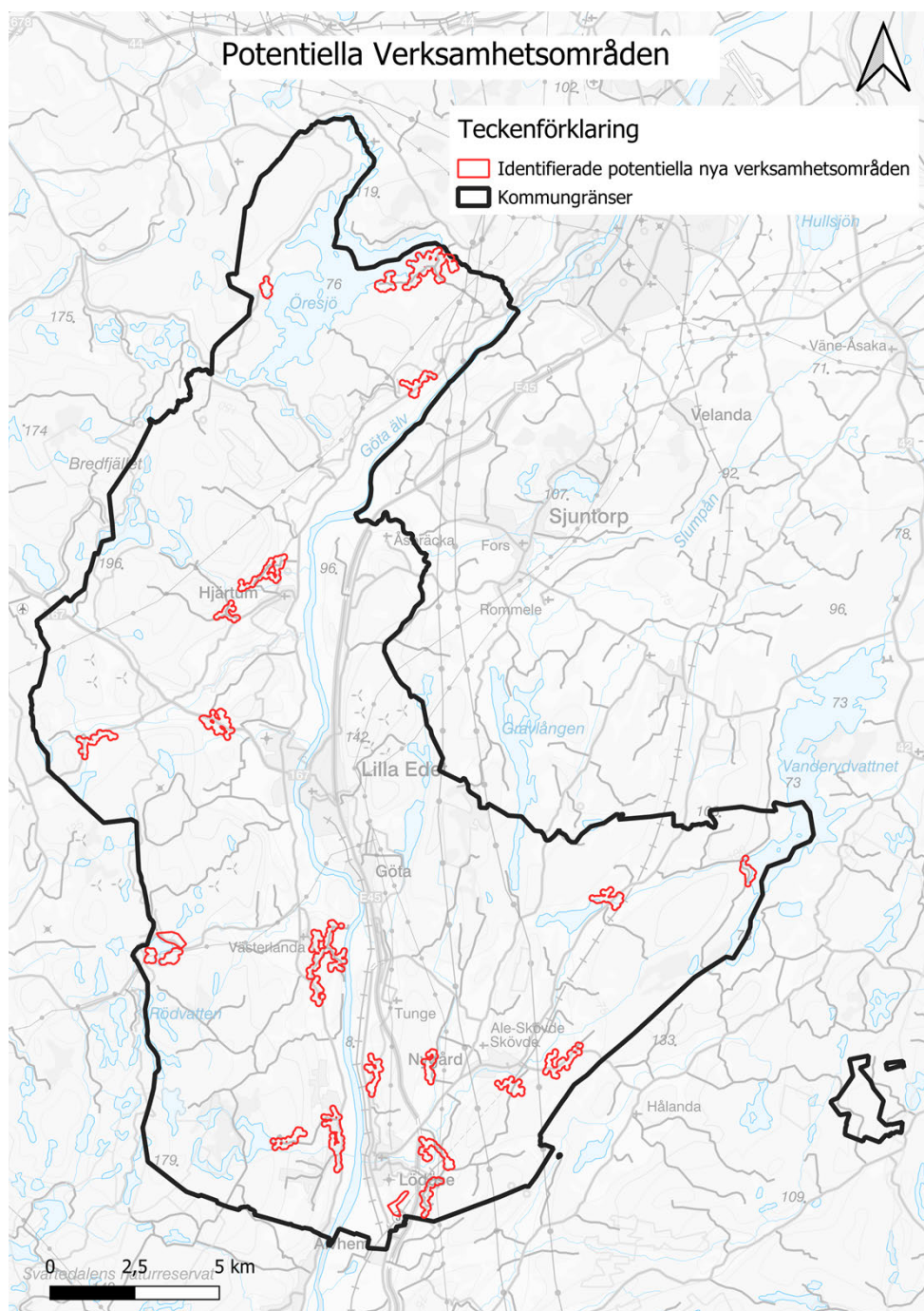

Bild 2. Visar karta på de identifierade potentiella nya verksamhetsområdena.

Områdenas utformning ska inte ses som definitiva gränser för verksamhetsområden utan som vägledning till det fortsatta arbetet att i detalj fastställa vilka fastigheter som ska omfattas av ett eventuellt framtida verksamhetsområde. Det innebär att bostäder som kan komma att ingå i ett eventuellt framtida verksamhetsområde för VA inte är fastställda under framtagandet av vattentjänstplanen.

6.3.2 Bedömningskriterier

Kommunen har bedömt behovet av allmänna vattentjänster enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster utifrån kriterier i klassning från länsstyrelsen, planering och exploatering, miljö- och hälsoskydd, samt vatten och avlopp. Kriterierna är utan inbördes rangordning.

Klassning från länsstyrelsen:

- Länsstyrelsens kartunderlag

Planering och exploatering:

- Antal hus
- Detaljplan eller planbesked som berör området
- Antal bygglovsansökningar till området de senaste åren
- Bebyggelsetryck
- Permanentgrad

Miljö- och hälsoskydd:

- VA-lösning idag
- Förutsättningar för att lösa enskilt avlopp
- Förutsättningar för att lösa enskild dricksvattenförsörjning
- Skyddsvärden och skyddsbehov inklusive recipientens ekologiska status

Vatten och avlopp:

- Avstånd till befintligt ledningsnät
- Anläggningstekniska förutsättningar för VA inom området

I områden med fritidshusbebyggelse som utvecklats och förtätats är det särskilt intressant att ta hänsyn till den grad av permanentboende som finns inom ett område. Den del av året en fastighet nyttjas som bostad påverkar dess behov och nytta av VA-försörjning. En permanentbostad anses generellt ha ett större behov av en väl fungerande VA-försörjning i jämförelse med ett fritidshus. Bebyggelseområdets permanentgrad, det vill säga andel som bor i bostaden året om, har analyserats.

Vad gäller miljöaspekter bedöms parametrar som handlar om skydd av yt- och grundvatten. Om ett bebyggelseområde ligger nära särskilt känsliga vattenförekomster påverkar det behovet av en förändrad och förbättrad VA-försörjning. Recipientens ekologiska status och övergödningsläge har särskilt beaktats med utgångspunkt i vattenförvaltningsförordningen. Lilla Edets kommuns natur är variabel med inslag av mycket lera, vilket gör att markbäddar historiskt har föredragits. Många modernare enskilda avlopp i kommunen utgörs av minireningsverk med en utsläppspunkt till recipient.

Flera utsläppspunkter inom ett mindre bebyggelseområde till samma recipient riskerar att försämra statusen hos recipienten. Enskilda avlopps status beaktas inte i behovsbedömningen.

Inom bedömningen för hälsoskydd har fokus legat på dricksvattenförsörjning främst kopplat till kvantitet och kvalitet. Kunskap om grundvattentillgång brukar vara ofullständig eftersom kommunen vanligtvis inte har något tillsynsansvar på det enskilda dricksvattnet. Tillsyn sker endast i de fall där en gemensam brunn försörjer fler än 50 personer eller en kommersiell verksamhet, eller har ett uttag på minst 10 m³/dygn och dricksvattenförsörjningen därmed omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten. I de fallen omfattas vattentäkten av krav på kontrollprogram och regelbunden provtagning ska ske. Risken för oönskad påverkan på dricksvattenkvaliteten ökar när enskilda avlopp är belägna nära enskilda dricksvattenbrunnar. Ett område som har en gemensam lösning bedöms ha lägre behov än om samtliga boenden har egna lösningar på respektive fastighet eftersom avståndet mellan avlopp och dricksvattenbrunn blir mindre. Närhet till vattenskyddsområde och utpekade badplatser tas med i bedömningen.

Gällande avståndet till befintligt ledningsnät och anläggningstekniska förutsättningar bör det noteras att anläggningstekniska svårigheter inte frångår kommunens skyldighet att tillhandahålla allmänna VA-tjänster med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

6.3.3 Kategoriindelning

Vid kartläggning kunde de potentiella nya verksamhetsområdena för VA delas in i tre kategorier beroende på bedömningen av behovet av allmänna vattentjänster utifrån de bedömningskriterier som angetts ovan.

1. Utbyggnadsområde

Utbyggnadsområden har kommunen bedömt ha ett behov av att lösa vattentjänster i ett större sammanhang. Utredningar är genomförda och förutsättningar för nytt verksamhetsområde är definierade. Nytt verksamhetsområde för allmänna vattentjänster föreslås. Det kan även avse områden som är under pågående utbyggnation.

2. Utredningsområde

Område där ytterligare fördjupad utredning behövs för att bedöma behovet av allmänna vattentjänster eller om enskilda lösningar kan fortsätta.

3. Bevakningsområde

Område där det idag inte finns behov utifrån miljö- och hälsoskyddet att lösa vatten och avlopp genom allmänna vattentjänster i kommunal regi. Bevakningsområden kommer att tillsvidare ha en fortsatt enskild VA-försörjning, men behov av utökat verksamhetsområde för allmänna vattentjänster kan uppstå vid ändrade förutsättningar. Det är kommunen, med huvudansvar hos Sektor samhälle och kommunstyrelsen, som bevakar förändringar i området som kan ändra förutsättningarna för bedömningen om området ska klassas som ett utrednings- eller utbyggnadsområde.

6.3.4 Prioritering mellan VA-utbyggnadsområden

Om flertalet områden klassades som VA-utbyggnadsområden hade en inbördes prioritering mellan områdena behövas göras för att kunna planera arbetet i tid. Prioriteringen skulle i första hand grundats på hälso- och miljöbehov, där hälsobehov prioriteras högre än miljöbehov. I de fall dessa behov hade bedömts likvärdiga hade parametrar kopplade till möjligheter för utbyggnad i prioriteringen, exempelvis kostnader, samordningsmöjligheter, bebyggelseutveckling enligt översiktsplanen, detaljplaner och bygglov inkluderats.

6.4 Resultat av kartläggning

Resultatet från kartläggningen visade på att det förekommer 24 potentiella verksamhetsområden för allmänna vattentjänster. 19 potentiella verksamhetsområden har kategoriserats som bevakningsområden och 5 har kategoriserats som utredningsområden. Inga områden som kan klassas som utbyggnadsområden har identifierats i kartläggningen. Bild 3 nedan visar de potentiella verksamhetsområdena för allmänt VA och kategoriindelning som analysen resulterat i. Samtliga områden finns listade och närmare beskrivna nedan, dock utan att definiera exakt vilka fastigheter som ingår i de potentiella utbyggnadsområdena. Utredningsområden visas i gult och bevakningsområden i grönt.

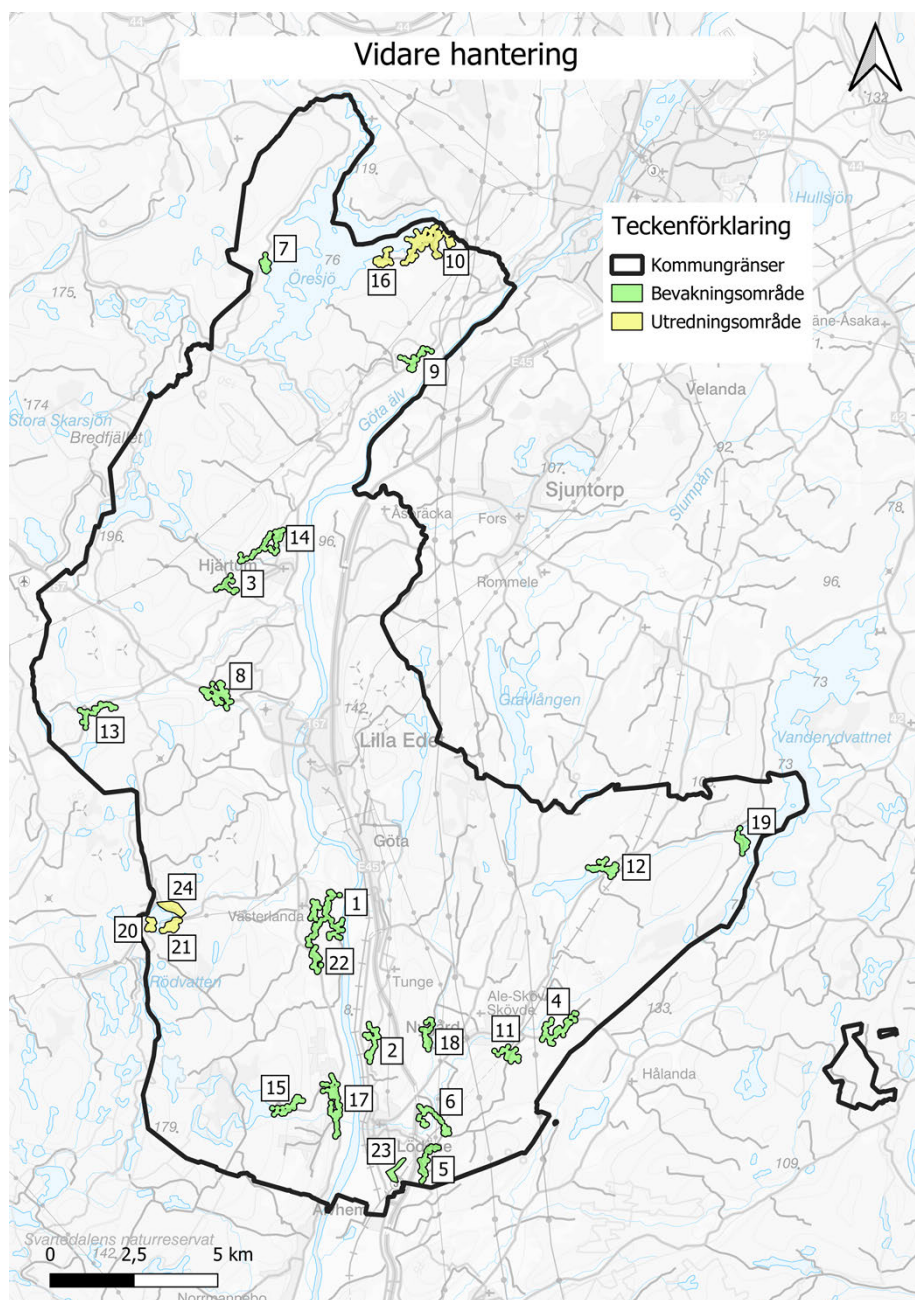

Bild 3. Visar karta med de potentiella verksamhetsområdena för allmänt VA och kategoriindelning som kartläggningen resulterat i.

Tabellen nedan visar resultatet av kartläggningen, de potentiella verksamhetsområdenas kategoriindelning och behovsbedömningen gällande allmän VA-försörjning.

Tabell 1. Resultat av kartläggning

Nr	Namn	Klassning	Behovsbedömning
1	Ballabo	Bevakningsområde	Låg
2	Eckerna	Bevakningsområde	Låg
3	Fridhem	Bevakningsområde	Låg
4	Getakullen	Bevakningsområde	Låg
5	Hede	Bevakningsområde	Låg
6	Hältorp	Bevakningsområde	Låg
7	Ingelstorp	Bevakningsområde	Låg
8	Lekvall	Bevakningsområde	Låg
9	Masthugget	Bevakningsområde	Låg
10	Metholmen	Utredningsområde	Hög
11	Nygård södra	Bevakningsområde	Låg
12	Prässebo	Bevakningsområde	Medelhög
13	Rishageröd	Bevakningsområde	Låg
14	Sollum	Bevakningsområde	Låg
15	Gunneröd	Bevakningsområde	Låg
16	Stora Näset	Utredningsområde	Medelhög
17	Torskog	Bevakningsområde	Medelhög
18	Vallby	Bevakningsområde	Låg
19	Viken	Bevakningsområde	Låg
20	Västersjön västra	Utredningsområde	Hög
21	Västersjön östra	Utredningsområde	Hög
22	Skörsbo	Bevakningsområde	Låg
23	Tingberget	Bevakningsområde	Medelhög
24	Västersjön norra	Utredningsområde	Hög

Ballabo (1)

Ballabo utgör enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 78 fastigheter och saknar idag detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit begränsat de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden är relativt hög och uppgår till cirka 77 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Inom området finns två större markbäddar, varav en förvaltas av AB EdetHus, samt flera gemensamhetsanläggningar som tillkommit sedan 2010. Förutsättningarna för fortsatt enskild avloppshantering bedöms som goda efter tillsyn och kravställning under perioden 2015–2017, många anläggningar är även relativt nyanlagda. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning är däremot inte utredda.

Området har höga skyddsvärden och är i behov av hög skyddsnivå, vilket hänger samman med dess närhet till Göta älv.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka åtta kilometer och området präglas av goda markförhållanden för de anläggningstekniska förutsättningarna.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt. Trots att området omfattar ett relativt stort antal fastigheter är tomterna generellt stora och markförhållandena goda, vilket möjliggör fortsatt enskild VA-försörjning. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Eckerna (2)

Eckerna är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 30 bostadshus och saknar idag detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit begränsat de senaste åren och bebyggelsestrycket är i nuläget lågt, trots god tillgång till kollektivtrafik. Området har hittills inte varit aktuellt för planerad utbyggnad, men kan på längre sikt, i takt med Lödöses utveckling inom en 20 till 30-årsperiod, komma att bli mer intressant för exploatering. Permanentgraden är relativt hög och uppgår till cirka 83 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som relativt goda och en inventering av avloppslösningarna har genomförts och avslutats. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning är inte fullt utredda, men bedöms preliminärt som goda.

Området har låga till medelhöga skyddsvärden och ligger i närhet till Göta älvs huvudfåra, vilket innebär att vissa hänsyn behöver tas. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är cirka 1,5 kilometer. För att möjliggöra anslutning skulle det krävas nya ledningar till Lilla Edet. På sikt kan anslutning bli aktuell i samband med att reningsverket byggs ut och att ledningsdragning från Lödöse färdigställs.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt i nuläget. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Fridhem (3)

Fridhem är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 30 bostadshus och saknar idag detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit begränsat under de senaste åren. Bebyggelsestrycket bedöms som relativt lågt, även om det i Hjärtum generellt finns förhållandevis låga tomtpriiser. Befintliga detaljplaner har i stor utsträckning bebyggts och det finns idag få obebyggda tomter. Permanentgraden är hög och uppgår till cirka 81 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för både enskild avloppshantering och vattenförsörjning bedöms som goda. Områdets markförhållanden, med hög andel sand, ger särskilt goda infiltrationsmöjligheter för enskilda avloppslösningar.

Området har medelhöga skyddsvärden. Samtidigt bedöms markförhållandena möjliggöra en fortsatt hållbar enskild VA-försörjning, under förutsättning att gällande krav upprätthålls. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är cirka en kilometer. De anläggningstekniska förutsättningarna påverkas av topografin, då vatten skulle behövas pumpas upp till Hjärtum.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt. De goda markförhållandena och möjligheterna till enskilda lösningar utgör grunden till denna bedömning. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Getakullen (4)

Getakullen är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 39 bostadshus och saknar idag detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit få under de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden är hög och uppgår till cirka 90 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar för både vatten och avlopp. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som relativt goda, men påverkas av att recipienten Gårdaån har fastställda miljö kvalitetsnormer för näringsämnen, vilket innebär att ytterligare direktutsläpp till åns strömfåra inte är möjliga. Gårdaån visar indikationer för övergödning enligt Vatteninformationssystem Sverige, VISS. Förutsättningarna för enskild dricksvattenförsörjning bedöms som goda.

Området har höga till medelhöga skyddsvärden. Gårdaåns status enligt miljö kvalitetsnormerna samt det faktum att området delvis ligger inom ett tidigare vattenskyddsområde innebär att särskild hänsyn behöver tas vid hantering av VA-frågor. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka 1,5 kilometer. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, bland annat till följd av bergförhållanden och närheten till järnväg.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt, vilket bland annat motiveras av de relativt goda till goda förutsättningar för enskilt VA samt det begränsade bebyggelsestrycket. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Hede (5)

Hede är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 37 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit begränsat under de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Området är bullerutsatt, vilket begränsar dess lämplighet för ytterligare bebyggelseutveckling. Permanentgraden är hög och uppgår till cirka 81 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar för både vatten och avlopp. Det är gott om avstånd mellan fastigheterna och avloppen är nyligen inventerade. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som goda även om skyddsnivån kan behöva vara förhöjd ur hälsoskyddsperspektiv på grund av markbeskaffenheten, främst med hänsyn till risken att påverka dricksvatten. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som goda till följd av de relativt stora tomterna.

Skyddsvärdena i området bedöms som låga. Området ligger inom ett tidigare vattenskyddsområde, men är geografiskt avskärmat från både Gårdaån och Göta älv genom motorväg och järnväg. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är cirka två kilometer. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, då området är beläget mellan berg, motorväg och järnväg.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Hälsörp (6)

Hälsörp är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 28 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Ett antal bygglovsansökningar har inkommit under de senaste åren. Gårdaån löper genom området och strandskyddet har satt stopp på enstaka bygglov. Permanentgraden är mycket hög och uppgår till cirka 94 procent, vilket innebär att området i stor utsträckning utgörs av permanentboende.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar för både vatten och avlopp. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som goda, bland annat till följd av relativt stora avstånd mellan fastigheterna. Dock visar recipienten Gårdaån indikationer för övergödning enligt Vatteninformationssystem Sverige, VISS, vilket behöver beaktas. Även förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som goda, vilket hänger samman med avsaknaden av ett sammanhängande grundvattenområde.

Skyddsvärdena i området bedöms som medelhöga. Eftersom Gårdaån rinner genom området innebär det att vissa fastigheter berörs av tidigare vattenskyddsområde. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är cirka 1,5 kilometer. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, med kuperad terräng, närhet till järnväg samt en gles och långsträckt bebyggelsestruktur som skulle innebära långa ledningsdragningar.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt, då möjligheterna till fortsatt enskild försörjning är goda. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Ingelstorp (7)

Ingelstorp är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 22 bostadshus och regleras av en detaljplan från 1960-talet, som medger små byggrätter om maximalt 70 kvm. Det finns inga aktuella planer på att utöka byggrätterna. Bygglovsansökningar har varit obefintliga de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden är relativt hög och uppgår till cirka 86 procent.

Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som medelgoda. Vid en ökad permanentning riskerar dock förutsättningarna att försämrats till låg förutsättning, till följd av ökade utsläpp av spillvatten.

Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som medelgoda i dagsläget, det finns en risk för förorening av varandras enskilda brunnar vid en ökad permanent bebyggelse. Området omfattas av medel till höga skyddsvärden, då det ligger inom sekundär skyddszon för Köperödssjöarnas vattenskyddsområde samt i närhet till Öresjö, som har god ekologisk status.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka sju kilometer till Utby. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, med kuperad terräng samt en gles och långsträckt bebyggelsestruktur som medför behov av långa ledningsdragningar vid en anslutning till allmänt VA.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt i nuläget. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Lekvall (8)

Lekvall är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 41 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit få men återkommande under de senaste åren. Bebyggelsestrycket kan variera beroende på lokalisering inom området; mellan Ström och Uxås i riktning mot Lilla Edet råder plankrav för ny bebyggelse, medan förutsättningarna är friare västerut. Under de senaste fem åren har området tillförts relativt mycket ny bebyggelse, uppskattningsvis cirka tio bostadshus. Permanentgraden är mycket hög och uppgår till cirka 98 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som goda, trots variationer i fastighetsstorlek. Avstånden mellan bostäderna är generellt tillräckliga och inga direktutsläpp till Brattorpsån som visar indikationer på övergödning förekommer, vilket stärker förutsättningarna för en fortsatt enskild avloppshantering. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som goda.

Skyddsvärdena i området är generellt låga, även om viss hänsyn behöver tas till Strömsbäcken i den nedre delen av området som behöver skyddas från övergödning. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka två kilometer. De anläggningstekniska förutsättningarna påverkas av

begränsad kapacitet i det befintliga nätet, vilket innebär att förstärkningar skulle krävas vid en utbyggnad.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt, då området präglas av stora fastigheter och goda förutsättningar för enskilda lösningar. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Masthugget (9)

Masthugget är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 23 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Det har inte inkommit några bygglovsansökningar de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden är mycket hög och uppgår till cirka 100 procent, vilket innebär att området är fullt ut permanentbeboet.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar, kompletterat med flera gemensamhetsanläggningar inom området. Det bör noteras att vissa fastigheter saknas i den genomförda inventeringen, vilket skapar viss osäkerhet i underlaget. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms dock som goda, med hänsyn till att fastigheterna generellt är stora och att avstånden till älvfåran är tillräckliga. Även förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som goda och bedöms vara planeringsmässigt enklare att hantera än en gemensam lösning. Skyddsvärdena i området bedöms som låga. Delar av området har tidigare omfattats av vattenskyddsområde för Göta älv, men några särskilda aktuella skyddsbehov i övrigt har inte identifierats. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka tre kilometer till Utby. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, bland annat till följd av förekomst av kvicklera, branta terrängförhållanden samt skredrisk i anslutning till Göta älv.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt då det finns goda förutsättningar för enskilda lösningar. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Metholmen (10)

Metholmen är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt verksamhetsområde (klass 1). Området omfattar cirka 163 fastigheter och berörs av flera ärenden avseende detaljplan och planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit relativt högt de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som medelhögt. Permanentgraden uppgår till cirka 53 procent.

VA-försörjningen utgörs idag av enskilda avloppslösningar, medan dricksvattenförsörjningen sker via en gemensam anläggning i Metholmen. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som begränsade. Efter genomförd inventering har flera fastigheter installerat minireningsverk, vilka dock endast släpps igenom med serviceavtal som garanterar problemfri drift. De små och kuperade tomterna, i kombination med förekomst av torrtoaletter, skapar ytterligare utmaningar.

Även förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som begränsade. Det finns behov av att utreda om den befintliga gemensamma vattenanläggningen kan utvecklas och drivas i kommunal regi, i syfte att säkerställa en långsiktigt god dricksvattenkvalitet.

Området har höga skyddsvärden, då det ligger inom sekundär skyddszon för Köperödssjöarna. De geotekniska förutsättningarna, med små tomter och inslag av berg i dagen, medför även utmaningar kopplade till dagvattenhantering och avrinning. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är cirka åtta kilometer till Utby. De anläggningstekniska förutsättningarna inom området är begränsade, bland annat till följd av låg vägstandard, smala vägar och begränsat utrymme för utbyggnad.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som högt. Mot bakgrund av de samlade begränsade förutsättningarna för enskild avloppshantering och vattenförsörjning kategoriseras området som ett utredningsområde.

Nygård södra (11)

Nygård södra är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 26 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Det har inte inkommit några bygglovansökningar de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Förtätning planeras i Nygård, men inte i anslutning till det aktuella området. Permanentgraden är relativt hög och uppgår till cirka 81 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar för både vatten och avlopp. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som medelgoda. Området ligger delvis inom tidigare primär skyddszon för vattenskyddsområde och direktutsläpp till Gårdaån som visar tydliga indikationer på övergödning är inte tillåtet, vilket innebär vissa begränsningar. En inventering genomfördes relativt nyligen och åtgärder för flera avlopp har genomförts. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som relativt goda trots närheten till verksamhetsområde. Skyddsvärdena i området bedöms sammantaget som medelhöga.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka 1,3 kilometer. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, bland annat till följd av bergförhållanden och närhet till järnväg, vilket skulle kunna komplicera ledningsdragning.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt i nuläget. Områdets utveckling och eventuell framtida förtätning bör dock följas, då detta kan påverka behovsbilden över tid. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Prässebo (12)

Prässebo är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 38 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Bygglovsansökningar inom området har varit obefintliga de senaste åren, men enstaka ansökningar har förekommit i närliggande områden, bland annat vid Klinten söder om området. Bebyggelsestrycket bedöms i nuläget som lågt, men det finns indikationer på framtida utveckling utifrån efterfrågan på tomter i angränsade områden. I översiktsplanen öppnas det även exempelvis upp för camping som kan ha inverkan på behoven för allmänna VA-lösningar. Permanentgraden uppgår idag till cirka 71 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som medelgoda. Området har inventerats och delvis åtgärdats, men präglas fortfarande av en mix av olika lösningar, där slutna tankar är vanligt förekommande tillsammans med modernare anläggningar, exempelvis med UV-lampa. Bodasjön har enligt Vatteninformationssystem Sverige, VISS, måttlig ekologisk status, bland annat på grund av övergödningspåverkan. Sjön har kända

problem med övergödning och nästan årligen återkommande algbloomingar. Samtidigt är sjön en viktig rekreationssjö i kommunen och det finns öppningar i översiktsplanen för utökad turism och rekreation. Därmed bedöms skyddsvärdena som höga. Detta innebär att särskild hänsyn behöver tas vid hantering av avloppsfrågor.

Förutsättningarna för enskild dricksvattenförsörjning bedöms som medelgoda till goda.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka sex kilometer till Nygård. De anläggningstekniska förutsättningarna präglas av behov av långa ledningsdragningar till Nygårds reningsverk vid anslutning till allmänt VA.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som medelhögt. Området befinner sig i ett gränsland och kan, vid förändrade förutsättningar såsom ökat bebyggelsetryck eller högre permanentgrad, komma att aktualiseras som utredningsområde. I nuläget kategoriseras området som ett bevakningsområde.

Rishageröd (13)

Rishageröd är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 27 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit få under de senaste åren och bebyggelsetrycket bedöms som lågt. Permanentgraden är hög och uppgår till cirka 92 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som goda. Området har inventerats och, med undantag för ett fåtal anläggningar, har nödvändiga åtgärder genomförts. Även förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som goda, då området ligger inom ett område med god tillgång till grundvatten. Samtidigt finns det skyddsvärden kopplade till Rishagerödsån, som övergår i Brattorpsån vilken visar indikationer på övergödning, samt till grundvattnet i området i stort.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka sex kilometer till Ström. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, då området är kuperat och en eventuell utbyggnad skulle kunna kräva pumpstationer.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt då förutsättningarna för enskilda lösningar bedöms som goda. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Sollum (14)

Sollum är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 39 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit begränsat de senaste åren och bebyggelsetrycket bedöms som lågt till medel. Permanentgraden är hög och uppgår till cirka 88 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som goda, med möjligheter att även utveckla gemensamma lösningar där så är lämpligt. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som relativt goda.

Området har höga skyddsvärden, främst till följd av närheten till Sollumsåns naturreservat och Natura 2000-område. Detta ställer krav på särskild hänsyn vid hantering av vatten- och avloppsfrågor för att säkerställa att naturvärdena inte påverkas negativt.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är relativt kort, cirka 900 meter till Hjärtum, där allmän VA-försörjning finns på motsatt sida av ån. Samtidigt påverkas de anläggningstekniska förutsättningarna av skyddsvärden i anslutning till vattendraget.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt i nuläget utifrån de relativt goda till goda förutsättningarna för enskilda lösningar. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Grunneröd (15)

Grunneröd är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 23 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit få under de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt till medel. Permanentgraden uppgår till cirka 65 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som goda. Området har inventerats och i princip samtliga anläggningar har åtgärdats.

Bebyggelsen är relativt utspridd och i vissa områden förekommer enbart BDT-utsläpp.

Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som goda.

Några särskilda skyddsvärden har inte identifierats inom området, vilket innebär att förutsättningarna för fortsatt enskild VA-försörjning är gynnsamma.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka 2,7 kilometer till Lödöse. De anläggningstekniska förutsättningarna påverkas dock av att en eventuell anslutning skulle kräva ledningsdragning under Göta älv, vilket är förenat med mycket höga kostnader.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt då förutsättningarna för enskilda lösningar bedöms som goda samt då det inte identifierats några särskilda skyddsvärden inom området. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Stora Näset (16)

Stora Näset är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 23 bostadshus och berörs av planärenden. Antalet bygglovsansökningar har varit få de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt till medel. Permanentgraden är låg och uppgår till cirka 14 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som medel till låga, bland annat till följd av tät bebyggelse och tunna marklager. Mot denna bakgrund bedöms det finnas behov av att utreda området i ett större sammanhang tillsammans med närliggande områden, såsom Metholmen och Vabacken, för en möjlig gemensam kommunal lösning. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som medelgoda. Det finns möjlighet att koppla området till en gemensam anläggning om behov uppstår.

Området berörs av skyddsvärden kopplade till Öresjö och Köperödssjöarnas vattenskyddsområden, vilket innebär att särskild hänsyn behöver tas vid hantering av vatten- och avloppsfrågor. Avståndet

till befintligt allmänt ledningsnät är cirka åtta kilometer till Utby. Kapaciteten i Utby är i nuläget begränsad, vilket innebär att en eventuell anslutning förutsätter utbyggnad av reningsverket.

De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, då området är kuperat och kräver pumpstationer för att möjliggöra ledningsdragning vid anslutning till allmänt VA.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som medelhögt. Mot bakgrund av de samlade förutsättningarna kategoriseras området som ett utredningsområde.

Torskog (17)

Torskog är enligt Länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 51 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit begränsat de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Inom området finns även Torskogs slott, som har en egen VA-lösning. Permanentgraden är hög och uppgår till cirka 94 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar, kompletterat med en större avloppsanläggning (minireningsverk). Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som medelgoda.

Bebyggelsen är mycket utspridd men följer i stor utsträckning en linjär struktur, vilket underlättar viss samordning. Miljökontoret arbetar aktivt med att styra utsläpp så att påverkan på brunnarna begränsas.

Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som medelgoda. Förekomsten av grävda brunnar innebär dock förhöjda krav ur hälsoskyddssynpunkt, särskilt avseende risk för bakteriell påverkan. Skyddsbehovet i området är i första hand kopplat till skydd av enskilda dricksvattentäkter.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka 1,8 kilometer till Lödöse, men en eventuell anslutning skulle kräva ledningsdragning under Göta älv, vilket skulle innebära betydande tekniska utmaningar och höga kostnader.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som medelhögt. Mot bakgrund av de samlade förutsättningarna kategoriseras området som ett bevakningsområde men kan komma att bli ett utredningsområde i framtiden vid förändrade förutsättningar.

Vallby (18)

Vallby är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utredningsområde (klass 3). Området omfattar cirka 20 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Bygglovsansökningar har varit obefintliga de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden är mycket hög och uppgår till cirka 95 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar för både vatten och avlopp. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som goda, även om de smala och oskiftade fastigheterna i vissa fall kan innebära praktiska begränsningar. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som goda. Skyddsvärdena i området är kopplade till Gårdaån där näringsämnesstatusen är otillfredsställande, ån visar på indikationer för övergödning. Detta innebär att direktutsläpp till ån inte är tillåtna.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka 1,8 kilometer till Nygård. De anläggningstekniska förutsättningarna påverkas av att två vattendrag behöver korsas vid en eventuell utbyggnad.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Viken (19)

Viken är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 29 bostadshus och berörs av ett planärende. Bygglovsansökningar har varit obefintliga under de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden beräknas uppgå till cirka 67 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som medel till låga. Området har inte inventerats i sin helhet. Enstaka fastigheter har förbättrat sina BDT-lösningar, men övervägande del utgörs av slutna tankar. Recipienten Vanderydsvattnet har enligt Vatteninformationssystem Sverige, VISS, måttlig ekologisk status, bland annat på grund av övergödningspåverkan. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som medelgoda.

Området har höga skyddsvärden, då det ligger i anslutning till Vanderydsvattnet, som är en särskilt skyddsvärd sjö. Detta medför höga krav på hantering av avloppsfrågor för att undvika negativ påverkan på vattenkvaliteten.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka 9,5 kilometer från Nygård. De anläggningstekniska förutsättningarna präglas av behov av långa ledningsdragningar vid en anslutning till allmänt VA.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt i nuläget. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Västersjön västra (20)

Västersjön västra är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 23 bostadshus och berörs av ett planärende. Antalet bygglovsansökningar har varit begränsade de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden uppgår till cirka 48 procent, vilket tyder på en relativt hög andel fritidsboende.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som medelgoda i nuläget, men kan snabbt försämrats vid en ökad andel permanentboende. Förutsättningarna hade varit mer gynnsamma vid en samlad lösning som om det hade funnits en samfällighet. Området har en stor andel slutna tankar. Recipienten västersjön har enligt Vatteninformationssystem Sverige, VISS, måttlig ekologisk status, bland annat på grund av övergödningspåverkan.

Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning bedöms som goda. Området delar en gemensam vattentäkt i Västersjön tillsammans med Västersjön östra, organiserad genom en väg- och vattensamfällighet. Västersjön utgör samtidigt en känslig resurs, då den fungerar som dricksvattentäkt för hela området, vilket innebär att skyddsvärdet är högt.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är cirka åtta kilometer till Lilla Edet. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, med långa ledningsdragningar samt brant och

kuperad terräng. Alternativa lösningar kan därför behöva övervägas, såsom en lokal anläggning med eget reningsverk i kombination med ett övertagande av befintligt samfällt vattenverk.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som högt. Området kategoriseras därför som ett utredningsområde.

Västersjön östra (21)

Västersjön östra är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 44 bostadshus och berörs av ett planärende. Antalet bygglovsansökningar har varit begränsade de senaste åren och endast kopplat till översyn av dagvattenhantering. Bebyggelsestrycket bedöms som medel och permanentgraden uppgår till cirka 57 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som medel till låga. Recipienten västersjön har enligt Vatteninformationssystem Sverige, VISS, måttlig ekologisk status, bland annat på grund av övergödningspåverkan. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning är däremot goda. Området har tillgång till en gemensam vattentäkt i Västersjön, vilken delas med Västersjön västra och organiseras genom en väg- och vattensamfällighet.

Skyddsvärdena i området är höga, då Västersjön utgör dricksvattentäkt för hela området. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är cirka åtta kilometer till Lilla Edet. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande och präglas av långa ledningsdragningar samt brant och kuperad terräng. Mot denna bakgrund kan alternativa lösningar behöva utredas, såsom en lokal anläggning med eget reningsverk i kombination med ett övertagande av befintligt samfällt vattenverk vid ett eventuellt beslut om nytt verksamhetsområde.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som högt. Området kategoriseras därför som ett utredningsområde.

Skörsbo (22)

Skörsbo är enligt länsstyrelsens klassning ett potentiellt utbyggnadsområde (klass 2). Området omfattar cirka 21 bostadshus och saknar detaljplan eller planbesked. Antalet bygglovsansökningar har varit få under de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden är mycket hög och uppgår till cirka 96 procent.

VA-försörjningen sker idag genom enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som låga. Området har inte inventerats i sin helhet, men det är känt att flera fastigheter har små tomter och att terrängen är kuperad, vilket innebär begränsade möjligheter att anlägga godkända avloppslösningar. De små tomterna innebär att det finns risk för bakteriell påverkan.

Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning är inte fullt klarlagda, men det finns indikationer på att den kan påverkas negativt av bristfälliga avloppslösningar inom området. Några särskilda skyddsvärden har inte identifierats utöver behovet av att skydda dricksvattenförsörjningen för enskilda.

Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät uppgår till cirka nio kilometer till Lilla Edet. De anläggningstekniska förutsättningarna är utmanande, då området är kuperat och en eventuell utbyggnad skulle kräva ett flertal pumpstationer.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som lågt i nuläget, trots de begränsade förutsättningarna för enskilda avloppslösningar. Området kategoriseras därför som ett bevakningsområde.

Tingberget (23)

Tingberget är ett område som har tillförts av kommunen och omfattas därmed inte av länsstyrelsens klassning. Området omfattar cirka 15 bostadshus och påverkas indirekt av planläggning i närliggande område, Södra Gossagården. Antalet bygglovsansökningar har varit få under de senaste åren och bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden uppgår till cirka 86 procent.

VA-försörjningen är inte fullständigt kartlagd, då området inte har inventerats till fullo. Övergripande är att enskilda avloppslösningar dominerar, medan allmänt dricksvatten finns utbyggt i delar av området. Förutsättningarna för enskild avloppshantering bedöms som begränsade, främst kopplat till bebyggelsens ålder. Samtidigt förekommer relativt stora fastigheter, vilket i viss mån möjliggör enskilda lösningar. Förutsättningarna för enskild vattenförsörjning är inte klarlagda, men då allmänna vattenledningar redan finns i delar av området bedöms en utökad anslutning till allmänt dricksvatten vara en lämplig utvecklingsriktning.

Området ligger i närhet till infrastruktur av riksintresse, vilket innebär att särskild hänsyn behöver tas i fortsatt planering. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är cirka 1 kilometer. De anläggningstekniska förutsättningarna påverkas av kuperad terräng, berg och fornlämningar.

Sammantaget bedöms behovet av allmänt VA som medelhögt i nuläget. Trots de begränsade förutsättningarna för enskild avloppshantering kategoriseras området som ett bevakningsområde. Om bebyggelsen i anslutning till området utökas genom potentiell planläggning så kommer behovet av allmänt VA behövas ses över på nytt för att eventuellt kategoriseras som ett utredningsområde.

Västersjön norra (24)

Västersjön norra är ett område som har tillförts av kommunen och omfattas således inte av länsstyrelsens klassning. Området består av cirka 32 bostadshus och berörs av ett planärende. Bebyggelsestrycket bedöms som lågt. Permanentgraden uppgår till cirka 83 procent, men uppgiften är något osäker då inventering pågår.

VA-försörjningen utgörs idag av enskilda lösningar för både vatten och avlopp, med tillgång till gemensamt sommarvatten från Västersjön. Förutsättningarna för enskild avloppshantering är begränsade på fastighetsnivå, men det finns potential för att utveckla gemensamma lösningar inom området. En fortsatt enskild hantering innebär restriktioner avseende val av anläggningstyper. Recipienten västersjön har enligt Vatteninformationssystem Sverige, VISS, måttlig ekologisk status bland annat på grund av övergödningspåverkan.

För vattenförsörjningen nyttjas i dagsläget enskilda brunnar för permanentboende, kompletterat med det gemensamma sommarvattnet. En fortsatt enskild vattenförsörjning bedöms innebära begränsningar för framtida bebyggelseutveckling.

Skyddsvärdena i området är höga, då Västersjön utgör en gemensam dricksvattentäkt. Avståndet till befintligt allmänt ledningsnät är cirka åtta kilometer till Lilla Edet. De anläggningstekniska förutsättningarna präglas av brant och kuperad terräng samt behov av långa ledningsdragningar vid anslutning till allmänt VA. Mot denna bakgrund kan alternativa lösningar behöva utredas, såsom en

lokal anläggning med eget reningsverk i kombination med ett övertagande av befintligt samfällt vattenverk.

Sammantaget bedöms behovet av utbyggnad av allmänt VA som högt. Området kategoriseras därför som ett utredningsområde.

6.5 Plan för potentiella verksamhetsområden för VA

Enligt lagen om allmänna vattentjänster 6b § ska en vattentjänstplan innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Följande del redogör planeringen för utbyggnad av allmänt VA och anslutning av nya verksamhetsområden. Planeringen utgår från resultatet av kommunens kartläggning i kapitel 6.4.

6.5.1 Utbyggnadsområden

Inga potentiella verksamhetsområden för VA som kan kategoriseras som utbyggnadsområden har identifierats i kommunens kartläggning.

6.5.2 Utredningsområden

Fem potentiella verksamhetsområden för VA har kategoriserats som utredningsområden i kommunens kartläggning. Områdena är Metholmen, Stora Näset samt Västersjön västra, östra och norra.

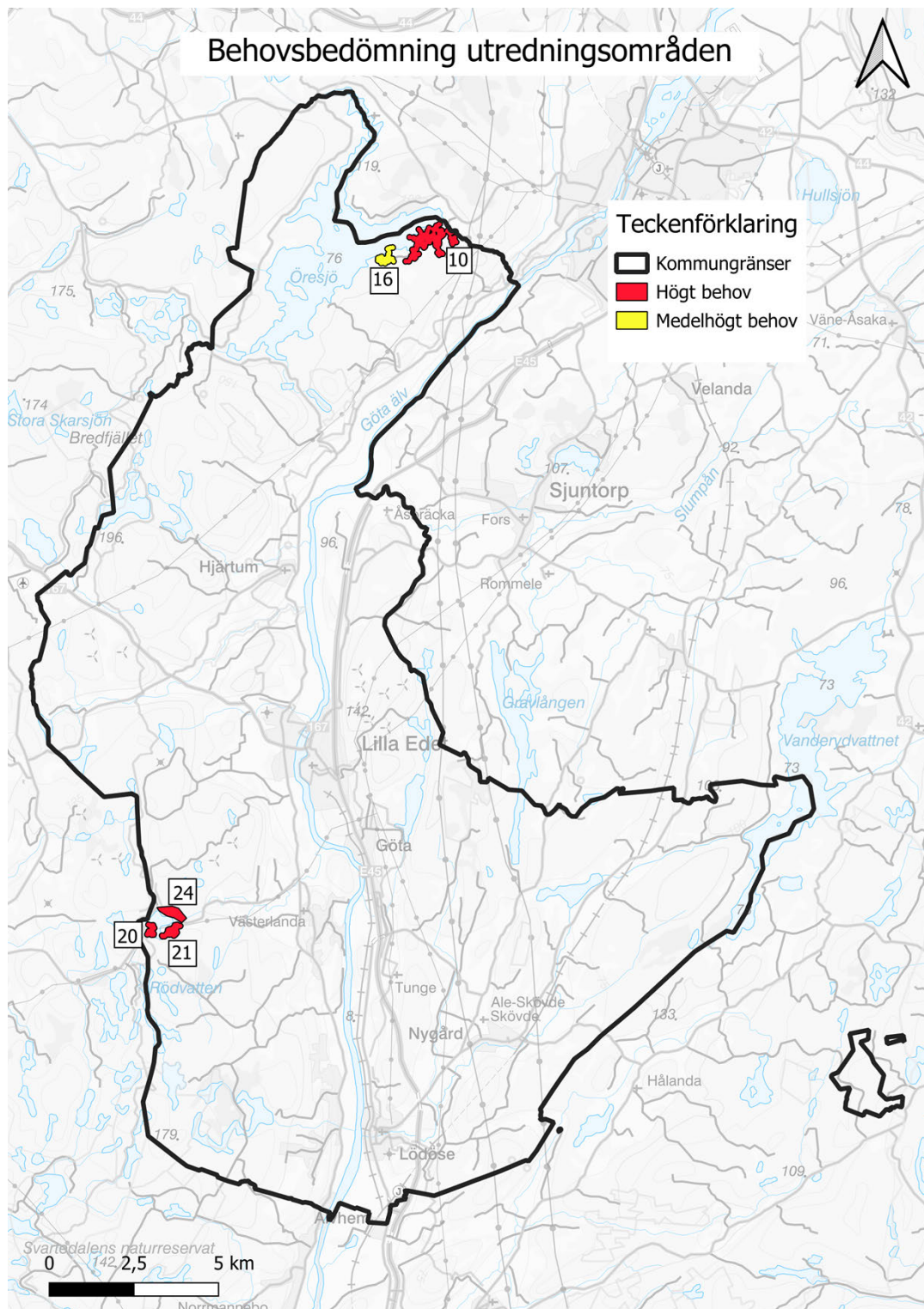

Bild 4. Visar karta på de potentiella verksamhetsområden som kategoriserats som utredningsområden samt den behovsbedömning som framgått av kartläggningen.

Lilla Edets kommun planerar att utreda områden som klassats som utredningsområden enligt ordning i tabell 2. Prioriteringsordningen mellan områdena kan komma att ändras vid förändrade förhållanden.

Tabell 2. Prioriterad utredningsordning.

Nr	Område	Behovsbedömning	Prioritering
20	Västersjön västra	Hög	1
21	Västersjön östra	Hög	1
24	Västersjön norra	Hög	1
10	Metholmen	Hög	2
16	Stora näset	Medelhög	2

En utredning innebär följande:

- Utred oklara faktorer som påverkar områdenas behov av eventuellt förändrad VA-försörjning i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster.
- Klassa om området efter utredning av osäkra parametrar till någon av de andra områdestyperna.
- Utred tekniska lösningar för områden som behöver försörjas med kommunens vattentjänster.

6.5.3 Bevakningsområden

19 potentiella verksamhetsområden för VA kategoriserades som bevakningsområden i kommunens kartläggning:

1. Ballabo
2. Eckerna
3. Fridhem
4. Getakullen
5. Hede
6. Hältorp
7. Ingelstorp
8. Lekvall
9. Masthugget
11. Nygård södra
12. Prässebo
13. Rishageröd
14. Sollum
15. Gunneröd
17. Torskog
18. Vallby
19. Viken
22. Skörsbo
23. Tingberget

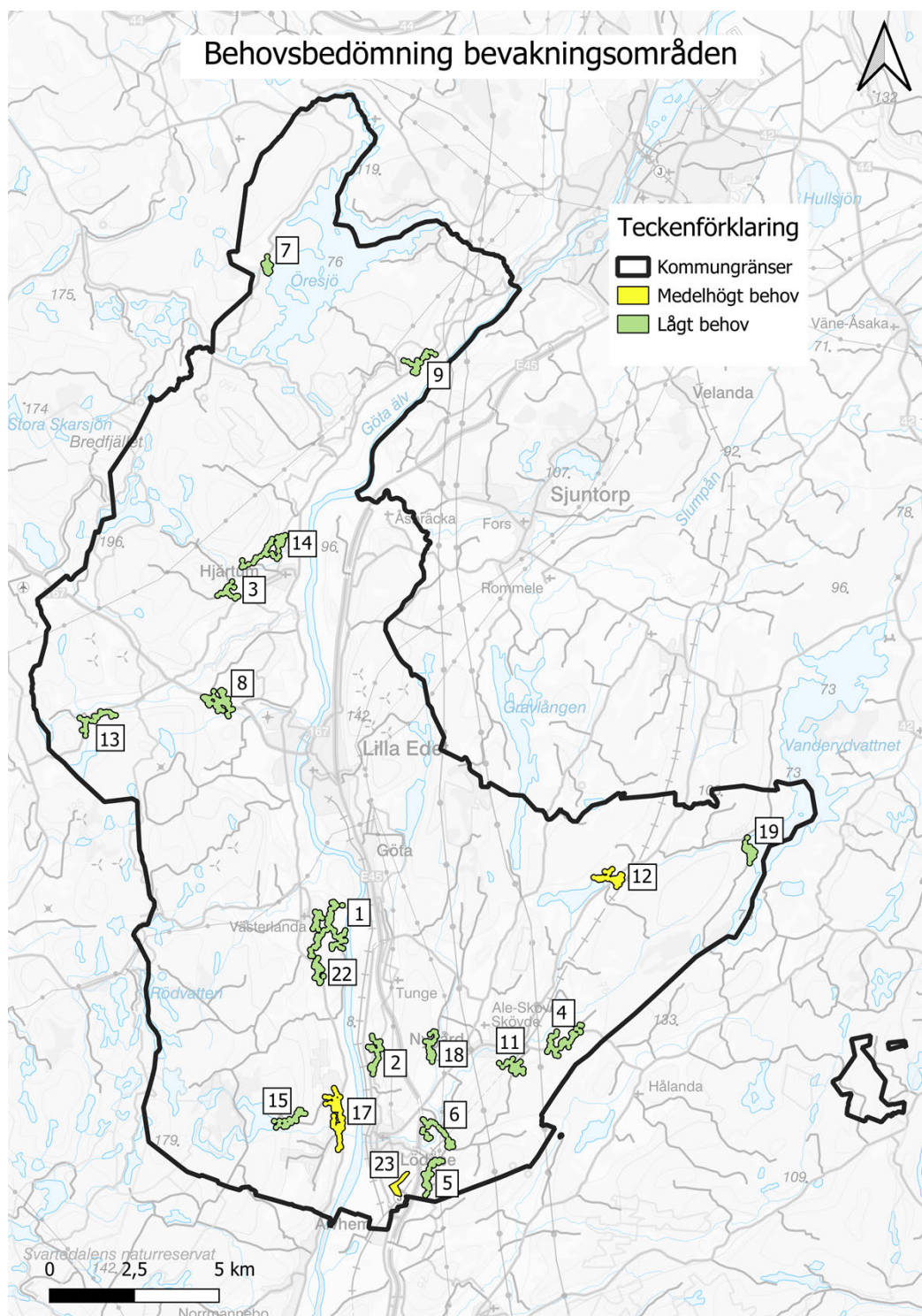

Bild 5. Visar karta på de potentiella verksamhetsområden som kategoriserats som bevakningsområden samt den behovsbedömning som framgått av kartläggningen.

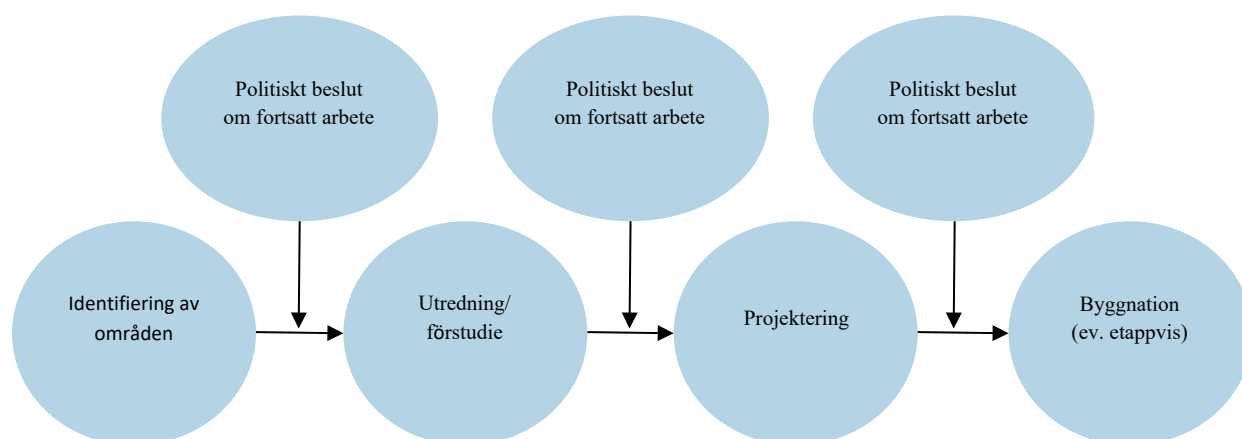
Gällande de potentiella verksamhetsområden som kategoriserats som bevakningsområden ska Lilla Edets kommun införliva följande åtgärder:

- Regelbundet bevaka förändringar i områdena.
- Vid behov revidera klassningen av områden där en förändring sker som påverkar områdets förutsättningar för enskilda anläggningar.

6.6 Framtagande av nya verksamhetsområden

Arbetet med att ta fram nya verksamhetsområden för allmänna vattentjänster omfattar flera steg och beslutspunkter och pågår under flera år. Processen visas övergripande i figur 3 nedan. I arbetet med framtagande av denna vattentjänstplan har steg 1, identifiering och bedömning av potentiella områden för allmänna vattentjänster, genomförts. Steg 2 utredning/förstudie, ska ske enligt föreslagen ordning i tabell 2. Efter att utredning är genomförd fattas nytt beslut om fortsatt arbete.

Figur 3. Figuren visar en övergripande beskrivning av arbetsgången för framtagande av nya områden för allmänna vattentjänster.

7. Åtgärder för att minska skyfallspåverkan

För att säkerställa att den allmänna VA-anläggningen kan tillgodose behovet av allmänna vattentjänster även vid skyfall, ska kommunen bedöma vilka åtgärder som krävs för att anläggningen ska klara en ökad belastning på grund av skyfall. I detta avsnitt beskrivs hur kommunen arbetar för att de allmänna VA-anläggningarna ska klara av denna ökade belastning.

Det finns ingen fast definition av vad ett skyfall är. Enligt SMHI räknas det som ett skyfall om det faller minst 50 mm regn på en timme, eller minst 1 mm på en minut. Ett sådant skyfall inträffar i genomsnitt vart 50:e till 100:e år. Myndigheten för civilt försvar rekommenderar att man i analyser utgår från en återkomsttid på minst 100 år. Dessutom väntas mängden regn vid skyfall öka med 20 till 40 procent fram till år 2100 enligt länsstyrelserna (2018). Därför bör man räkna med en klimatfaktor på mellan 1,2 och 1,4 i planeringen.

Skyfall kommer med en risk för översvämning av mark och fastigheter i vissa områden. Skyfall och dagvattenhantering hänger tätt ihop, vid skyfall kan dagvatten uppstå i såpass stor mängd att befintliga system inte klarar av att hantera det. Risken är att samhällsfunktioners verksamheter påverkas, att det förorsakar problem för enskilda fastighetsägare samt att framkomligheten riskeras begränsas inom vissa områden.

I Lilla Edets kommun är risken för översvämningar främst relaterad till skyfall och/eller rör vattennivån i Göta älv. I samband med översvämningar och följderna av dem finns det även risk för erosion ras och skred.

För Lilla Edet tätort, med stora delar av Göta inkluderat, och Lödöse har det i samband med översiktsplanen tagits fram skyfallskarteringar. Karteringarna visar detaljerat hur områdena påverkas vid ett skyfall. För övriga områden i kommunen finns en lågpunktskartering, framtagen av Länsstyrelsen Västra Götaland, som visar hur lågpunkter i omgivningen översvämmas vid stora regn.

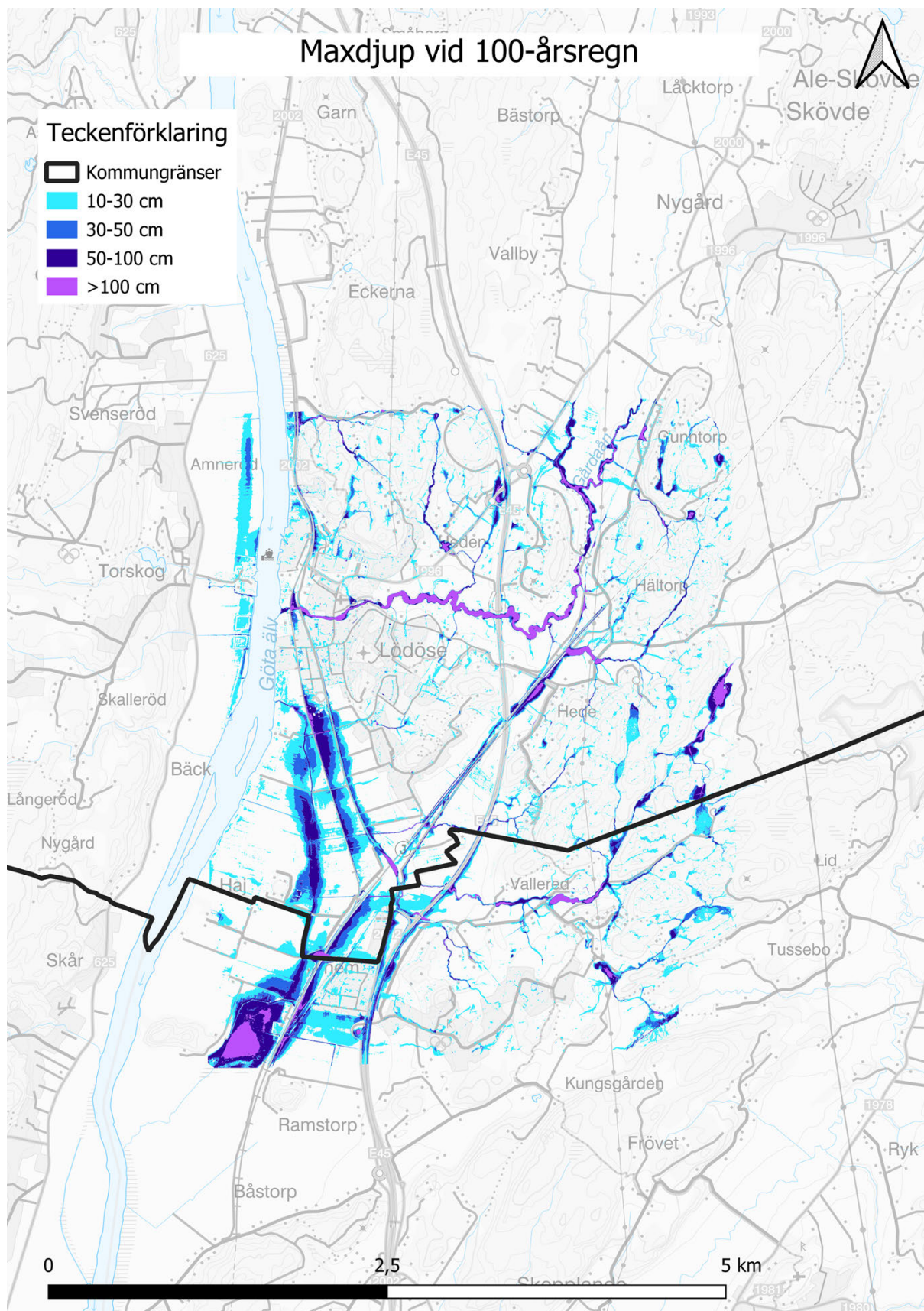

Bild 7. Visar skyfallskarteringen för Lödöse.

I en övergripande metodbilaga till Lilla Edets kommuns översiktsplan anges ett antal åtgärder för att undvika översvämningar i den befintliga miljön vid händelse av skyfall.

- Fördröjning av vatten. Fördröjning kan ske på t.ex. fördröjningsytor eller i svackdiken där syftet är att skapa en kontrollerad översvämning på en yta som inte tar skada. Generellt sett rekommenderas öppna lösningar i mark framför underjordiska av både kostnads- och funktionsskäl.
- Styrning av vatten. Styrning kan ske med t.ex. en kantsten eller upphöjning av en cykelbana för att styra om vatten till en mer lämplig plats.
- Invallning av älven. På strategiska platser kan en barriär mot älven skapas. Detta har tidigare utretts översiktligt i den fördjupande översiktsplanen för Lödöse. Invallning bör göras med försiktighet för att inte skapa en ökad skredrisk intill älven.
- Tillfälliga barriärer. Det kan vara i form av tillfälliga vallar.
- Planering av res- och utryckningsvägar. För t.ex. hemtjänst och blåljustrafik är det viktigt att verksamheten kan fortgå även vid en långvarig översvämning. På så vis kan det vara lämpligt att identifiera vilka vägar som bedöms vara farbara vid en översvämning samt var framkomligheten bedöms vara begränsad och hur det ska hanteras.
- Flytt av känslig infrastruktur. Detta kan handla om att för identifierade byggnader flytta t.ex. elcentraler, arkiv och dylikt till ett högre våningsplan om möjligt.
- Reservera mark. I förebyggande syfte kan mark reserveras på strategiska platser där framtida åtgärder eventuellt är aktuella. Detta kan t.ex. vara en invallning vid Lödöse som skydd mot älven. Det kan även vara en multifunktionell översvämningssyta öster om Göteborgsvägen i höjd med Museivägen för att hantera skyfall. På liknande vis kan områden som riskeras att översvämmas reserveras för att planera lämplig användning av marken.

7.1 Ansvarsfördelning vid skyfallshantering

Att hantera och skapa utrymme för dagvatten, särskilt vid extrema regn och skyfall, är ett gemensamt ansvar mellan kommunen i dess roll som planmyndighet och VA-huvudman samt fastighetsägare.

Kommunen, som VA-huvudman, ansvarar inom verksamhetsområde för dagvatten för att ta emot och avleda dagvatten från anslutna fastigheter. Detta inkluderar drift, underhåll och utbyggnad av de allmänna dagvattenanläggningarna, såsom ledningsnät, dammar och diken. Ledningssystemet är dock inte dimensionerat för att hantera de stora vattenmängder som uppstår vid skyfall. Vid kraftiga regn måste därför dagvattnet till stor del omhändertas och avledas ovan mark genom planerade flödesvägar och ytor, så att skador på bebyggelse och infrastruktur undviks.

Kommunen har även ett ansvar för att genom fysisk planering skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar dagvattenhantering. Lilla Edets översiktsplan anger att ny bebyggelse ska lokaliseras och utformas så att den inte skadas vid kraftiga regn, exempelvis vid ett 100-årsregn. En grundläggande princip är att dagvatten i första hand ska omhändertas lokalt, genom att fördröjas och renas innan det når recipienter såsom Göta älv och dess biflöden. Detta ska ske genom lösningar som minskar belastningen på ledningsnätet och samtidigt begränsar påverkan på vattenmiljöer och möjligheten att efterleva miljö kvalitetsnormer.

Inom ett verksamhetsområde för allmänt VA, ansvarar fastighetsägaren själv för avvattningen inom sina egna fastigheter. Det innebär att den enskilde fastighetsägaren ska se till att dagvatten, som inte kan infiltrera i marken på den egna fastigheten, leds till den förbindelsepunkt som verksamhetsområdets huvudman har anvisat. Fastighetsägare kan förebygga översvämningsrisker genom att se till att marken lutar bort från bostadshuset samt kontinuerligt se över hängrännor, dräneringsrör, diken med mera. Vegetation, gröna tak och mindre andel hårdgjorda ytor kan bidra till minskad dagvattenmängd inom fastigheten.

7.2 Dricksvatten

Skyfall kan påverka dricksvattenförsörjningen genom att försämra råvattnets kvalitet. Vid kraftiga regn ökar avrinningen från omgivande mark, vilket kan föra med sig föroreningar till vattentäcker. Detta gäller särskilt mikrobiologiska föroreningar, där risken ökar i samband med intensiva nederbördshändelser. Skyfall kan leda till en ökad frekvens av ras och skred vilket i sin tur kan frigöra kemiska ämnen från förorenade områden. Svenska vattenverk är ofta inte byggda för att rena starkt förorenade råvatten, vilket medför att en ytterligare ökad föroreningsbelastning orsakad av klimatförändringar kan ge problem med dricksvattenkvaliteten.

För att säkerställa dricksvattnets kvalitet genomför kommunen regelbunden provtagning av råvattnet. Trots detta kan snabba förändringar i vattenkvaliteten vid skyfall innebära utmaningar för vattenberedningen.

En fungerande och trycksatt dricksvattenanläggning är avgörande för att förhindra att förorenat vatten tränger in i ledningsnätet. Tryckstegringsstationerna spelar en central roll i att upprätthålla detta tryck. Vid skyfall finns dock en ökad risk för störningar i elförsörjningen, vilket kan leda till att tryckstegringsstationerna sätts ur funktion. Om delar av systemet blir trycklösa ökar risken för inläckage av förorenat vatten.

För att stärka kommunens dricksvattenförsörjning i ett förändrat klimat och minska sårbarheten vid skyfall kommer arbetet med övervakning av råvattenkvaliteten att utvecklas. Provtagning av råvatten ska genomföras med högre frekvens för att ge en bättre förståelse för variationer i vattenkvaliteten och för att tidigt kunna identifiera förändringar och risker som kan uppstå i samband med kraftig nederbörd.

Kommunen ska vidare utreda risker som kan påverka dricksvattenverken vid skred, höga flöden och översvämnningar samt ta fram åtgärder för att säkerställa anläggningarnas långsiktiga funktion. Detta omfattar bland annat att analysera hur klimatrelaterade risker kan påverka dricksvattenförsörjningen och att identifiera behov av skyddsåtgärder. Som en del av detta arbete pågår redan skredsäkringsåtgärder längs älven, vilket bidrar till att minska risken för påverkan på samhällsviktig vatteninfrastruktur.

För att upprätthålla en säker och tillförlitlig distribution av dricksvatten ska även tryckstegringsstationernas robusthet vid skyfall utredas. Arbetet syftar till att identifiera sårbarheter kopplade till översvämnningar och störningar i elförsörjningen samt att ta fram åtgärder som säkerställer att erforderligt tryck kan upprätthållas i ledningsnätet även vid extrema väderhändelser. Genom att minska risken för tryckförluster kan risken för inläckage av förorenat vatten till dricksvattnenätet begränsas och en säker dricksvattenförsörjning tryggas.

Sammanfattningsvis ska Lilla Edets kommun införliva följande åtgärder:

- Utveckla övervakningen av råvattenkvaliteten i kommunens vattentäkter.
- Genomföra riskanalyser för dricksvattenverk avseende skred, höga flöden och översvämningar.
- Identifiera och prioritera skyddsåtgärder för dricksvattenverken utifrån genomförda riskanalyser.
- Kartlägga sårbarheter kopplade till översvämning och elavbrott vid tryckstegringsstationerna.
- Ta fram åtgärder för att säkerställa drift och tryckhållning i ledningsnätet vid extrema väderhändelser.

7.3 Spillvatten

Skyfall kan ha en betydande påverkan på spillvattenhanteringen. Vid intensiva regn ökar tillförseln av ovidkommande vatten till spillvattennätet. Vid kraftig belastning finns risk för att spillvattenledningarna överbelastas, vilket kan leda till uppdämning i systemet. Detta kan i sin tur orsaka översvämningar i mark och fastigheter uppströms. Överbelastningen kan även resultera i bräddning, vilket innebär att orenat eller otillräckligt renat spillvatten släpps ut till recipient.

Pumpstationer är särskilt känsliga vid skyfall. Översvämningar kan skada pumpstationernas överbyggnader och tekniska utrustning. Vid mer omfattande översvämningar finns även risk för avbrott i elförsörjningen, vilket medför att pumpstationerna slutar fungera. Detta ökar ytterligare risken för bräddning samt för översvämningar i anslutna ledningssträckor och fastigheter.

Det finns risker för översvämning och även skred vid reningsverken, specifikt ett reningsverk i kommunen är extra sårbart. Detta riskerar reningsverkens funktion och skyfallskarteringen visar även på problem för framkomlighet till det extra sårbara reningsverket vid skyfall vilket ytterligare förstärker riskerna.

Kommunen har ett pågående arbete med förnyelse av spillvattenledningsnätet för att minska sårbarheten vid skyfall. Även pumpstationernas funktion vid skyfall ska utredas för att identifiera sårbarheter och behov av åtgärder. Syftet är att säkerställa driften vid höga vattennivåer och minska risken för driftstörningar, bräddningar och översvämningar i anslutna ledningssystem och fastigheter. En viktig del i arbetet är också att minska mängden ovidkommande vatten som tillförs spillvattennätet genom ett systematiskt och långsiktigt arbete med att identifiera och åtgärda inläckage.

Kommunen ska genomföra riskanalyser för samtliga reningsverk med avseende på översvämning, höga flöden och skred. En riskanalys gällande Ellbo reningsverk är pågående och gällande Lödöse reningsverk har en analys tidigare genomförts men det finns behov av att genomföra en ny utifrån förändrade förhållanden och dagens risker. Utifrån analyserna ska behov av förebyggande åtgärder identifieras och prioriteras. Åtgärderna kan exempelvis omfatta förbättrat översvämningsskydd, anpassning av kritisk utrustning, säkring av tillfartsvägar samt åtgärder för att minska risken för skredpåverkan.

Kommunen fortsätter dessutom arbetet med att separera kombinerade ledningar för spill- och dagvatten samt säkerställa att ledningsnätet uppfyller gällande krav och standarder. Detta bidrar till att

begränsa belastningen på spillvattensystemet vid kraftiga regn och därmed minska risken för överbelastning och bräddning.

Sammanfattningsvis ska Lilla Edets kommun införliva följande åtgärder:

- Förnya spillvattenledningsnätet.
- Utredda pumpstationernas sårbarhet vid skyfall.
- Genomföra åtgärder för att stärka pumpstationernas funktion vid höga vattennivåer.
- Identifiera och åtgärda inläckage av ovidkommande vatten till spillvattennätet.
- Genomföra riskanalyser för reningsverken avseende översvämning, höga flöden och skred.
- Ta fram och prioritera åtgärder utifrån genomförda riskanalyser.
- Anpassa och skydda kritisk teknisk utrustning vid reningsverken.
- Säkra tillfartsvägar till reningsverken vid skyfall.
- Separera kombinerade ledningar för spill- och dagvatten.

7.4 Dagvatten

I kommunen finns både separata dagvattenledningar och kombinerade ledningar för spill- och dagvatten. Vid skyfall föreligger risk för översvämning. Då dagvattensystemet inte är dimensionerat för skyfall, kommer dagvattenledningarna att överbelastas och inte klara av att avleda allt dagvatten som bildas. Det finns även risk för bräddning av spillvatten vid skyfall.

Kommunens översiktsplan anger att dagvattenhanteringen ska dimensioneras med hänsyn till ett förändrat klimat. Planeringen ska säkerställa att ny och befintlig bebyggelse inte tar skada vid kraftiga regn, där riktvärdet är att klara minst ett 100-årsregn. För att detta ska uppnås ska ytor för tillfällig översvämning planeras in, och vattenflöden ska vid behov styras mot områden där skador kan undvikas.

Kommunens dagvattensystem är dimensionerat, och kommer även fortsättningsvis att dimensioneras, enligt Svenskt Vattens rekommendationer i publikation P110. Dimensioneringen utgår från regn med en återkomsttid på 10–30 år beroende på områdets karaktär och funktion. Vid mer extrema regnhändelser och skyfall kommer dagvattensystemets kapacitet att överskridas, vilket innebär att vatten behöver kunna hanteras på markytan på ett kontrollerat sätt. Skyfallshantering kräver därför kompletterande åtgärder utöver den traditionella dimensioneringen av dagvattenanläggningar.

För att stärka kommunens förmåga att hantera skyfall behöver ansvarsfördelningen mellan berörda verksamheter tydliggöras och organisatoriska förutsättningar skapas för ett långsiktigt och samordnat arbete. Ett centralt utvecklingsområde är att integrera skyfallshantering i den fysiska planeringen. Kommunen ska därför utveckla en tydlig process för hur skyfallsfrågor ska beaktas i detaljplanering samt vid ny- och ombyggnation av bebyggelse, gator och allmänna platser. Genom att beakta skyfallsrisker redan i planeringsskedet kan skador på människor, egendom och samhällsviktig infrastruktur förebyggas.

Kommunen avser även att successivt bygga ut och utveckla det allmänna dagvattensystemet. I samband med utbyggnad och ombyggnad ska analyser genomföras för att identifiera hur systemet

påverkas vid överbelastning, inklusive vilka flödesvägar vattnet tar när ledningsnätets kapacitet överskrids. Kunskapen ska användas för att anpassa systemet så att överskottsvatten kan ledas till platser där konsekvenserna blir så små som möjligt och där riskerna för skador på bebyggelse, infrastruktur och miljö begränsas.

Sammanfattningsvis ska Lilla Edets kommun införliva följande åtgärder:

- Skapa organisatoriska förutsättningar för ett långsiktigt och samordnat arbete med skyfallsfrågor.
- Integrera skyfallshantering i detaljplanering.
- Integrera skyfallshantering vid ny- och ombyggnation av bebyggelse, gator och allmänna platser.
- Bygga ut och utveckla det allmänna dagvattensystemet.

7.5 Genomförande av skyfallsåtgärder

Genomförandet av åtgärder sker fortlöpande och i den takt som organisationen har möjlighet att hantera, både organisatoriskt och ekonomiskt. I områden med hög risk för klimatrelaterade skador på den byggda miljön eftersträvar kommunen samverkan med berörda fastighetsägare. I områden där det finns betydande risk för klimatrelaterade skador på befintlig infrastruktur, eller där framkomligheten kan påverkas negativt till följd av skyfall eller stigande vatten, avser kommunen att samverka med berörda huvudmän.

8. Miljöbedömning

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning göras för lagstadgade planer som upprättas av en kommun om betydande miljöpåverkan kan antas.

I samband med antagandet av vattentjänstplanen ska kommunen i enlighet med 6 kap. 7 § miljöbalken i ett särskilt beslut avgöra om planen kan antas medföra en miljöpåverkan. Beslutet får inte överklagas särskilt.

Kommunen har gjort bedömningen att planen inte kan antas medföra någon betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning har därför inte genomförts. De åtgärder och ställningstaganden som redovisas i vattentjänstplanen är i huvudsak av övergripande och strategisk karaktär. Planens huvudsakliga syfte är att säkerställa en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning i kommunen, vilket innefattar att tillhandahålla ett dricksvatten av god kvalitet samt att samla upp och rena avloppsvatten på ett ändamålsenligt sätt. Dessa funktioner utgör grundläggande förutsättningar för att skydda både människors hälsa och miljön. Se "Undersökning av betydande miljöpåverkan - Vattentjänstplan" för motivering och genomgång av bedömningen.

9. Referenser

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. [God vattenkvalitet i Europa \(EU:s vattendirektiv\) | EUR-Lex](#) (Hämtad 2026-06-10).

Klimat och näringslivsdepartementets proposition 2005/06:78. *Allmänna vattentjänster*. [Allmänna vattentjänster - Regeringen.se](#) (Hämtad 2026-06-10).

Lilla Edets kommun (2024). *Befolkningsprognos 2024–2033*. [Kallelse](#) (Hämtad 2026-06-10).

Lilla Edets kommun (2026). *Översiktsplan 2050 – antagandehandling*. [Översiktsplan 2050 Lilla Edet antagandehandling.pdf](#) (Hämtad 2026-06-10).

Lilla Edets kommun (2023) *Energiplan och klimatstrategi*. [Energiplan och klimatstrategi för Lilla Edets kommun.pdf](#) (Hämtad 2026-08-25).

Länsstyrelsen Stockholm och Västra Götalands län (2018). *Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall- stöd i fysisk planering*. [Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall – stöd i fysisk planering](#) (Hämtad 2026-06-10).

MSB (2017). *Vägledning för skyfallskartering, tips för genomförande och exempel på användning*. [Vägledning för skyfallskartering : tips för genomförande och exempel på användning](#) (Hämtad 2026-06-10).

Naturvårdsverket (2025). *Sveriges miljömål*. [Sveriges miljömål](#) (Hämtad 2026-06-10).

Regeringens proposition 1993/95:147. *Jämställdhetspolitiken: Delad makt – delat ansvar*. [Jämställdhetspolitiken: Delad makt - delat ansvar \(Proposition 1993/94:147\) | Sveriges riksdag](#) (Hämtad 2026-08-25).

Regeringens proposition 2021/22:208. *Vägar till hållbara vattentjänster*. [Proposition 2021/22:208 Vägar till hållbara vattentjänster](#) (Hämtad 2026-06-10).

Rådets direktiv 91/271/EEG av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse. [Rening av avloppsvatten från tätbebyggelse | EUR-Lex](#) (Hämtad 2026-06-10).

SFS 2006:412. *Lag om allmänna vattentjänster*. [Lag \(2006:412\) om allmänna vattentjänster | Sveriges riksdag](#) (Hämtad 2026-06-10).

SFS 1998:808. *Miljöbalk*. [Miljöbalk \(1998:808\) | Sveriges riksdag](#) (Hämtad 2026-06-10).

SFS 2010:900. *Plan- och bygglag*. [Plan- och bygglag \(2010:900\) | Sveriges riksdag](#) (Hämtad 2026-06-10).

SMHI. *Klimatförändringen är tydlig redan idag.* [Klimatförändringen är tydlig redan idag — SMHI](#) (Hämtad 2026-06-10).

Svenskt vatten AB (2016). *Avledning av dag-, drän- och spillvatten - Funktionskrav, hydraulisk dimensionering och utformning av allmänna avloppssystem.* [P110_dell_web_low_0220.pdf](#) (Hämtad 2026-07-01).

Vattenmyndigheterna. *Miljö kvalitetsnormer för vatten.* [Miljö kvalitetsnormer för vatten | Vattenmyndigheterna](#) (Hämtad 2026-06-10).

Undersökning av betydande miljöpåverkan – Vattentjänstplan - Samrådshandling

Framtagen av: Sektor samhälle

Antagen av:

Datum: 2026-08-31

Version: 1.0

LILLA EDETS
KOMMUN

Innehåll

1. Inledning	2
2. Sammanfattning av vattentjänstplanen	3
3. Metodik för bedömning om betydande miljöpåverkan	4
4. Behov av undersökning av betydande miljöpåverkan - Steg 1–5.....	5
5. Undersökning av betydande miljöpåverkan - Steg 6	8
6. Beslut om ej betydande miljöpåverkan Steg 7–8	13
7. Förslag till ställningstagande	15

1. Inledning

Denna undersökning av betydande miljöpåverkan har genomförts inom ramen för framtagandet av en vattentjänstplan enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Syftet med vattentjänstplanen är att tydliggöra kommunens långsiktiga planering för vatten- och avloppsförsörjningen och säkerställa att utbyggnad och utveckling sker på ett hållbart och effektivt sätt. I enlighet med bestämmelserna om strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken ska kommunen ta ställning till om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Denna undersökning utgör därför ett underlag för detta ställningstagande och syftar till att identifiera och bedöma de miljöeffekter som planens genomförande kan ge upphov till.

Bedömningen omfattar bland annat påverkan på människors hälsa, naturmiljö, vattenresurser, klimat samt hushållning med mark, vatten och andra resurser. Utifrån undersökningens resultat avgörs om en fullständig miljöbedömning, inklusive miljökonsekvensbeskrivning, behöver genomföras.

Kommunen ska också genomföra ett undersökningssamråd om betydande miljöpåverkan med länsstyrelsen och andra berörda. Undersökningssamrådet kommer att genomföras i samband med samråd för vattentjänstplanen. Efter att undersökningen och undersökningssamrådet genomförts ska kommunen besluta om genomförandet av vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.

2. Sammanfattning av vattentjänstplanen

Vattentjänstplanen för Lilla Edets kommun innehåller följande delar:

- Plan för den allmänna VA-försörjningen i befintliga verksamhetsområden,
- plan för utökning av verksamhetsområde för kommunalt VA, samt
- åtgärder för att minska skyfallspåverkan

Vattentjänstplanen är av strategisk och övergripande karaktär. Vattentjänstplanen syftar till att uppfylla kommunens skyldighet att ha en vattentjänstplan samt att främja en hållbar vatten- och avloppsförsörjning i Lilla Edets kommun. Vattentjänstplanen redogör för hur kommunen långsiktigt ska uppfylla de skyldigheter som åligger kommunen enligt lagen om allmänna vattentjänster. Innehållet i vattentjänstplanen blir dock aldrig juridiskt bindande, utan enskilda beslut för inrättande av nya verksamhetsområden krävs fortfarande.

Vattentjänstplanens huvudsakliga åtgärder i befintliga verksamhetsområdet berör ett nytt vattenverk, nya reservoarer, ökad kapacitet i överföringsledningar, utbyggnad och modernisering av reningsverk samt en överföringsledning med tillhörande pumpstationer för spillvatten. Vattentjänstplanen identifierar också åtgärder för att kommunen ska säkerställa att den allmänna VA-anläggningen kan tillgodose behovet av allmänna vattentjänster även vid skyfall.

I planen för utökning av verksamhetsområde för kommunalt VA i vattentjänstplanen genomfördes en kartläggning för att identifiera och bedöma behovet av potentiellt nya verksamhetsområden för kommunalt VA. Fem utredningsområden och 19 bevakningsområden identifierades i kartläggningen. Inga utbyggnadsområden, områden där nya verksamhetsområden för allmänna kommunala vattentjänster föreslås, kunde identifieras.

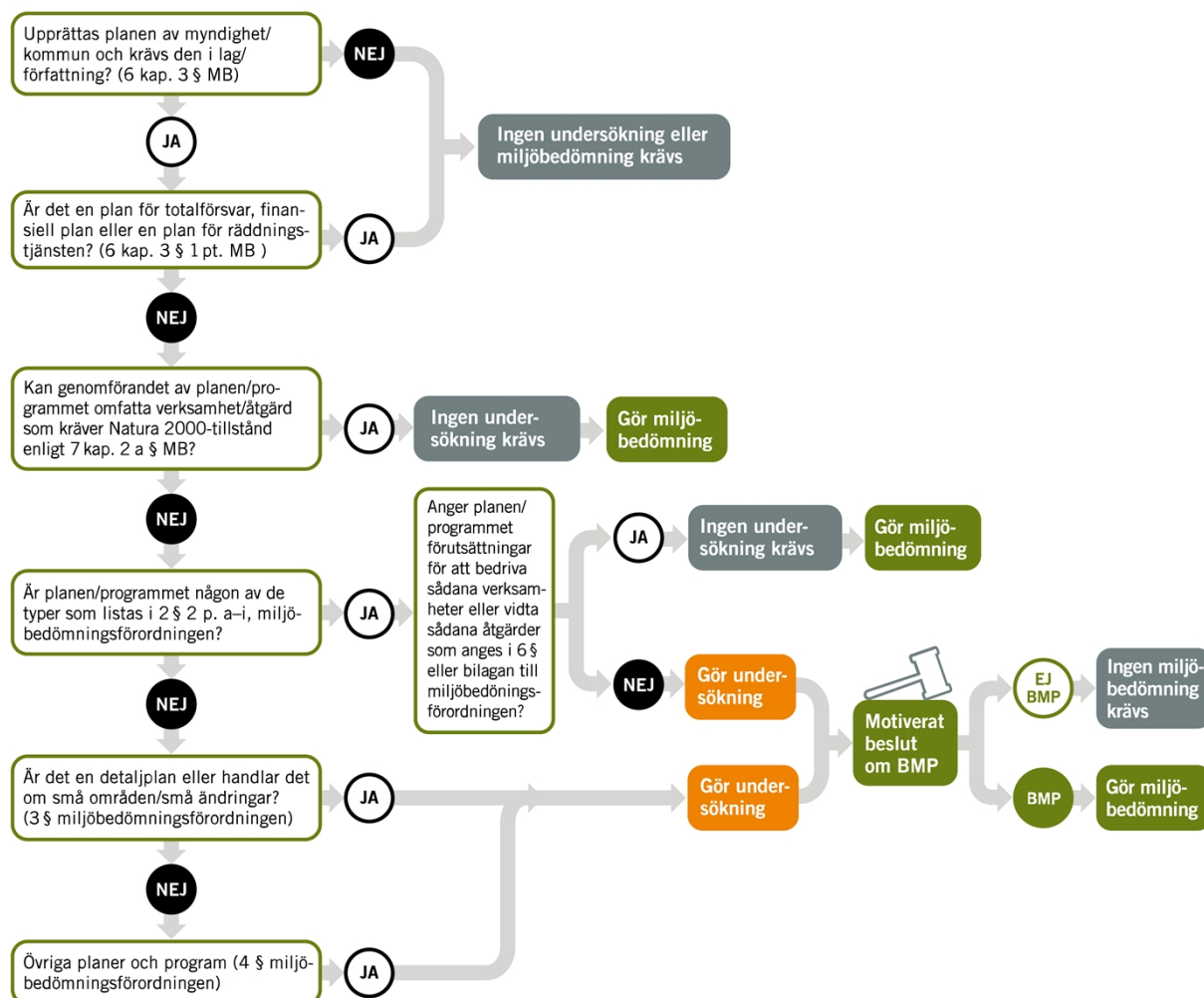

3. Metodik för bedömning om betydande miljöpåverkan

För att bedöma om vattentjänstplanen kan antas innebära en betydande miljöpåverkan har Naturvårdsverkets vägledning för strategisk miljöbedömning använts som stöd (Naturvårdsverket, 2025).

Som ett verktyg i denna undersökning används Naturvårdsverkets vägledningsmatris (se Figur 1 nedan), vilken baseras på kriterierna i miljöbedömningsförordningen. Matrisen fungerar som ett stöd för att systematiskt analysera planens karaktär, omfattning och geografiska påverkan, samt de miljöaspekter som kan beröras. Genom denna genomgång kan kommunen avgöra om planen omfattas av krav på en fullständig strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, eller om det är tillräckligt att stanna vid en undersökning.

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

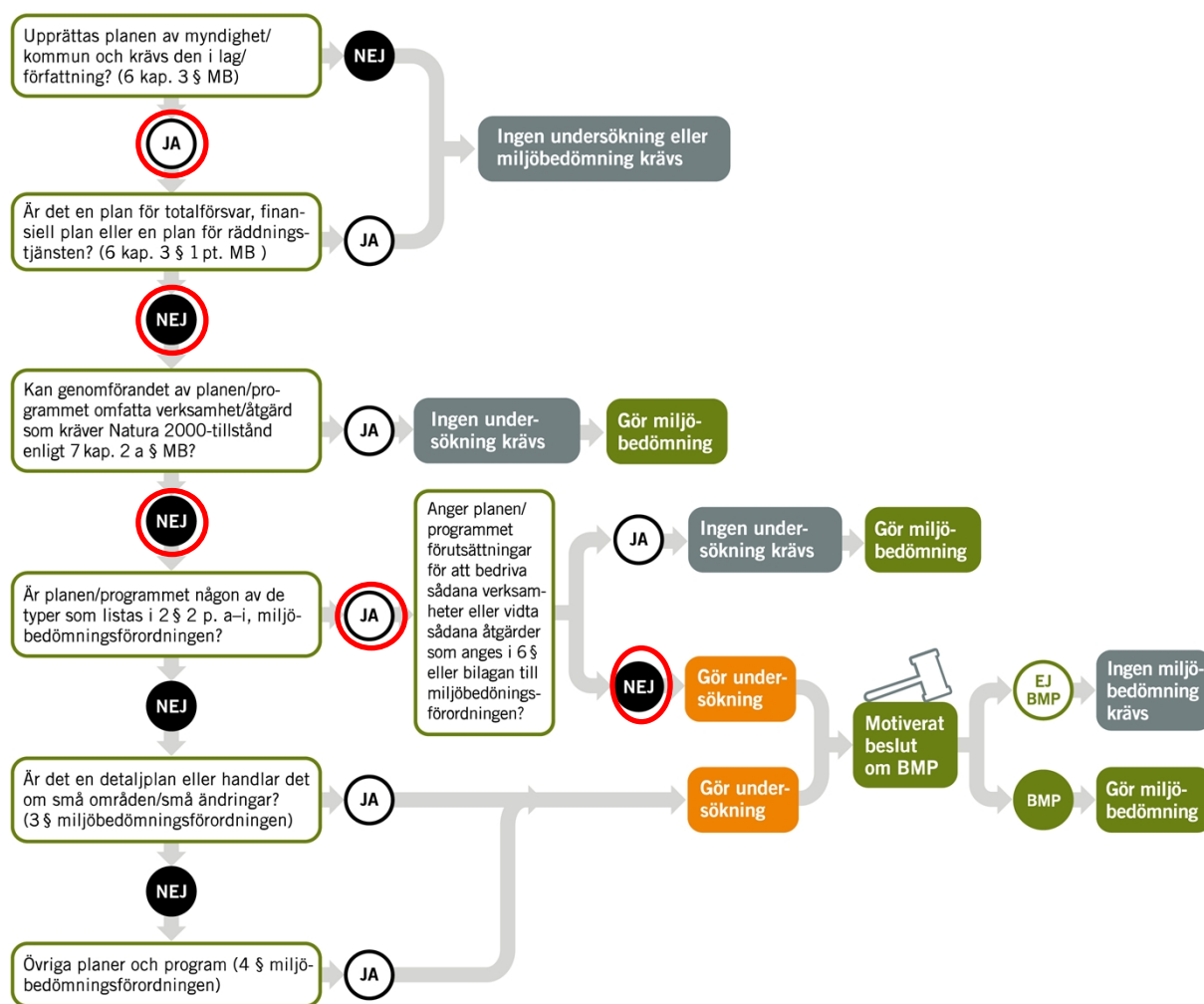

Figur 1. Visar Naturvårdsverkets väglednings matris - Strategisk miljöbedömning.

4. Behov av undersökning av betydande miljöpåverkan - Steg 1–5

Detta kapitel redovisar kommunens bedömning gällande om vattentjänstplanen kräver en undersökning om betydande miljöpåverkan. Rubrikerna i kapitlet hänvisar till de blåa markeringarna i Figur 2. De blåa markeringarna hänvisar till kommunens slutsatser och ställningstaganden.

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

Figur 2. Visar Naturvårdsverkets väglednings matris - Strategisk miljöbedömning. Figuren visar också, med röda markeringar, den bedömning som kommunen har gjort.

Steg 1 – Omfattas planen av kravet på strategisk miljöbedömning

I steg 1 prövas om planen upprättas av en myndighet eller kommun samt om den krävs enligt lag eller annan författning. Om något av dessa kriterier inte uppfylls föreligger inget krav på undersökning eller strategisk miljöbedömning.

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken gäller att:

"En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet [...] kan antas medföra en betydande miljöpåverkan."

Kommunen konstaterar att vattentjänstplanen tas fram av kommunen och att kravet på att upprätta en sådan plan följer av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Båda kriterierna är därmed uppfyllda.

Slutsats: Ja – planen omfattas av bestämmelserna och prövningen ska fortsätta.

Steg 2 – Undantag från kravet på undersökning

I steg 2 prövas om planen omfattas av något av de undantag där krav på undersökning och miljöbedömning inte gäller. Detta gäller planer och program som enbart syftar till:

- totalförsvaret,
- räddningstjänsten, eller
- finansiella eller budgetära ändamål.

Kommunen bedömer att vattentjänstplanen inte faller inom något av dessa undantag, eftersom den avser långsiktig planering av vatten- och avloppsförsörjning.

Slutsats: Nej – inga undantag är tillämpliga.

Steg 3 – Påverkan på Natura 2000-områden

I steg 3 prövas om planens genomförande kan innebära att verksamheter eller åtgärder kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (Natura 2000). Om så är fallet ska planen alltid antas medföra betydande miljöpåverkan.

Kommunen bedömer att vattentjänstplanen i sig inte anger sådana konkreta åtgärder eller lokaliseringar som medför krav på Natura 2000-tillstånd. Planen är av övergripande och strategisk karaktär och är inte juridiskt bindande. Den pekar inte ut specifika utbyggnadsområden eller tekniska lösningar för VA-anläggningar.

Eventuella framtida åtgärder, såsom utbyggnad av allmän VA-anläggning, kommer att föregås av fördjupade utredningar och i förekommande fall tillståndsprövningar inom ramen för enskilda projekt.

Slutsats: Nej – planen i sig kan inte antas medföra betydande miljöpåverkan enligt detta kriterium.

Steg 4 – Planens typ enligt miljöbedömningsförordningen

I steg 4 prövas om planen omfattas av någon av de plan- eller programtyper som anges i 2§ miljöbedömningsförordningen.

Vattentjänstplanen omfattas inte av de planeringsformer som anges i punkt 1. Däremot kan den hänföras till punkt 2 i), det vill säga planer eller program som avser vattenverksamhet.

Utbyggnad av VA-infrastruktur kan i vissa fall antas medföra betydande miljöpåverkan. Vattentjänstplanen innehåller dock inga ställningstaganden om specifika tekniska lösningar, lokaliseringar eller markanspråk.

Slutsats: Ja - Planen omfattar vattenverksamhet, vilket är en planeringsform som anges i punkt 2 i) 2§ miljöbedömningsförordningen.

Steg 5 – Ramar för framtida verksamheter

I steg 5 bedöms om planen anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder som omfattas av 6 kap. 6 § miljöbalken eller bilagan till miljöbedömningsförordningen. Exempelvis kan det handla om olika typer av infrastruktur.

Vattentjänstplanen kan anses ange övergripande förutsättningar för verksamheter såsom vattenverksamhet och infrastrukturprojekt. Planen specificerar dock inte tekniska lösningar, exakta lokaliseringar eller genomförandeformer.

Detta innebär att eventuella miljöeffekter inte kan bedömas på ett meningsfullt sätt på planeringsnivå, utan behöver analyseras i samband med konkreta projekt, där även tillstånds- och prövningsprocesser aktualiseras.

Slutsats: Nej - Planen anger en strategisk inriktning, men eftersom Planen inte specificerar tekniska lösningar, exakta lokaliseringar eller genomförandeformer anger planen inte förutsättningar för verksamheter eller åtgärder som omfattas av 6 kap. 6 § miljöbalken eller bilagan till miljöbedömningsförordningen.

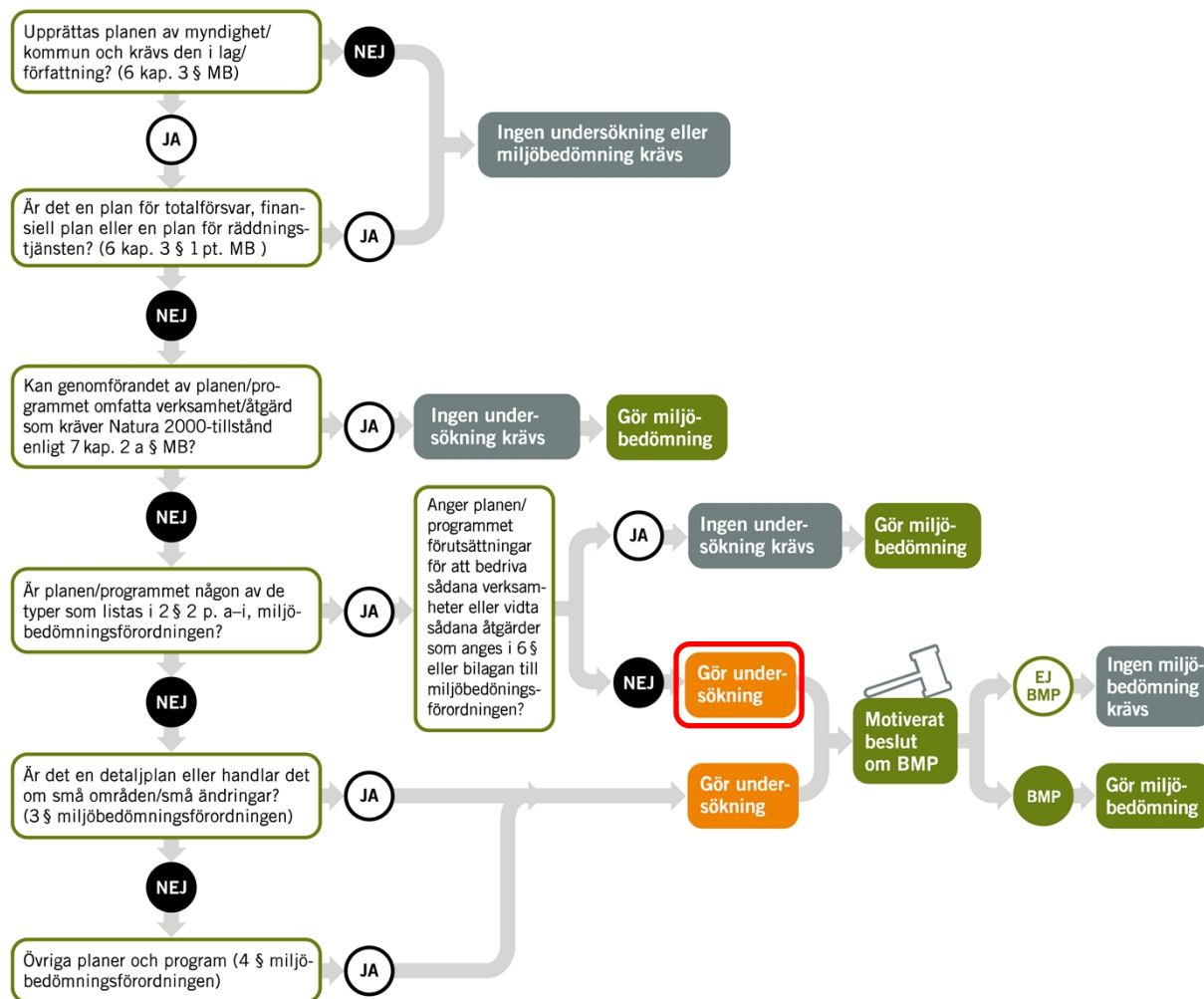
En undersökning enligt 6 kapitel 5 § i miljöbalken behövs därför för att avgöra om en strategisk miljöbedömning krävs.

5. Undersökning av betydande miljöpåverkan - Steg 6

Detta kapitel redovisar kommunens undersökning om betydande miljöpåverkan.

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

Figur 3. Visar Naturvårdsverkets vägledningsmatris - Strategisk miljöbedömning. Figuren visar också, med röd markering, den bedömning som kommunen har gjort.

Kommunen bedömer att en undersökning om betydande miljöpåverkan ska utföras enligt 6 kapitlet miljöbalken. Undersökningen utgår från 5 § miljöbedömningsförfordningen och specificeras utifrån nedan checklista, Tabell 1.

Tabell 1. Undersökning om betydande miljöpåverkan.

Bedömningsområde	Bedömd påverkan	Motivering/Kommentar
Mål, program och planer		
Uppfyllelse av nationella, regionala eller lokala miljömål	Positiv	Planen bidrar till Sveriges miljömål "Levande sjöar och vattendrag" genom förbättrad ekologisk och kemisk status samt minskad övergödning via färre bräddningar. Förbättrad VA-infrastruktur stödjer "God bebyggd miljö", och bättre dagvattenhantering bidrar indirekt till "Grundvatten av god kvalitet".
Uppfyllelse av andra relevanta planer och program	Positiv	Översiktsplanen anger ett antal planeringsprinciper som vattentjänstplanen integrerar i planeringen för kommunens vattentjänster. Bland annat följande punkter: • Ingen påverkan får försämra vattenstatus • Dricksvattentäkter ska skyddas • Enskilda avlopp ska förbättras • Dagvatten ska fördröjas och renas Åtgärderna i vattentjänstplanen som berör skyfall, klimatanpassning, dagvattenhantering, miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster, dricksvatten samt spillvatten överensstämmer med Lilla Edets översiktsplanering.
Gällande regleringar och skyddsvärden		
3–4 kap MB - särskilda hushållningsbestämmelser, riksintresse för natur- och kulturminnesvård samt rörligt friluftsliv	Neutral	Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden, markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt.
7 kap MB - Natur/kulturresevat, biotopskydd, strandskydd, vattenskydd el. dyl.	Neutral	Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden, markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt.
Internationella konventioner (Natura 2000, UNESCO Världsarv etc.)	Neutral	Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden

		av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden, markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt. Två av de potentiellt nya verksamhetsområdena som kategoriserats som utredningsområden, område 10 och 16, är Natura 2000-områden och skyddas enligt art- och habitatdirektivet. Vid utredning av behöver detta tas i beaktning.
Byggnadsminne eller fornminne	Neutral	Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden, markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt.
Överskridande av miljökvalitetsnormer	Positiv	Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden, markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt. Moderniseringen av den allmänna VA-anläggningen, de utpekade åtgärderna i planen, innebär sannolikt en förbättring av miljökvalitetsnormer för grundvattenförekomsten i kommunen. Detta då åtgärderna syftar till en minskad andel bräddningar av avlopp och bättre rening av dagvatten.
Konsekvenser för miljön		
Påverkan på naturvärden	Neutral	Inget som kan identifieras i nuläget. Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i

		nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden, markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt.
Påverkan på ekosystemtjänster	Neutral	Inget som kan identifieras i nuläget. Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden, markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt. Det kan teoretiskt bli både positiva effekter (anläggning av nya dagvattendammar, diken och våtmarker) och negativa effekter då mark tas i anspråk.
Inverkan på vatten (Yt- och grundvatten, kvalitet, mängd, infiltration m.m.)	Positiv	Inget som kan identifieras i nuläget. Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden, markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt Vattentjänstplanen bidrar till förbättrad vattenkvalitet genom planen om kapacitetshöjning i den allmänna spillvattenanläggningen och förbättrad rening av dagvatten från den allmänna VA-anläggningen. Det bidrar till minskad övergödning orsakad av avloppsvatten. Vattentjänstplanen ämnar också till att säkerställa goda miljökvalitetsnormer i vattnet.
Påverkan på mark	Neutral	Inget som kan identifieras i nuläget. Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden,

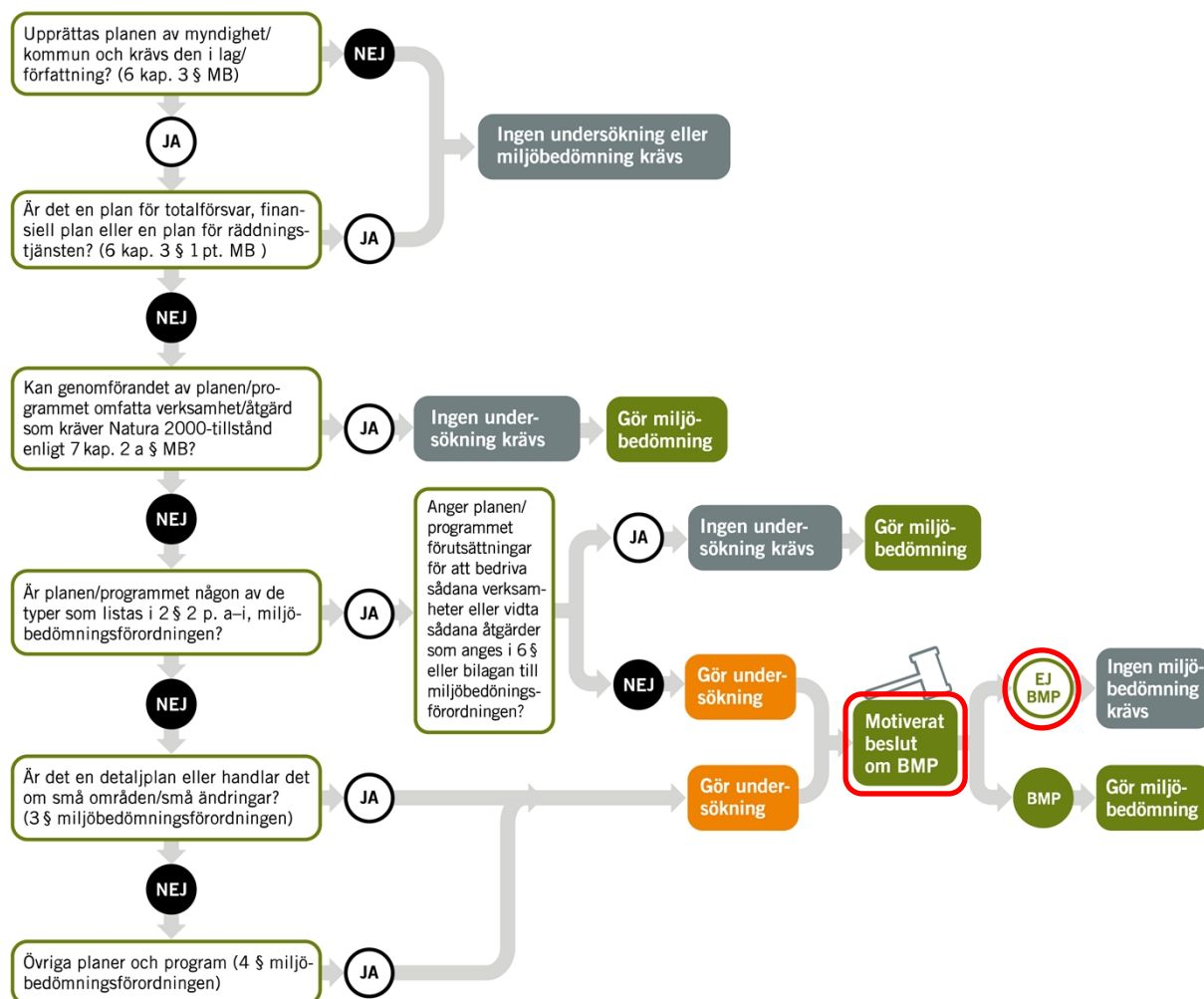
		markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt.
Sociala konsekvenser		
Människors hälsa och säkerhet	Positiv	Det finns en positiv påverkan i form av säkerställande av vattentjänster.
Påverkan på kulturvärden	Neutral	Inget som kan identifieras i nuläget. Vattentjänstplanen anger inte tekniska lösningar eller markanspråk för utbyggnaden - av den allmänna VA-anläggningen. Inget potentiellt nytt verksamhetsområde för VA kategoriseras heller som utbyggnadsområde i nuläget. Vid eventuella framtida fastställda utbyggnadsområden undersöks skyddsvärden, markanspråk och tekniska lösningar inom respektive projekt.

6. Beslut om ej betydande miljöpåverkan Steg 7–8

Efter undersökningen ska kommunen i ett särskilt beslut avgöra om planen kan antas ha betydande miljöpåverkan. Om kommunen beslutar att planen har betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. Om undersökningen visar att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver ingen miljökonsekvensbeskrivning tas fram. I figur 4 redovisas kommunens bedömning.

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

Figur 4. Visar Naturvårdsverkets vägledningsmatris - Strategisk miljöbedömning. Figuren visar också, med röda markeringar, den bedömning som kommunen har gjort.

Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten (6 kap. 7 § MB). Beslutet får inte överklagas (6 kap. 8 § MB). Oavsett om det blir ett jakande eller nekande svar på om en strategisk miljöbedömning ska tas fram bidrar undersökningen till att integrera miljöaspekter i planen eller programmet, vilket i sin tur i främjar en hållbar utveckling.

Lilla Edets kommun gör sammantaget bedömningen att vattentjänstplanens genomförande inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan i den mening som avses i 6 kap. miljöbalken.

De åtgärder och ställningstaganden som redovisas i vattentjänstplanen är i huvudsak av övergripande och av strategisk karaktär. Planens huvudsakliga syfte är att säkerställa en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning i kommunen, vilket innefattar att tillhandahålla ett dricksvatten av god kvalitet samt att samla upp och rena avloppsvatten på ett ändamålsenligt sätt. Dessa funktioner utgör grundläggande förutsättningar för att skydda både människors hälsa och miljön.

Planens genomförande bedöms därmed i huvudsak ge upphov till positiva miljöeffekter, såsom minskad risk för förorening av yt- och grundvatten, förbättrad vattenkvalitet samt bättre förutsättningar att möta klimatrelaterade utmaningar. Även ur ett hälsoperspektiv bidrar planens inriktning till ökad trygghet och säkerhet för kommunens invånare.

Vattentjänstplanen är samtidigt inte ett genomförandedokument utan ett strategiskt planeringsunderlag. Den pekar inte ut konkreta tekniska lösningar, exakta lokaliseringar eller detaljerade markanspråk, utan identifierar istället behov, utredningsområden och bevakningsområden för framtida utveckling av verksamhetsområden för kommunalt vatten och avlopp. Detta innebär att planens innehåll är av en sådan övergripande nivå att det i nuläget inte är möjligt att bedöma specifika miljöeffekter kopplade till enskilda åtgärder eller projekt. Det är i projektskedet som fördjupade utredningar av lokalisering, teknikval och miljöeffekter genomförs. Då säkerställs att tillämplig miljölagstiftning följs, att erforderliga tillstånd och prövningar genomförs samt att hänsyn tas till skyddsvärden, såsom naturmiljö, vattenförekomster och kulturmiljö. Kommunen har därmed möjlighet att i varje enskilt projekt minimera negativ miljöpåverkan och välja den mest lämpliga tekniska lösningen utifrån gällande kunskapsläge och förutsättningar.

Mot denna bakgrund bedöms vattentjänstplanen inte i sig ge upphov till sådan betydande miljöpåverkan att en fullständig strategisk miljöbedömning krävs. Däremot kommer miljöaspekter att hanteras och prövas vidare inom ramen för framtida planering och projektgenomförande.

7. Förslag till ställningstagande

Fastställande av vattentjänstplanen bedöms sammantaget inte medföra risk för betydande miljöpåverkan.

Detta innebär att det inte behöver utföras en strategisk miljöbedömning eller upprättas en särskild miljökonsekvensbeskrivning enligt MB 6 kap 11–12 §§.

Redovisning av nämndens uppdrag att se över möjligheterna att utveckla delegationsordningen

Dnr SAN 2026/397

Sammanfattning

Vid samhällsnämndens möte den 28 maj 2026 beslutade nämnden att uppdra åt förvaltningen att utreda möjligheterna att ta fram ett förslag på delegationsordning i syfte att tydliggöra vilka ärenden som inte ska delegeras utan ska avgöras av nämnden. Sektor samhälle har genomfört en omvärldsbevakning, analyserat möjligheterna till en sådan förändring samt bedömt för- och nackdelar.

Sektorn bedömer att en heltäckande delegationsordning, där samtliga typer av beslut som ligger inom nämndens beslutsmandat redovisas, skulle innebära en omfattande arbetsuppgift och resultera i en betydande utökning av dokumentet som i sin tur innebär en försämrad läsbarhet. Det innebär också ökad svårighet att hålla delegationsordningen uppdaterad över tid. Vidare skulle en sådan ändring innebära ett stort avsteg från det gemensamma utseende på kommunorganisationens delegationsordningar som tagits fram av förvaltningen.

Sammanfattningsvis bedömer sektorn att det är olämpligt att komplettera delegationsordningen med ett tydliggörande av de beslut som inte ska tas på delegation och föreslår därför att lämna denna utredning utan ytterligare åtgärd.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2026-08-18

Samhällsnämndens protokoll 2026-05-28

Ekonomisk bedömning

Sektorn bedömer att förslaget till beslut inte innebär någon ekonomiska påverkan.

Sociala konsekvenser

Sektorn bedömer att förslaget till beslut inte medför några sociala konsekvenser.

Ärendebeskrivning

Vid samhällsnämndens möte den 28 maj 2026 beslutades om en revidering av nämndens delegationsordning. I samband med det så beslutade också nämnden enligt punkt 4:

”Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utreda möjligheterna att ta fram ett förslag på delegationsordning i syfte att tydliggöra vilka ärenden som inte ska delegeras utan ska avgöras av nämnden, i enlighet med kommunallagens bestämmelser. Revideringen ska särskilt beakta behovet av ökad rättssäkerhet och tydlighet i ansvarsfördelning och beslutsprocesser samt säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig arbetsgång inom förvaltningen.”

Sektor samhälle har genomfört en omvärldsbevakning, analyserat möjligheterna till en sådan förändring samt bedömt för- och nackdelar.

Delegering enligt kommunallagen (KL) innebär att beslutanderätten i ett visst ärende eller en grupp av ärenden flyttas från kommunstyrelsen eller nämnden till någon annan (delegaten). Syftet med delegation är att föra ut beslut i verksamheten och underlätta för nämnden och förvaltningsledningen att ägna sig åt övergripande frågor som rör mål, kvalitet, uppföljning och strategisk planering. Att i en delegationsordning ange de uppgifter som inte delegeras ligger alltså utanför kravet på vad en delegationsordning ska omfatta. De övergripande beslutstyper som enligt lag inte får delegeras redovisas i delegationsordningen, dock inte de beslut där nämnden kan välja att delegera men inte har gjort det.

En möjlig fördel med att redovisa även de typer av beslut som inte ska delegeras från nämnden skulle kunna vara att det gav en helhetsöversyn av samtliga typer av beslut som nämnden har mandat att fatta baserat på gällande ansvarsområde i enlighet med nämndens reglemente.

En sådan fullständig sammanställning skulle innebära en mycket omfattande delegationsordning, då ett stort antal beslutstyper är så kallade ”sällan-ärenden”, vilka i princip aldrig aktualiseras. Med en omfattande utökning av delegationsordningen riskerar läsbarheten därmed att försämrats. Det skulle också innebära en stor arbetsinsats för sektorn att gå igenom all lagstiftning inom nämndens ansvarsområde för att kunna fånga upp samtliga beslutssituationer som inte är omnämnda i nuvarande delegationsordning. Det innebär även att det blir svårare att hålla delegationsordningen uppdaterad, då lagstiftningen ständigt förändras. Nämndens hela ansvarsområde styrs redan av samhällsnämndens reglemente och behöver därför inte redovisas i delegationsordningen för att klargöra om nämnden har mandat att fatta beslut i ärenden.

Den administrativa avdelningen under sektor kommunledning genomförde för några år sedan en grundläggande översyn av kommunorganisationens samtliga delegationsordningar i syfte att se till att dessa följde en gemensam mall. Skulle nämnden besluta om att lägga till punkter som inte delegeras innebär det ett stort avsteg från kommunens gemensamma utformning av delegationsordningar. Lämpligen skulle i så fall frågan lyftas till kommunledningen innan nämnden själva beslutar om en sådan förändring.

SKR tillhandahåller stöd i utformningen av delegationsordningar och bland annat finns en promemoria som behandlar förutsättningarna för delegation av ärenden inom byggnadsnämnden. I promemorian finns en sammanställning av möjligheter till delegering av ärenden. Sammanställningen anger inte nämnden som beslutande delegat för de lagrum som anges. Vid en omvärldsanalys har ett tiotal delegationsordningar från olika kommuner studerats. Ingen av dessa redovisar enskilda lagrum som inte är delegerade, förutom de allmänna punkterna som redan är redovisade i nämndens nuvarande delegationsordning.

Socialnämnden i Vänersborgs kommuns delegeringsordning angavs vid nämndsammanträdet som en delegationsordning som anger både delegationsdelegat och vilka beslut som ska tas av socialnämnden. Det bör dock poängteras att socialtjänsten behandlar flertalet lagrum som har specifika delegationsförbud utöver det som anges i kommunallagen 6 kapitlet 38 §. Vissa beslut enligt föräldrabalken, socialtjänstlagen, LVU och LVM regleras av delegationsförbud i enlighet med socialtjänstlagen 30 kapitlet 6–9 §§. Delegeringsordningen som lyfts som exempel anger inte samtliga förbud och inte heller samtliga beslut som nämnden förväntas ta utifrån reglemente och det som anges i kommunal och förvaltningslagen. De angivelser som de gör är alltså inte heltäckande för nämndens hela beslutanderätt.

Sammanfattningsvis bedömer sektorn att det är olämpligt att komplettera delegationsordningen med ett tydliggörande av de beslut som inte ska tas på delegation och föreslår därför att lämna denna utredning utan ytterligare åtgärd.

Förslag till beslut

Samhällsnämnden godkänner utredningen gällande möjligheten att komplettera delegationsordningen med de beslut som inte ska tas på delegation, och lämnar den utan ytterligare åtgärd.

Ivana Egert
Sektorchef

Beslut expedieras till
Sektorchef Ivana Egert

Beslutet skickas för kännedom till
Enhetschef Stadsmiljö, Martin Andersson
Enhetschef Avfall och återvinning, Ulf Nilsson
Enhetschef Vatten och avlopp, Claes-Henric Hirschfeldt
Enhetschef Kost, Camilla Grek
Enhetschef Lokalvård, Amra Cukur
Enhetschef Miljö och bygglov, Kristian Nordström
Verksamhetsutvecklare Ebba Johansson

Samhällsnämnden protokoll 2026-05-28

§ 52

Revidering av samhällsnämndens delegationsordning

Dnr SAN 2026/130

Sammanfattning

I samband med att stora förändringar i plan- och bygglagen trädde i kraft den 1 december 2025 så uppstod ett behov av att se över delegationsordningen. Sektor samhälle har valt att använda den mall som Sveriges kommuner och regioner (SKR) tagit fram som underlag. Då handläggning av prövningsärenden enligt plan- och bygglagen under en viss tid kommer att behöva hanteras både enligt den förändrade lagstiftningen, men i vissa fall också enligt de gamla formuleringarna, så läggs de nya punkterna in som ett separat tillägg i delegationsordningen.

Andra ändringar av betydelse är förslag på delegation för positiva förhandsbesked och att kunna förlänga besiktningsintervall för OVK under särskilda omständigheter. Beslut om betydande miljöpåverkan i anmälningsärenden gällande miljöfarlig verksamhet är en ny uppgift som också bör tas på delegation. Flera enheter föreslår också ändrade titlar på delegaten, då vissa roller tas bort.

Beslutsunderlag

Samhällsnämndens arbetsutskott § 39/2026

Tjänsteskrivelse, daterad 2026-04-27

Samhällsnämndens delegationsordning (förslag med markerade förändringar)

Samhällsnämndens delegationsordning antagen 2025-06-03

Ekonomisk bedömning

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Sociala konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Ärendet bordläggs kl 12.00 för att återupptas efter lunchrast kl. 13.00.

Ajournering kl 13.17-13.30

Yrkanden

Andreas Freiholtz (SD) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag: Samhällsnämnden antar samhällsnämndens delegationsordning. Samhällsnämnden upphäver delegationsordning antagen av samhällsnämnden 3 juni 2025 § 51.

Samhällsnämnden protokoll 2026-05-28

Andreas Freiholtz (SD) lägger ett ändringsyrkande att T.18 i delegationsordningen revideras så att delegat blir arbetsutskottet och vidaredelegat tas bort.

Ann-Katrin Johansson (S), Agnes Svensson (M) Johan Blixth (C) och Anne-Lie Palm (S) tillstyrker Andreas Freiholtz (SD) yrkande.

Jörgen Andersson (C) yrkar att arbetsutskottet tar beslut om: Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt.

Anne-Lie Palm (S) Agnes Svensson (M), Ethel Augustsson (C), Johan Blixth (C) och Ann-Katrin Johansson (S) tillstyrker Jörgen Andersson (C) förslag.

Ann-Katrin Johansson (S) lägger ett tilläggsyrkande: Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utreda möjligheterna att ta fram ett förslag på delegationsordning i syfte att tydliggöra vilka ärenden som inte ska delegeras utan ska avgöras av nämnden, i enlighet med kommunallagens bestämmelser. Revideringen ska särskilt beakta behovet av ökad rättssäkerhet och tydlighet i ansvarsfördelning och beslutsprocesser samt säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig arbetsgång inom förvaltningen.

Anne-Lie Palm (S) och Johan Blixth (C) tillstyrker Ann-Katrin Johanssons (S) förslag.

Andreas Freiholtz (SD) yrkar avslag på Jörgen Anderssons (C) yrkande: att arbetsutskottet tar beslut om: Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt.

Andreas Freiholtz (SD) yrkar avslag på Ann-Katrin Johanssons (S) tilläggsyrkande.

Jörgen Andersson (C) yrkar att punkt 14.19 i delegationsordningen ändras till att: besluta att det inte är betydande miljöpåverkan i anmälningsärenden.

Ethel Augustsson (C) Anne-Lie Palm (S), Agnes Svensson (M), Ann-Katrin Johansson (S) och Johan Blixth (C) tillstyrker Jörgen Anderssons yrkande: punkt 14.19 i delegationsordningen ändras till att: besluta att det inte är betydande miljöpåverkan i anmälningsärenden.

Beslutsgång

Ordförande ställer frågan till nämnden om man bifaller eller avslår Andreas Freiholtz (SD) yrkande att bifalla arbetsutskottets förslag och finner att samhällsnämnden bifaller Andreas Freiholtz (SD) förslag.

Ordförande ställer frågan till nämnden om man bifaller eller avslår Andreas Freiholtz (SD) ändringsyrkande och finner att samhällsnämnden bifaller Andreas Freiholtz (SD) förslag.

Samhällsnämnden protokoll 2026-05-28

Ordförande ställer Ann-Katrin Johansson (S) tilläggsyrkande mot Andreas Freiholtz (SD) yrkande om att avslå tilläggsyrkandet och finner att nämnden bifaller Ann-Katrin Johanssons (S) förslag.

Ordförande ställer frågan till nämnden om man bifaller eller avslår Jörgen Anderssons (C) yrkande: punkt 14.19 i delegationsordningen ändras till att: besluta att det inte är betydande miljöpåverkan i anmälningssärenden och finner att nämnden bifaller Jörgen Anderssons (C) förslag.

Ordförande ställer Jörgen Anderssons (C) yrkande mot Andreas Freiholtz (SD) avslagsyrkande angående: att arbetsutskottet tar beslut om: Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt. Ordförande finner att nämnden bifaller Jörgen Anderssons (C) yrkande.

Beslut

1. Samhällsnämnden antar samhällsnämndens delegationsordning.
2. Samhällsnämnden upphäver delegationsordning antagen av samhällsnämnden 3 juni 2025 § 51.
3. T.18 i delegationsordningen revideras så att delegat blir arbetsutskottet och vidaredelegat tas bort.
4. Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utreda möjligheterna att ta fram ett förslag på delegationsordning i syfte att tydliggöra vilka ärenden som inte ska delegeras utan ska avgöras av nämnden, i enlighet med kommunallagens bestämmelser. Revideringen ska särskilt beakta behovet av ökad rättssäkerhet och tydlighet i ansvarsfördelning och beslutsprocesser samt säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig arbetsgång inom förvaltningen.
5. Punkt 14.19 i delegationsordningen ändras till att: besluta att det inte är betydande miljöpåverkan i anmälningssärenden.
6. Arbetsutskottet tar beslut om: Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt.

Reservation

Andreas Freiholtz (SD), Stein-Erik Eikdalen (SD), Daniel Martinsson (SD), Mats Nilsson (SD) och Stefan Larsson (KD) reserverar sig till förmån för eget förslag.

LILLA EDETS
KOMMUN

Samhällsnämnden protokoll 2026-05-28

Beslutet expedieras till
Sektorchef Ivana Egert

Beslutet skickas för kännedom till
Enhetschef Stadsmiljö, Martin Andersson
Enhetschef Avfall och återvinning, Ulf Nilsson
Enhetschef Vatten och avlopp, Claes-Henric Hirschfeldt
Enhetschef Kost, Camilla Grek
Enhetschef Lokalvård, Amra Cukur
Enhetschef Miljö och bygglov, Kristian Nordström

Rättstillämpning vid handläggning inför slutbesked enligt plan- och bygglagen

Dnr SAN 2026/336

Sammanfattning

Samhällsnämnden har vid sammanträde den 28 maj 2026 gett arbetsutskottet uppdraget att, efter sektorns utredning, besluta om att "Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt." Innebörden är att nämnden önskar se att bygglovsenheten om möjligt tillämpar lagstiftningen enligt förslaget.

Bygglovsenheten har utrett möjligheterna till detta. Vad enheten förstår efter dialogen med arbetsutskottet och utifrån det exempel som presenterades avses att en bygglovsbefriad åtgärd som tillkommer under byggtiden, inte ska vara ett hinder för slutbesked även om åtgärden inte har behandlats inom bygglovet. Förslaget syftar på en ny lagparagraf som trädde i kraft den 1 december 2025.

Efter genomgång av lagtext, delar av prop. 2024/2025:169 och lagkommentar till 9 kap. 53 § PBL (plan- och bygglagen) är bygglovsenhetens bedömning att vid en ändring under pågående byggnation av ett en- eller tvåbostadshus, kan inte en lovbeFriad tillbyggnad tillkomma utan att ett frivilligt bygglov söks, eftersom det regleras i lagstiftningen. Om byggherren under pågående byggnation vill påföra en lovbeFriad tillbyggnad har hen två möjligheter. Alternativ ett är att färdigställa bostadshuset, erhålla slutbesked och därefter fortsätta med tillbyggnaden. Alternativ två att inkomma med ett frivilligt bygglov för tillbyggnaden, ges bygglov och startbesked och därefter utföra tillbyggnaden under pågående byggnation.

Då lagen ställer krav på frivilligt bygglov i sådana situationer kan kommunen inte ta beslut om något annat. Det innebär att den av nämnden föreslagna rättstillämpningen inte är tillämpbar och därmed saknar betydelse vid prövning av slutbesked.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2026-07-01

Beslut SAN 2026-05-28, Revidering av samhällsnämndens delegationsordning

Ekonomisk bedömning

Beslutet väntas inte få några ekonomiska konsekvenser.

Sociala konsekvenser

Beslutet väntas inte ha några sociala konsekvenser.

Ärendebeskrivning

I samband med att samhällsnämnden beslutade om en revidering av nämndens delegationsordning på sammanträdet den 28 maj 2026 så beslutades också bland annat följande: "Arbetsutskottet tar beslut om: Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt." Innebörden är att nämnden önskar se att bygglovsenheten tillämpar lagstiftningen enligt förslaget, och inte en ändring av eller tillägg till delegationsordningen.

Miljö- och bygglovsenheten har vidare diskuterat med arbetsutskottet den 25 juni 2026 för att klargöra vad nämndens beslut innebar. Enheten har därefter arbetat med att sammanställa ett underlag inför arbetsutskottets efterföljande möte som kan ligga till grund för ett klargörande inför beslut. Detta underlag framgår av denna tjänsteskrivelse.

Vad enheten förstår efter dialogen med arbetsutskottet och utifrån det exempel som presenterades avses att en bygglovsbefriad åtgärd, som tillkommer under byggtiden, inte ska vara ett hinder för slutbesked även om åtgärden inte har behandlats inom bygglovet. Förslaget syftar på en ny lagparagraf som trädde i kraft den 1 december 2025.

Den som avser att i samband med nybyggnad av ett en- eller tvåbostadshus genomföra en sådan tillbyggnad av bostadshuset som enligt 10 kap. 2 a § får strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser, ska ansöka om lov för tillbyggnaden samtidigt som bygglov för nybyggnaden söks. (9 kap. 53 § plan- och bygglagen (PBL))

Paragrafen ställer krav på ansökan om bygglov för en lovbeFriad tillbyggnad som får strida mot planbestämmelser, om tillbyggnaden ska genomföras samtidigt som nybyggnad av ett en- eller tvåbostadshus. Den nya lagparagrafen har en koppling till möjligheten att utan bygglov, under vissa förutsättningar, kunna göra en tillbyggnad som kan vara upp till 30 m² stor.

Mot bakgrund av lagens definitioner av tillbyggnad och ändring av byggnad samt regler kring slutbesked har det i tidigare rättspraxis ansetts att en lovbeFriad tillbyggnad endast kan utföras på en färdigställd byggnad som har godkänts med slutbesked. Det innebar att nämnden inte kunde ge startbesked för en lovbeFriad tillbyggnad om slutbesked saknades. Detta menar regeringen har bidragit till ett slöseri och kapitalförstöring, när byggherren först har behövt färdigställa hela huset för att sedan riva en del för att göra tillbyggnaden. Bestämmelsen i 9 kap. 53 § PBL infördes för att undvika ekonomiska konsekvenser för byggherren och extra byggavfall samt för att förhindra administrativa bestämmelser som i onödan försvårar ett rationellt byggande.

I den del en ansökan avser en lovbeFriad tillbyggnad handlar det alltså om ett frivilligt bygglov för en åtgärd som inte omfattas av krav på bygglov. Nämnden har att pröva det nya bostadshuset och den lovbeFriade tillbyggnaden utifrån de olika förutsättningarna som gäller för de två åtgärderna.

Regeringen har i samband med tillkomsten av frivilligt lov enligt 9 kap. 52 § PBL uttalat att samma processuella bestämmelser som gäller för lovprövning ska tillämpas vid ett frivilligt lov. Därför ska ansökan om frivilligt lov innehålla de ritningar och beskrivningar som behövs för prövningen och grannar ska höras vid behov. De

materiella kraven i 2 kap. och 8 kap. PBL ska i huvudsak uppfyllas även om åtgärden är lovbeFriad och nämnden kan vid tillsyn efter det att åtgärden är genomförd ingripa om åtgärden inte uppfyller kraven. Syftet med ett frivilligt lov är att skapa förutsebarhet och rättssäkerhet för den enskilde. Vid prövning av åtgärd som inte omfattas av krav på lov (frivilliga bygglov) ska lov ges om åtgärden uppfyller lagens krav på lokalisering, placering och utformning. Detta regleras i 9 kap. 79 § PBL.

Efter genomgång av lagtext, delar av prop. 2024/2025:169 och lagkommentar till 9 kap. 53 § PBL är bygglovsenhetens bedömning att vid en ändring under pågående byggnation av ett en- och tvåbostadshus kan inte en lovbeFriad tillbyggnad tillkomma utan att ett frivilligt bygglov söks, eftersom det regleras i lagstiftningen. En prövning av frivilligt bygglov innebär en avgift för sökanden, men enligt förarbetena till lagstiftningen överväger fördelarna med att kunna genomföra en lovbeFriad åtgärd samtidigt som bostaden byggs den nackdel som den extra avgiften innebär för sökande. Om byggherren under pågående byggnation vill påföra en lovbeFriad tillbyggnad har hen två möjligheter. Alternativ ett är att färdigställa bostadshuset, ges slutbesked och därefter fortsätta med tillbyggnaden. Alternativ två att inkomma med ett frivilligt bygglov för tillbyggnaden, ges bygglov och startbesked och därefter utföra tillbyggnaden under pågående byggnation.

När det kommer till mindre ändringar under byggtiden, som inte skulle kräva bygglov eller frivilligt bygglov enligt lagstiftningen, godtar bygglovsenheten att ändringen redovisas på en relationsritning. Syftet är att ha byggnadens utformning vid färdigställandet sparad i bygglovsarkivet. Dessa ändringar gäller oftast fasader och/eller tak.

Slutligen konstaterar bygglovsenheten att flera ändringar av en byggnad som inte kräver bygglov förutsätter att det finns en färdigställd byggnad med slutbesked, eftersom det är först då en ändring eller ett komplement kan utföras, vilket inte ändrar tidigare praxis. Undantag från grundregeln gäller en- och tvåbostadshus som påförs en lovbeFriad tillbyggnad eller ett enbostadshus som inreds med en lovbeFriad bostad. Vid dessa undantag krävs dock att sökande har gjort en ansökan om frivilligt bygglov, varför ändringarna i PBL inte tillför någon särskild lättnad för sökande.

Då lagen ställer krav på frivilligt bygglov i de två sistnämnda fallen kan kommunen inte ta beslut om något annat. Det innebär att den av nämnden föreslagna rättstillämpningen inte är tillämplig och därmed saknar betydelse vid prövning av slutbesked.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet beslutar att lämna samhällsnämndens förslag om rättstillämpning enligt beslut 2026-05-28, § 52 punkt 6; *”Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggf”, utan åtgärd.*

Ivana Egert
Sektorchef

Beslut expedieras till
Enhetschef Miljö och bygglov, Kristian Nordström

Samhällsnämnden protokoll 2026-05-28

§ 52

Revidering av samhällsnämndens delegationsordning

Dnr SAN 2026/130

Sammanfattning

I samband med att stora förändringar i plan- och bygglagen trädde i kraft den 1 december 2025 så uppstod ett behov av att se över delegationsordningen. Sektor samhälle har valt att använda den mall som Sveriges kommuner och regioner (SKR) tagit fram som underlag. Då handläggning av prövningsärenden enligt plan- och bygglagen under en viss tid kommer att behöva hanteras både enligt den förändrade lagstiftningen, men i vissa fall också enligt de gamla formuleringarna, så läggs de nya punkterna in som ett separat tillägg i delegationsordningen.

Andra ändringar av betydelse är förslag på delegation för positiva förhandsbesked och att kunna förlänga besiktningsintervall för OVK under särskilda omständigheter. Beslut om betydande miljöpåverkan i anmälningsärenden gällande miljöfarlig verksamhet är en ny uppgift som också bör tas på delegation. Flera enheter föreslår också ändrade titlar på delegaten, då vissa roller tas bort.

Beslutsunderlag

Samhällsnämndens arbetsutskott § 39/2026

Tjänsteskrivelse, daterad 2026-04-27

Samhällsnämndens delegationsordning (förslag med markerade förändringar)

Samhällsnämndens delegationsordning antagen 2025-06-03

Ekonomisk bedömning

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Sociala konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska konsekvenser.

Ärendet bordläggs kl 12.00 för att återupptas efter lunchrast kl. 13.00.

Ajournering kl 13.17-13.30

Yrkanden

Andreas Freiholtz (SD) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag: Samhällsnämnden antar samhällsnämndens delegationsordning. Samhällsnämnden upphäver delegationsordning antagen av samhällsnämnden 3 juni 2025 § 51.

Samhällsnämnden protokoll 2026-05-28

Andreas Freiholtz (SD) lägger ett ändringsyrkande att T.18 i delegationsordningen revideras så att delegat blir arbetsutskottet och vidaredelegat tas bort.

Ann-Katrin Johansson (S), Agnes Svensson (M) Johan Blixth (C) och Anne-Lie Palm (S) tillstyrker Andreas Freiholtz (SD) yrkande.

Jörgen Andersson (C) yrkar att arbetsutskottet tar beslut om: Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt.

Anne-Lie Palm (S) Agnes Svensson (M), Ethel Augustsson (C), Johan Blixth (C) och Ann-Katrin Johansson (S) tillstyrker Jörgen Andersson (C) förslag.

Ann-Katrin Johansson (S) lägger ett tilläggsyrkande: Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utreda möjligheterna att ta fram ett förslag på delegationsordning i syfte att tydliggöra vilka ärenden som inte ska delegeras utan ska avgöras av nämnden, i enlighet med kommunallagens bestämmelser. Revideringen ska särskilt beakta behovet av ökad rättssäkerhet och tydlighet i ansvarsfördelning och beslutsprocesser samt säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig arbetsgång inom förvaltningen.

Anne-Lie Palm (S) och Johan Blixth (C) tillstyrker Ann-Katrin Johanssons (S) förslag.

Andreas Freiholtz (SD) yrkar avslag på Jörgen Anderssons (C) yrkande: att arbetsutskottet tar beslut om: Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt.

Andreas Freiholtz (SD) yrkar avslag på Ann-Katrin Johanssons (S) tilläggsyrkande.

Jörgen Andersson (C) yrkar att punkt 14.19 i delegationsordningen ändras till att: besluta att det inte är betydande miljöpåverkan i anmälningssärenden.

Ethel Augustsson (C) Anne-Lie Palm (S), Agnes Svensson (M), Ann-Katrin Johansson (S) och Johan Blixth (C) tillstyrker Jörgen Anderssons yrkande: punkt 14.19 i delegationsordningen ändras till att: besluta att det inte är betydande miljöpåverkan i anmälningssärenden.

Beslutsgång

Ordförande ställer frågan till nämnden om man bifaller eller avslår Andreas Freiholtz (SD) yrkande att bifalla arbetsutskottets förslag och finner att samhällsnämnden bifaller Andreas Freiholtz (SD) förslag.

Ordförande ställer frågan till nämnden om man bifaller eller avslår Andreas Freiholtz (SD) ändringsyrkande och finner att samhällsnämnden bifaller Andreas Freiholtz (SD) förslag.

Samhällsnämnden protokoll 2026-05-28

Ordförande ställer Ann-Katrin Johansson (S) tilläggsyrkande mot Andreas Freiholtz (SD) yrkande om att avslå tilläggsyrkandet och finner att nämnden bifaller Ann-Katrin Johanssons (S) förslag.

Ordförande ställer frågan till nämnden om man bifaller eller avslår Jörgen Anderssons (C) yrkande: punkt 14.19 i delegationsordningen ändras till att: besluta att det inte är betydande miljöpåverkan i anmälningssärenden och finner att nämnden bifaller Jörgen Anderssons (C) förslag.

Ordförande ställer Jörgen Anderssons (C) yrkande mot Andreas Freiholtz (SD) avslagsyrkande angående: att arbetsutskottet tar beslut om: Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt. Ordförande finner att nämnden bifaller Jörgen Anderssons (C) yrkande.

Beslut

1. Samhällsnämnden antar samhällsnämndens delegationsordning.
2. Samhällsnämnden upphäver delegationsordning antagen av samhällsnämnden 3 juni 2025 § 51.
3. T.18 i delegationsordningen revideras så att delegat blir arbetsutskottet och vidaredelegat tas bort.
4. Nämnden uppdrar åt förvaltningen att utreda möjligheterna att ta fram ett förslag på delegationsordning i syfte att tydliggöra vilka ärenden som inte ska delegeras utan ska avgöras av nämnden, i enlighet med kommunallagens bestämmelser. Revideringen ska särskilt beakta behovet av ökad rättssäkerhet och tydlighet i ansvarsfördelning och beslutsprocesser samt säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig arbetsgång inom förvaltningen.
5. Punkt 14.19 i delegationsordningen ändras till att: besluta att det inte är betydande miljöpåverkan i anmälningssärenden.
6. Arbetsutskottet tar beslut om: Vid slutbesked även där bygglov gavs före 1 december 2025 använda regelverket från den nyare PBL som tillåter vissa ändringar, om detta gynnar den som byggt.

Reservation

Andreas Freiholtz (SD), Stein-Erik Eikdalen (SD), Daniel Martinsson (SD), Mats Nilsson (SD) och Stefan Larsson (KD) reserverar sig till förmån för eget förslag.

LILLA EDETS
KOMMUN

Samhällsnämnden protokoll 2026-05-28

Beslutet expedieras till
Sektorchef Ivana Egert

Beslutet skickas för kännedom till
Enhetschef Stadsmiljö, Martin Andersson
Enhetschef Avfall och återvinning, Ulf Nilsson
Enhetschef Vatten och avlopp, Claes-Henric Hirschfeldt
Enhetschef Kost, Camilla Grek
Enhetschef Lokalvård, Amra Cukur
Enhetschef Miljö och bygglov, Kristian Nordström

Beslut efter ansökan om förhandsbesked för två enbostadshus på fastigheten Håltet 1:1

Dnr MB-2026-369

Förslag till beslut

Positivt förhandsbesked ges inte.

Avgiften för beslutet: 10 530 kr.

Beslutsunderlag

- Översiktlig lokaliseringskarta
- Ansökan, dnr MB-2026-369-1
- Situationsplan, dnr MB-2026-369-6
- [Tjänsteskrivelse daterad 2026-09-](#)
- [Yttranden från remissinstans, dnr MB-2026-369-](#)
- [Yttrande från sakägare på fastigheten... dnr MB-2026-369-](#)
- [Sökandes/fastighetsägarens svar på kommunikering, dnr MB-2026-369-](#)

Sammanfattning av ärendet

Ansökan avser att pröva möjligheten att stycka av två fastigheter på cirka 1 400 m² från fastigheten Håltet 1:1. Fastigheterna avses bebyggas med fritidshus på mer än 100 m² i en våning utan inredd vind.

Ansökan överensstämmer inte med det ställningstagande man gjort kring pågående markanvändning i kommunens översiktsplan. Rekommendation för området är att nya bostadshus inte ska tillåtas inom riksintresset för friluftsliv och naturvård, Svartedalen.

Området intill den vattenfyllda tälten har redan ett bostadshus och två fritidshus under uppförande men är i övrigt i stort sett orört. Området har värden som gör att det har stor betydelse för friluftslivet och naturvården. Ytterligare byggnation på platsen skulle förändra och påverka landskapsbilden negativt.

Platsen riskeras att översvämmas.

Förutsättning att kunna lämna positivt förhandsbesked bedöms saknas enligt Plan- och bygglagen 9 kap. 74 §.

Beskrivning av ärendet

Ansökan avser att pröva möjligheten att stycka av två fastigheter för bostadsändamål från fastigheten Håltet 1:1, i södra delen av kommunen. De två fastigheterna planeras bli på ca 1400 m² styck. De avses bebyggas med fritidshus på cirka 100 m² i en våning utan inredd vind. In- och utfart anläggs mot befintlig väg som leder fram till

fastigheterna Håltet 1:6 och Håltet 1:7. Fastigheterna ansluts till enskilda vattentäkt och avloppsanläggningar.

Platsen ligger strax norr om en vattenfylld före detta sandtäkt. Skogen på platsen avverkades för cirka tre år sedan. Marknivån, närmast täkten, ligger lägre än omgivningen, nästan i höjd med täktens vattennivå, vilket gör att marken delvis är sank. Här förekommer växter som förknippas med mossor. I den något högre delen av området växer tallskott, sly, hallonsnår och ljung, vilka är vanliga vid kalhyggen. Vid tidpunkten för platsbesöket stod det vatten på delar av området. Det syntes även att platsen under andra delar året är betydligt blötare.

Förutsättningar

Fastigheten ligger utanför detaljplanlagt område. I Översiktsplanen (ÖP 2050) anges att marken är avsedd för *Natur och friluftsliv*. Markanvändningen, *Natur och friluftsliv* är pågående och avses inte förändras. Den innefattar större sammanhängande områden som har betydelse för biologisk mångfald, friluftsliv och vandringsleder. Kommunens ställningstagande är att områden för natur och friluftsliv ska bevaras och skyddas från åtgärder som kan leda till att de fragmentiseras. Bebyggelse ska undvikas inom riskintresseanspråk.

Regler om allmänna intressen och riksintressen finns i 3 och 4 kap. miljöbalken. Vid bedömning av om ett riksintresse skadas är det inverkan på riksintressets funktion eller värde som är avgörande. Även flera mindre förändringar kan tillsammans innebära en påtaglig skada för ett riksintresse.

Områden av riksintresse för friluftslivet har stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. De sammanfaller ofta med riksintresse för naturvård.

Området kan påverkas negativt av exempelvis bebyggelseexploatering, förurning, skogsskador, körskador, ingrepp i vattensystemen, igenväxning av jordbruksmark eller omfattande skogsavverkningar.

I området har tre avstyckningar gjorts, en 2022 och två 2024.

Rekommendationen innebär att ansökan inte är förenlig översiktsplanen.

Planeringsunderlag

Riksintresse för naturvården, Svartedalen med Anråseån (NRO 14121). Värdena finns i skogslandskap, barrskog, ädellövskog, våtmarkskomplex, sjölandskap, vattendrag, flora och fauna.

Riksintresse för friluftslivet, Svartedalen (FP7). Värdena finns i strövande, vandring, fritidsfiske, naturstudier, bad, bär- och svampplockning och lättillgänglighet i regionen.

På platsen gäller normalrisk för radon.

Platsen ingår i länsstyrelsens lågpunktskartering för översvämning, 0,1–0,5 meter.

Yttranden från remissinstanser

Utlåtande från miljöenheten:

Yttrande från sakägare

Berörda sakägare har underrättats om ansökan och getts tillfälle att yttra sig. Fastighetsägare till fastigheterna Håltet 1:2, 1:3, 1:4, 1:6, 1:7, Sandbäcken 1:2, 1:5, Svenseröd 1:1, Torskog 7:1 och Västerlanda-Måröd 1:1 har bedömts vara berörda.

Inga synpunkter har inkommit, vilket tolkas som att sakägarna inte har några synpunkter på ansökan. /Synpunkter har inkommit från Som i korthet framfört följande:

-
-

Synpunkterna bemöts under ”Bygglövsenhetens bedömning”.

Kommunicering

Inför beslutet har sökande och/eller fastighetsägaren getts möjlighet att ta del av bedömningen och det som tillförts ärendet av andra. Inga synpunkter har inkommit./Sökande/Fastighetsägaren har i korthet framfört följande:

-
-

Synpunkterna bemöts under ”Bygglövsenhetens bedömning”.

Motivering till beslutet

Lagparagrafer som beslutet grundar sig på

Förutsättningarna för förhandsbesked samt bestämmelser gällande handläggning av förhandsbesked framgår av plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Om ett förhandsbesked är en lämplig åtgärd på en avsedd plats provas enligt 9 kap. 74 § PBL.

Avgiften fastställs med stöd av 12 kap. 8 § PBL och i enlighet med taxa antagen av kommunfullmäktige.

Bygglövsenhetens bedömning

Markområden ska användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Hushållsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken ska tillämpas.

Ansökan överensstämmer inte med det ställningstagande man gjort kring pågående markanvändning i kommunens översiktsplan. Rekommendationen för området är att nya bostadshus inte ska tillåtas inom riksintresset för friluftsliv och naturvård, Svartedalen.

Riksintressena är för friluftslivet och naturvården, Svartedalen. Inom ett riksintresse ska marken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- och kulturmiljön. Flera av de värden som riksintressena avser skydda bedöms påverkas negativt av den planerade byggnationen.

Stigarna och terrängen visar att området används för rekreation och av friluftslivet. Marken består av runda stenar, ett spår från istiden. Det gör att platsen även har ett visst geologiskt intresse. Den vattenfyllda täkten lämnar en blank fridfull vattenspegel i ett relativt ostört läge. Därtill är bebyggelsen i området mycket sparsam vilket gynnar de gröna värdena.

Den byggnation som tillåts i området har till en del förändrat naturmiljön runt grustäkten och har redan bidragit till en viss avhållande effekt. Ytterligare byggnation i området riskerar göra att platsen upplevs som helt privatiserad och bedöms kunna påtagligt skada riksintressena och kan därför inte tillåtas.

Platsen bedöms inte lämplig att bebyggas då den är vattenpåverkad och ligger inom ett område som riskerar att översvämmas. Kostnaderna samt miljöpåverkan för att göra platsen lämplig för bebyggelse bedöms som betydande och därmed inte motiverat.

Vid prövning av förhandsbesked ska alltid hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen. Proportionalitetsprincipen innebär att det alltid ska finnas en rimlig balans mellan nyttan av ett beslut i en fråga och de konsekvenser som beslutet får för motstående enskilda intressen. Området har ett stort allmänt intresse då det ingår i två riksintressen. Den pågående markanvändningen som delvis utgörs av ett produktivt skogsbruk kan fortgå, även om skogsbrukets cykler förändrar skogsmiljön förblir naturen i fokus. Därmed bedöms den negativa konsekvensen av beslutet bli mycket liten för sökande, medan de positiva konsekvenserna för allmänheten blir stor när området får förbli orört. Allmänheten kan då fortsätta utnyttja området för rekreation och friluftsliv samtidigt som naturmiljö inte tar skada. Det konstateras även att det finns ett visst värde i att behålla det stora skogsområdet intakt då det underlättar ett rationellt skogsbruk.

Avgift

Avgift för handläggningen av ärendet tas ut enligt tabell A7.1 i kommunens bygglovstaxa och uppgår till 10 530 kr.

Ansökan var komplett den 7 augusti 2026 vilket ger en handläggningstid på 6 veckor. Det finns därför inte skäl att sätta ner avgiften.

Faktura skickas separat.

Upplysningar

Detta beslut kan överklagas, se bifogad information om *Hur man överklagar*.

Henrik Wüst
Bygglovshandläggare

Beslut delges sökande med förenklad delgivning:
Sökanden

Beslut efter tillsyn av olovligt byggande på fastigheten

[REDACTED]
Dnr MB-2026-293

Förslag till beslut

Fastighetsägaren, [REDACTED]), ges tillfälle att snarast, dock senast den 31 januari 2027 inkomma med en ansökan om bygglov för hela gäststugan på fastigheten [REDACTED], se flygbilder 1-3 i tjänsteskrivelsen daterad 2026-09-02.

Fastighetsägaren, [REDACTED]), ges tillfälle att snarast, dock senast den 31 januari 2027 inkomma med en ansökan om bygglov för upplag inom ytan avgränsad av blå linje på flygbild 5 i tjänsteskrivelsen daterad 2025-09-02.

Ägaren till fastigheten [REDACTED], [REDACTED] påförs en byggsanktionsavgift om 112 924 kronor för att utan startbesked ha påbörjat byggnationen av upplag.

Viktig information

Om en byggsanktionsavgift har beslutats för en överträdelse och den avgiftsskyldige därefter inte vidtar rättelse, ska en ny avgift för överträdelsen tas ut. Varje sådan ny avgift tas ut med dubbla det belopp som togs ut senast. Bygglovsenheten kommer därför att följa upp ärendet tills dess att rättelse har skett.

Rättelse

Rättelse avseende upplaget är att bygglov och startbesked kan ges för upplaget eller att upplaget avlägsnas från platsen.

Beslutsunderlag

- Översiktlig lokaliseringskarta
- Telefonanteckning angående klagomål på olovligt boende, MB-2026-293-1
- Information från fastighetsägaren, MB-2026-293-6
- Beräkning av byggsanktionsavgift, MB-2026-293-7
- Anteckningar från tillsynsbesök den 23 juni 2026, MB-2026-293-8
- Information från lantmäteriet lägenhetsregister, MB-2026-293-9
- Tjänsteskrivelse daterad 2026-09-02

Sammanfattning av ärendet

Bygglovsenheten upprättade ett tillsynsärende efter att ha tagit emot ett anonymt telefonsamtal om ett olovligt boende på fastigheten [REDACTED], utanför Nygård. Bygglovsenheten besökte fastigheten tillsammans med miljöenheten den 23 juni 2026. På fastigheten står två bostadshus från 1930-talet, en gäststuga och ett förråd. Det saknas bygglov för byggnaderna och det finns ingen anmälan om byggnation eller annan åtgärd på fastigheten. I det större bostadshuset som är centralt placerat på

fastigheten finns två bostadslägenheter, en på varje våningsplan. I det mindre bostadshuset på fastighetens södra del finns en bostadslägenhet. Utredningen visar även att gäststugan intill det mindre bostadshuset var uthyrt för bostadsändamål fram till maj 2026. Det boendet har upphört, och idag står gäststugan tom. Bygglövsenheten kan inte utesluta att de tre bostadslägenheterna är ursprungliga. Det faktum att det finns två adresser med endast två registrerade bostadslägenheter i Lantmäteriets lägenhetsregister tyder på att en av lägenheterna kan ha tillkommit senare. Eftersom utredningen inte kan bevisa att en överträdelse har skett eller när den begicks läggs denna del av tillsynen ner utan ingripande.

Gäststugan, intill det mindre bostadshuset, har byggts till två gånger under 2020-talet. Den ursprungliga delen av gäststugan syns på en flygbild från 2009. Den har således stått på platsen i över tio år vilket innebär att preskriptionstiden för en eventuell överträdelse har inträtt. Utredningen visar att det endast är tillbyggnaden i öster som utgör en ny överträdelse mot bestämmelserna i plan- och bygglagen (PBL). Det är byggnadens närhet till gränsen mot grannen i söder, som inte uppfylls. Fastighetsägaren har inte styrkt att avståndet till gränsen är minst 4,5 meter och har inte heller uppvisat ett medgivande med grannens godkännande. Det innebär att den östra tillbyggnaden inte hade kunnat uppföras utan bygglov. Bedömningen är att bygglov sannolikt kan ges varför fastighetsägaren uppmanas att ansöka om bygglov för gäststugan, med stöd av 11 kap. 17 § PBL.

På fastighetens norra och östra del har en bygglovspliktig anläggning i form av ett upplag växt fram mellan 2014-2024. För de äldsta delarna av upplaget har preskriptionstiden om tio år inträtt. Samhällsnämnden har därmed ingen rätt att ingripa och kräva rättelse avseende den delen. För de delar av upplaget som inte är äldre än tio år beslutar samhällsnämnden att förelägga fastighetsägaren att inkomma med lovansökan med stöd av 11 kap. 17 § PBL eftersom det bedöms sannolikt att bygglov kan ges i efterhand.

För de senaste tillkomna delarna av upplaget, som inte funnits i fem år, ska samhällsnämnden besluta om en byggsanktionsavgift vilket görs med stöd av 11 kap. 51 § PBL. Sanktionsarean uppgår till 376,5 m² vilket ger en byggsanktionsavgift på 112 924 kronor. Avgiften har kommunicerats med den avgiftsskyldige som även är fastighetsägare och utförare. Den avgiftsskyldige har även getts skälig tid för rättelse, från juni till oktober.

Beskrivning av ärendet

I början av maj 2026 inkom klagomål på att det pågick olovligt boende på fastigheten [REDACTED], utanför Nygård. Klagande som önskade vara anonym menade att det fanns fyra bostadslägenheter inom fastigheten, två bostadslägenheter i det större bostadshuset och två mindre fristående bostadshus.

Bygglövsenheten upprättade ett tillsynsärende i syfte att utreda om en överträdelse mot plan- och bygglagen hade begåtts, efter att det hade konstaterats att det saknade bygglov och startbesked för samtliga byggnader på fastigheten.

På fastigheten står två äldre bostadshus. Båda är byggda på 1930-talet. Det större bostadshuset med två våningar och källare är placerat centralt på fastigheten och inrymmer två bostadslägenheter, en på vardera våningen. Den övre lägenheten, renoverades efter en fuktskada och stod tom vid tillsynsbesöket. I bostadslägenheten på plan ett bodde en äldre man. Lägenheten besiktigades inte eftersom hyresgästen var sjuk.

På fastighetens sydvästra del återfinns ett mindre bostadshus i 1½ plan med en bostadslägenhet. I bostadshuset bor en barnfamilj.

Sydöst om det mindre bostadshuset står en byggnad som anmälaren kallar "Attefallshus". Byggnaden kommer här kallas gäststugan. Gäststugan som är av trä i en våning med rum, badrum och kök stod tom efter att senaste hyresgästen flyttat ut den sista maj 2026.

Mellan de två bostadshusen återfanns en stålcontainer som användes som förråd av fastighetsägaren. Därutöver uppmärksammades ett upplag/materialgård på fastighetens norra och östra del.

Kommunicering

Fastighetsägaren (den avgiftsskyldige) har fått ta del av förvaltningens bedömning, förslag till beslut, information om byggsanktionsavgift och det material som är av betydelse för detta beslut. Han har även fått skälig tid (mer än tre månader) och möjlighet att göra rättelse.

Fastighetsägaren här meddelat att han avser undanröja upplaget.

Motivering till beslut

Lagparagrafer som beslutet grundar sig på

Enligt 11 kap. 5 § plan- och bygglagen (2010:900) ska byggnadsnämnden pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt bestämmelse PBL.

Enligt 9 kap. 5 § PBL krävs det inte bygglov för nybyggnad av en komplementbyggnad eller ett komplementbostadshus i ett område som inte omfattas av en detaljplan, om komplementbyggnaden eller komplementbostadshuset

1. får en byggnadsarea som är högst 50,0 kvadratmeter,
2. får en byggnadsarea som är mindre än byggnadsarean för den byggnad som komplementbyggnaden eller komplementbostadshuset ska komplettera,
3. får en taknockshöjd som är högst 4,5 meter,
4. placeras inom tomten, och
5. tillsammans med övriga komplementbyggnader och komplementbostadshus på tomten får en sammanlagd byggnadsarea som är högst 65,0 kvadratmeter.

Vid beräkning av den sammanlagda byggnadsarean ska ingå komplementbyggnader och komplementbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov enligt denna lag eller har undantagits från krav på lov enligt äldre bestämmelser.

Enligt 9 kap. 25 § punkt 2 PBL krävs bygglov för att utomhus anordna, uppföra, flytta eller väsentligt ändra ett upplag, en materialgård eller en fast förvaringsanläggning som är högre än 3,0 meter över markytan eller som upptar en markyta som tillsammans med andra upplag, materialgårdar eller fasta förvaringsanläggningar på en fastighet är större än 50,0 kvadratmeter i ett område som inte omfattas av en detaljplan.

Om en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov har vidtagits utan lov, ska byggnadsnämnden i ett föreläggande ge fastighetens eller byggnadsverkets ägare

tillfälle att inom en viss tid ansöka om lov, om det är sannolikt att lov kan ges för åtgärden (lovföreläggande), vilket framgår av 11 kap. 17 § PBL.

Enligt 11 kap. 51 § PBL ska byggnadsnämnden ta ut en särskild avgift (byggsanktionsavgift) enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 12 § om någon bryter mot en bestämmelse i 8-10 kap. eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av någon av bestämmelserna i 16 kap. 2-10 §§ eller mot en bestämmelse i en EU-förordning om krav på byggnadsverk eller byggprodukter, ska tillsynsmyndigheten.

Bygglovsenhetens bedömning

Inledningsvis konstaterar bygglovsenheten att PBL enligt sin lydelse i den ändrade lagen ska gälla eftersom tillsynsärendet påbörjades i maj 2026. Flera av de åtgärder som har utretts har dock utförts innan den 1 december 2025, varför bygglovsenheten även hänvisar till äldre lydelse av lagtexten.

Olovligt boende

Vid tillsynsbesöket den 23 juni 2026 noterades två bostadslägenheter i det större bostadshus, en på varje våningsplan. Lägenheten högst upp höll på att renoveras efter en fuktskada och saknade vid besöket boende. En trappa ner bodde en äldre man. Det mindre bostadshuset var uthyrt till en barnfamilj. Det fanns alltså totalt tre fysiska bostadslägenheter inom fastigheten, vilket är en mer än vad Lantmäteriets lägenhetsregister redovisar. Enligt lägenhetsregistret finns det en bostadslägenhet på var och en av fastighetens två adresser som är knutna till de två bostadshusen. Det tyder på att en av lägenheterna i det större bostadshuset kan ha tillkommit senare. I telefonanteckningen daterad den 7 maj 2026 angående olovligt boende ska ett par ha bott i den övre lägenheten. Det upplystes även om att de var på väg att flytta ut för att ge plats åt en ny manlig hyresgäst. Fastighetsägaren berättade vid tillsynsbesöket att han bodde i lägenheten, men att han flyttat ut under pågående renovering.

Bygglovsenheten har inte kunnat fastställa hur länge det har funnit två bostadslägenheter i det stora bostadshuset. Det går därmed inte att utesluta att lägenheten på andra våningen har funnits i mer än tio år. Samhällsnämnden har därmed ingen rätt att kräva rättelse och det får konstateras att det finns totalt tre bostadslägenheter på fastigheten. Fastighetsägaren uppmanas dock att registrera den tredje lägenheten i lantmäteriets lägenhetsregister. Det ger till exempel blåljusenheter rätt förutsättning om vad de kan förvänta sig vid en eventuell uttryckning.

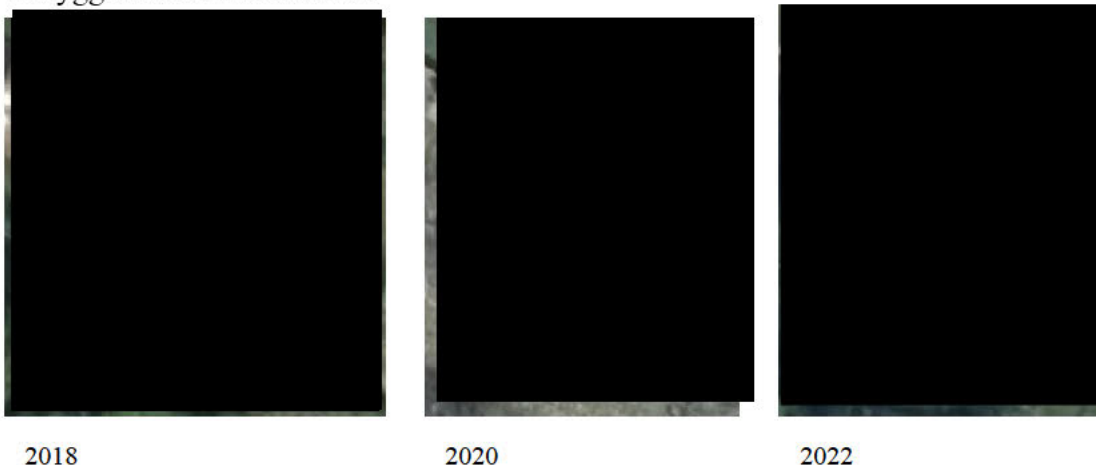
Med stöd av 9 kap. 17 § PBL krävs det efter den 1 december 2025 inte bygglov för att inreda ytterligare en bostad i ett enbostadshus som utgör en huvudbyggnad på en fastighet. Det innebär att lägenheten har kunnat tillkomma i dag utan bygglov. Bygglovsenheten bedömer dock att inreda ytterligare en lägenhet i ett befintligt enbostadshus sannolikt hade krävt en anmälan, eftersom det inte går att utesluta att ändringen medföra en väsentlig förändring av på brandskydd, ventilation, avlopp eller andra tekniska egenskaper i byggnaden, åtgärder som ska anmälas enligt 6 kap. 1 § plan- och byggförordningen (PBF).

Gäststugan

Gäststugans byggnadsarea är 31,84 m² och nockhöjden 3,2 meter. Den är placerad cirka 2,7 meter från den södra fastighetsgränsen. Kvalitén på fastighetsgränsen kan fela upp till 4,5 meter. Det noteras dock att kartans redovisade gränsmarkeringar ligger på fastighetsgränsen. Då fastighetsägaren inte har visat att gäststugan är placerad 4,5 meter

från gränsen mot grannfastigheten antar bygglovsenheten att avståndet till gräns endast är 2,7 meter.

Studier av flygbilder från olika år visar att det 2009 fanns en mindre byggnad på platsen för gäststugan. 2020 är den utbyggd i öster och ytterligare två år senare har även en tillbyggnad i norr tillkommit.

Flygbilder 1-3 mellan 2018 och 2022 redovisar hur gäststugan har förändrats och byggts till under åren.

Gäststugan saknar bygglov för sitt nuvarande utseende, men även för tidigare utformningar. Det finns heller inget startbesked för bygglovsbefriad komplementbyggnad eller bygglovsbefriad komplementbostadshus. Gäststugan hade en hyresgäst som flyttade ut i maj 2026. Hur länge byggnaden hyrts ut som bostadshus har bygglovsenheten inte kunnat fastställa. Det står dock klart att när gäststugan började användas som bostadshus begicks en överträdelse mot dåvarande lagstiftning, eftersom en byggnad innan den 1 december 2025 inte kunde tas i bruk för boendeändamål utan bygglov följt av startbesked eller startbesked som en följd av en anmälan. Det bedöms klarlagt att gäststugan har använts som bostad, men då den idag inte hyrs ut och står tom bedöms rättelse av överträdelsen skett. Gäststugan är inte längre att betrakta som ett bostadshus.

Fastighetsägaren uppgav vid besiktningen den 23 juni 2026 att han om möjligt vill kunna hyra ut gäststugan som bostadshus. Samtidigt menar han att det kräver en ombyggnad med bland annat tilläggsisolering. Det är även oklart om byggnaden utan en ombyggnad skulle uppfylla samtliga lagkrav som ställs på en bostad. Sett till byggnadens utformning och skick, är en mer lämplig användning komplementbyggnad. En komplementbyggnad definieras i PBL som en fristående byggnad som kompletterar en byggnad utan att vara inredd som en självständig bostad. Utifrån byggnadens ursprungliga storlek (se flygbild från 2018 ovan) är det troligen för det ändamålet den en gång byggdes på platsen. Det skulle även kunna förklara varför byggnaden saknar bygglov och startbesked.

Efter om- och tillbyggnad uppfyller gäststugan några av de förutsättningar som krävs för att vara en bygglovsbefriad komplementbyggnad utanför ett område med detaljplan. Gäststugans byggnadsarea (fotavtryck på marken) är mindre än 50 m² och nockhöjden är lägre än 4,5 meter. Placeringen, avståndet till grannfastighetens gräns, är kortare än 4,5 meter, enligt bedömningen ovan. Fastighetsägaren har inte uppvisat ett medgivande från grannen som godkänner avståndet till gränsen. En lovbeFriad komplementbyggnad ska placeras inom en tomt. Med tomt avses ett markområde som ligger i direkt anslutning till byggnader och som behövs för att byggnaderna ska kunna användas för avsett ändamål. Tomten kan i regel likställas med bostadshusets trädgård, hemfridszon,

alltså det område som omger en bostad dit allmänheten inte har fritt tillträde. Gäststugans placering, närmare det mindre bostadshuset och nästintill i liv med det, gör att gäststugan upplevas ligga inom det mindre bostadshusets tomt och ska då utgöra ett komplement till den byggnaden. Intrycket förstärks av gräsmatta, träd och gångar. Gäststugans byggnadsarea är mindre än det lilla bostadshusets byggnadsarea. Gäststugans och förrådets sammanlagda byggnadsareor överstiger inte den bygglovbefriade potten på 65 m² som gäller utanför detaljplan.

Flygbild 4 från 2024 över fastigheten [REDACTED]. Röda linjer följer fastighetsgränserna. Utifrån hur fastigheten är disponerad bedöms fastighetens två, befintliga komplementbyggnader utgöra komplement till det mindre bostadshuset i sydväst. Gröna linjer redovisar hur bygglovsenheten upplever tomterna för varje bostadshus, efter besök på platsen. Resterande markyta utgörs av ett upplag.

Den äldsta ursprungliga delen av gäststugan har stått på platsen i över 10 år. Även om samtliga förutsättningar för att byggnaden ska vara lovbeFriad inte har visats sig vara uppfyllda kan samhällsnämnden inte kräva rättelse. Tillbyggnaden i öster har tillkommit efter 2018 och preskriptionstiden har därför inte inträtt för denna del. I och med ändringarna i PLB 2025 blev det tillåtet att bygga till en komplementbyggnad utanför detaljplan upp till 50 m². En förutsättning är dock att tillbyggnaden placeras 4,5 meter från gräns eller att grannen lämnat ett skriftligt medgivande som godkänner placeringen. Fastighetsägaren har inte kunnat uppvisa ett sådant medgivande. Gäststugans tillbyggnad i öster bedöms vara illegal och samhällsnämnden kan kräva rättelse. Utan ett medgivande från grannen innebär rättelse att tillbyggnaden rivs. Fastighetsägaren kan även välja att söka bygglov och få hela byggnaden prövad mot PBL:s krav på byggnader och tomter. Det bedöms sannolikt att bygglov kan ges, och därför föreläggs fastighetsägaren att ansöka om bygglov för gäststugan.

Den senaste tillbyggnaden åt norr, bedöms uppfylla samtliga krav på lovbeFriad tillbyggnad på en komplementbyggnad utanför detaljplanelagt område eftersom tillbyggnaden inte är uppförd mot gränsen i söder.

Förråd

Byggnaden står mellan de två bostadshusen och är en tidigare verktygscontainer som använts vid utbyggnaden av järnvägen vid Nygård. Fastighetsägaren uppgav vid tillsynsbesöket i juni att byggnaden används som förråd, något bygglovsenheten inte ser skäl att ifrågasätta. Byggnaden har stått på platsen sedan 2014 då den ser ut att ha ersatt en tidigare byggnad utifrån studier av flygbilder över fastigheten. Förrådets

byggnadsarea uppmättes till är 14,82 m² och nockhöjden är 2,6 meter. Förrådet är placerat inom det mindre bostadshusets tomt och bedöms uppfylla samtliga krav på bygglovsbefrielse.

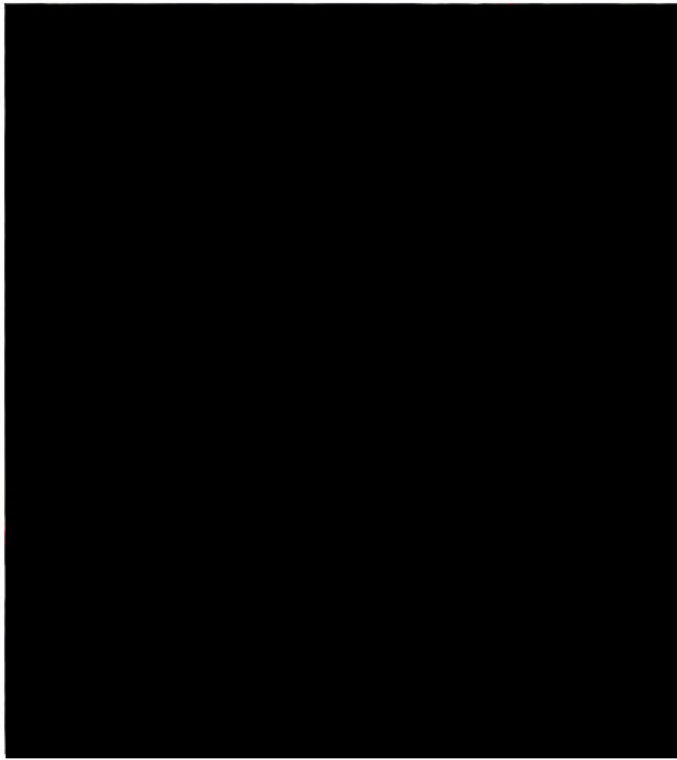
Upplag

Den östra och norra delen av fastigheten har genomgått stora förändringar. Den tidigare gräsmattan har ersatts med grus och ett upplag/materialgård har anlagts. Förändringen märks första gången runt 2014 med en mindre yta. 2016 utökas ytan österut, därefter växer området söderut, längs den östra fastighetsgränsen, mellan 2020 och 2022. 2022 har även ett upplag etablerats vid bostadshusets östra gavel.

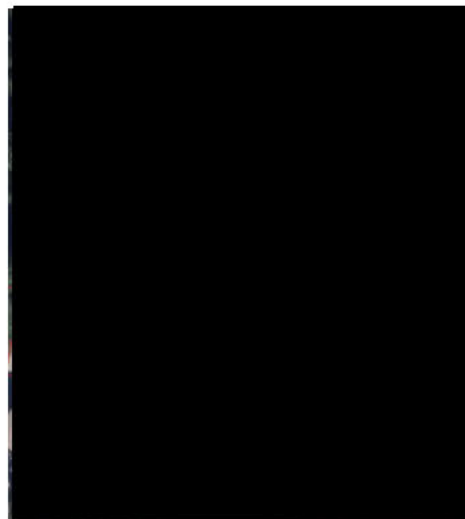
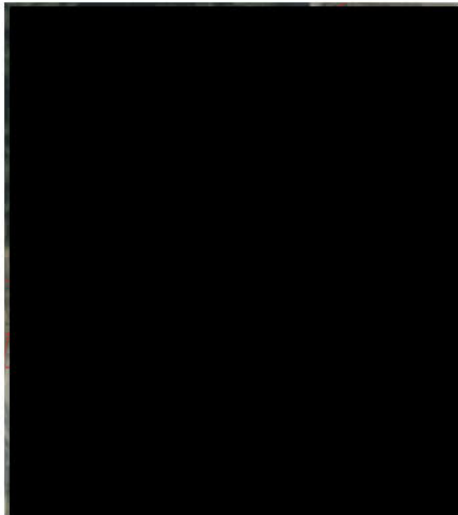
Det större upplaget, mot den östra gränsen uppmättes vid tillsynsbesöket till 75 meter långt och 8-9 meter brett. Upplaget bestod av stockar, en jordhög, en grushög, sprängsten, sprängmattor, trädgårdsplattor, kantsten och betongpålar. Det mindre upplaget intill bostadshuset uppmättes till 21 meter långt och 7 meter brett. Upplaget utgörs i huvudsak av större avloppsrör som bland annat används vid vägbyggen.

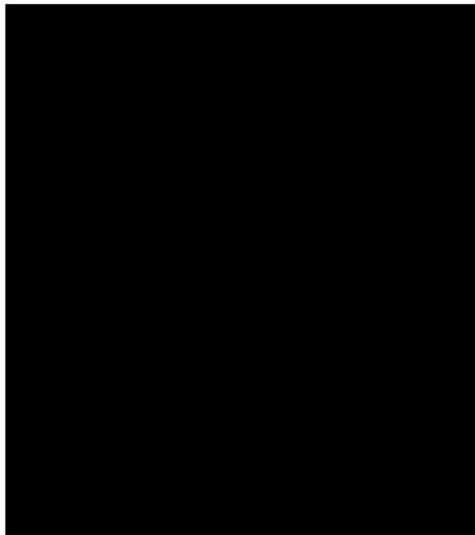
Upplag, materialgårdar och förvaringsanläggningar större än 50 m² i ett område som inte omfattas av en detaljplan kräver bygglov enligt 9 kap. 25 § PBL. Upplag av den utformning och omfattning som upplaget på fastigheten har krävde bygglov även innan ändringen av PBL, men då reglerades lovplikten i 6 kap. 1 § PBF.

Då upplaget har utökats från 2014 till idag, är de äldsta delarna preskriberade. Det innebär att samhällsnämnden inte kan kräva rättelse avseende de delar av upplaget som var etablerade på platsen innan 2016. För de delar som tillkommit därefter kan samhällsnämnden ingripa och för den delen av upplaget som tillkommit efter 2021 ska samhällsnämnden ta ut en byggsanktionsavgift. Samhällsnämnden föreslår att förelägga fastighetsägaren att inkomma med lovansökan för de delar av upplaget som tillkommit efter 2016, det blå området nedan. Därutöver föreslår samhällsnämnden ta ut en byggsanktionsavgift för de delar av upplaget som enligt studier av flygbilder har tillkommit efter 2021, de gula områdena nedan. Det utgörs av ett större upplag i sydöst, 27*8,5 m= 229,5 m² och ett mindre upplag närmare bostadshuset om 21* 7 m= 147 m². Ytorna ger en sanktionsarea på 376,5 m² vilket gör att byggsanktionsavgiften uppgår till 112 924 kronor.

Flygbild 5 över fastigheten [redacted]
[redacted] från 2024. Ytan som används för
att förvara grus, sprängsten, stockar
rör m.m. är helt utbyggt och har
samma utbredning som vid
tillsynsbesöket i juni 2026. Upplaget
inom den blå ytan bedöms ha
tillkommit efter 2016. Inom de gula
ytorna finns upplag som tillkommit
efter 2021 och som ligger till grund
för beräkningen av
byggsanktionsavgiften.

Flygbilderna 6, 7, 8, 9 och 10 visar upplagets framväxt på fastigheten mellan åren 2014-2022. Fotografiet (bygglovsenheten 2026-06-23) visar delar av upplaget mot fastighetens östra gräns,

Upplysningar

- Detta beslut kan överklagas, se bifogad information om *Hur man överklaga*.

Emma Bönnestig
Bygglovshandläggare

Beslut delges med rekommenderat brev:

[Redacted]

Beslut meddelas:
Lantmäteriet Fastighetsinskrivning, 761 80 Norrtälje

Från: [REDACTED]
Skickat: 2026-07-29 18:22
Till: Emma Westerlund <emma.westerlund@lillaedet.se>
Ämne: Re: Bilder och information

Hej!
Hoppas sommaren varit bra.

Nu har jag varit och lämnat in parkslide och eldningstunnan. Bad även om ett kvitto som bifogas här.

Skickar dig mer kort när jag täckt över med duk och sten.
Jag har även börjat röja av högarna på tomten. Återkommer mer även där.

IMG_6336.jpeg

IMG_6337.jpeg

IMG_6339.jpeg

IMG_6340.jpeg

IMG_6341.jpeg

Med vänlig hälsning [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

fre 26 juni 2026 kl. 10:22 skrev Emma Westerlund <emma.westerlund@lillaedet.se>:
Hej [REDACTED],

Tack för ett trevligt besök på din fastighet i veckan.

Jag bifogar de bilder som hyresgästen skickar tog i din pappas lägenhet.

Jag har upprättat ett ärende för eldning av avfall (dnr: MB-2026-366). Jag kommer att lägga in en bevakning i ärendet till måndagen den 6 augusti, så kom in med ett kvitto från ÅVC tills dess så kan jag lägga ner ärendet efter det. Då kommer inte heller polisanmäla eldning av avfall.

Som vi pratade om så kommer jag avsluta klagomålsärendet och skicka ett beslut för detta. Det kan vara så att jag inte hinner skriva ut det innan min semester och då kommer beslut om avslut i augusti.

Sen är det bara att maila, även om jag är på semester så kommer någon kollega ha koll på min mail.

Massorna som du ville använda så kontakta först Sofia eller Marika:

Sofia 0520- 42 29 16

Marika 0520- 65 99 02

Jag har informerat de om att du kanske och har frågor.

Har du några frågor och funderingar så är det bara att du hör av dig.

Trevlig helg när den infinner sig!

Med vänlig hälsning

Emma Westerlund

Miljöinspektör

Miljö- och bygglovsenheten

Besöksadress: Järnvägsgatan 12

Postadress: Lilla Edets kommun, 463 80 Lilla Edet

Telefon: 0520- 65 95 00, direkt: 0520-65 96 81

emma.westerlund@lillaedet.se

www.lillaedet.se

LILLA EDETS
KOMMUN

Handlingar som inkommer till kommunen via e-post och post kommer att hanteras i enlighet med förvaltningslagen och vid behov registreras i vårt ärendehanteringssystem. Personuppgifter kommer att hanteras i enlighet med dataskyddsförordningen.

Mer information om registrering av personuppgifter finns att läsa på vår hemsida www.lillaedet.se

Fastighetsbeteckning:

Bilaga nummer:

Diarienummer: MB-2026-293

Ärendebeskrivning

Ärende

Påbörjat åtgärd eller del av åtgärd utan startbesked

Vad avser åtgärden eller delåtgärden?

Lov- eller anmälningspliktiga åtgärder eller delåtgärder som avser anläggningar, skyltar och ljusanordningar samt markåtgärder

Vilken typ av åtgärd eller delåtgärd gäller ditt ärende?

Andra anläggningar än byggnader

Vilken typ av anläggning avser åtgärden eller delåtgärden?

Upplag, materialgård, fast förvaringsanläggning, tunnel, bergrum, parkeringsplats eller begravningsplats

Fanns beviljat bygglov innan åtgärden eller delåtgärden påbörjades?

Nej

Plan- och byggförordning (2011:338) 9 kap. 12 § 6 p

För att påbörja en lovpliktig åtgärd som avser en annan anläggning än en byggnad eller påbörja en del av en sådan åtgärd före startbesked, eller före den tidpunkt som anges i ett startbesked, och därigenom bryta mot 10 kap. 3, 3 a § eller 24 § 6 plan- och bygglagen (2010:900) är byggsanktionsavgiften när åtgärden avser:

6. ett upplag, en materialgård, en fast förvaringsanläggning, en tunnel, ett bergrum, en parkeringsplats eller en begravningsplats: 0,025 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,005 prisbasbelopp per kvadratmeter av berörd area.

Förordning (2025:979).

Beräkning

Area

376,5

Aktuellt prisbasbelopp (pbb)

59 200 kr (2026)

Beräkningsgrundande formel

$(0,025 * pbb) + (0,005 * pbb * area)$

Beräkning

$(0,025 * 59200) + (0,005 * 59200 * 376,5)$

Beräknad sanktionsavgift

112 924 kr

contad

tunn

Eldas

burka

Liten v

Läckag

ska po

Jord, för

Mellan

Jord för

Ömrkan

Gnurma

Stenspr

Beslut efter tillsyn över rivning av uthus och skorsten på fastigheten [REDACTED]

Dnr MB-2026-327

Förslag till beslut

Ägaren till fastigheten [REDACTED] påförs en byggsanktionsavgift om 35 875 kronor för att utan startbesked ha påbörjat rivning av en komplementbyggnad och del av byggnad (bostadshusets skorsten).

Beslutsunderlag

- Översiktlig lokaliseringskarta
- E-post rörande misstänkt olovlig rivning av komplementbyggnad och skorsten, MB-2026-327-1
- Beräkning av sanktionsavgift (uthus), dnr MB-2026-327-3
- Beräkning av sanktionsavgift (skorsten), dnr MB-2026-327-4
- Situationsplan med måttangivelse, dnr 2026-327-5
- Tjänsteskrivelse daterad 2026-09-02

Sammanfattning av ärendet

I samband med frågor från en eventuell köpare av fastigheten [REDACTED] uppmärksammades att ett äldre uthus och bostadshusets skorsten rivits utan rivningslov eller startbesked. Under ärendets utredning har det även framkommit att murstocken har demonterats.

När den avgiftsskyldige övertog fastigheten [REDACTED] var huset i behov av en renovering. Av mailkonversation med bilder går det att anta att tomten var vildvuxen, att garaget på tomtens nordvästra del hade börjat förfalla och att bostadshusets underhåll var eftersatt.

Fastigheten [REDACTED] ligger inom detaljplan för stadsplan för *Lilla Edets municipalsamhälle* (akt.nr. 15-LIS-59). I ett område som omfattas av detaljplan krävs det rivningslov för att riva en byggnad och en del av en byggnad. Både rivningslov och startbesked saknades när uthuset och skorsten med murstock revs, efter att den nya ägaren tagit över fastigheten 2024.

Av 9 kap. 43 § plan- och bygglagen (PBL) framgår att i ett område som omfattas av detaljplan krävs rivningslov för att riva en byggnad. Komplementbyggnaden om 33 m² bedöms med hänsyn till sin storlek inte vara undantagen kravet på rivningslov, eftersom den är bygglovspliktig. Rivningen av komplementbyggnaden var inte nödvändig för att undanröja risk för människors liv eller hälsa, inte heller var skälet att avvärja eller

begränsa en omfattande skada på annan egendom. Det finns därför skäl för samhällsnämnden att ta ut en byggsanktionsavgift för att rivningen genomfördes utan startbesked.

Skorstenen och murstocken utgör delar av en byggnad som kräver rivningslov med stöd av 9 kap. 43 § PBL. Samhällsnämnden ska ta ut en byggsanktionsavgift för att skorsten med murstock revs i samband med renoveringen av enbostadshuset, efter tillträdet 2024.

Byggsanktionsavgifterna är beräknade för komplementbyggnaden med stöd av 9 kap. 15 § 2 p plan- och byggförordningen (PBF) och för skorsten med murstock med stöd av 9 kap. 16 § 1 p PBF.

Den sammanlagda byggsanktionsavgiften på 35 875 kr tas ut med stöd av 11 kap. 51 § PBL.

Beskrivning av ärendet

I samband med frågor från en eventuell köpare av fastigheten [REDACTED] uppmärksammades att ett äldre uthus och enbostadshusets skorsten rivits utan rivningslov eller startbesked.

Den avgiftsskyldige (nuvarande ägare) står på lagfarten sedan 27 september 2024. Av mailkonversation med bilder går det att anta att tomten var vildvuxen, att garaget på tomtens nordvästra del var förfallet och att bostadshusets underhåll var eftersatt när fastigheten övertogs av den avgiftsskyldige. Den avgiftsskyldige har renoverat bostadshuset och rivit skorstenen, rivit garaget och röjt upp på tomten. Huset ska nu säljas.

För fastigheten [REDACTED] gäller stadsplan för *Lilla Edets municipalsamhälle* (akt.nr. 15-LIS-59). I ett område som omfattas av detaljplan krävs rivningslov för att riva en byggnad och en del av en byggnad om byggnaden är bygglovspliktig. Rivningen har inte föregåtts av lov och startbesked.

Kommunicering

Den avgiftsskyldige har fått ta del av bygglovsenhetens bedömning, förslag till beslut, information om byggsanktionsavgiften samt det material som är av betydelse för detta beslut. Den avgiftsskyldige har inte svarat på kommunikeringen.

Motivering till beslut

Lagparagrafer som beslutet grundar sig på

Enligt 11 kap. 5 § plan- och bygglagen (2010:900) ska byggnadsnämnden pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt bestämmelse PBL.

I ett område som omfattas av detaljplan krävs rivningslov för att riva en byggnad eller en del av en byggnad, enligt 9 kap. 43 § 1 p PBL.

Om någon bryter mot en bestämmelse i 8-10 kap. PBL ska tillsynsmyndigheten ta ut en särskild avgift (byggsanktionsavgift) enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 10 kap. 12 § PBL, vilket framgår av 11 kap. 51 § PBL.

Bygglovsenhetens bedömning

Bygglovsenheten börjar med att konstatera att då ärendet påbörjades juni 2026 ska den nuvarande lydelsen av PBL gälla. Åtgärderna som begicks innan den 1 december 2025 medför ingen lägre påföljd av överträdelserna med hänvisning till den tidigare lydelse av lagen.

Komplementbyggnaden (uthuset)

Komplementbyggnaden användes troligen som förråd och garage. I gavel mot Majorsgatan satt en port. När bilen blev vanlig hos allmänheten på 1950-talet byggdes små garage, som utifrån dagens mått kan upplevas som oansenliga och opraktiska. Byggnaden kan även ha uppförts utifrån något annat behov. Det har inte gått att fastställa byggnadens ålder. Den syns på en flygbild tagen över fastigheten 1960. Byggnaden i en våning hade en rektangulär form men ett pulpettak med lertegel. Takfallet vätte mot norr och grannfastigheten. Fasaderna bestod av rödfärgad, stående locklistpanel med plåtpartier. Golvet utgjordes av ett stampat jordgolv.

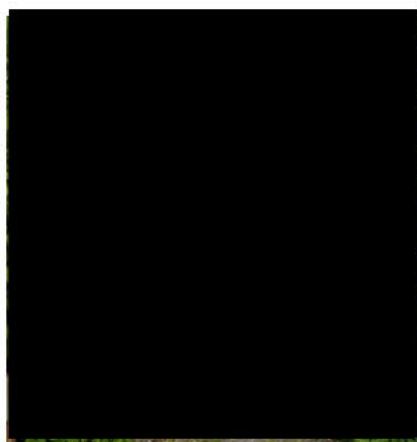

Bild 1

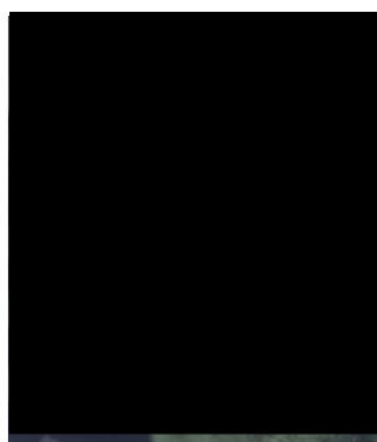

Bild 2

Bilder:

Det sägs att garaget var så dåligt att grannen var bekymrad för att det skulle välta in på hans fastighet. Det ska ha saknats flera taktegelpannor vilket gjort att vatten läckte in och skadade träkonstruktionen som var rutten.

Den enda bild bygglovsenheten har hittat på garaget är från Google.maps, tagen i juni 2022, se bild 1. Fotot visar en äldre, enkel byggnad av trä. En gammal registreringsskylt och dubbelporten antyder att byggnaden använts som garage. Av bilden går det inte att se att byggnaden håller på att falla omkull eller välta in mot grannen. Taket syns inte men på en flygbild över fastigheten från 2024 går det att ana att taket kan ha varit sönder på ett par ställen, se bild 2.

Komplementbyggnaden var 3,3 meter bredd och 11 meter lång vilket ger en byggnadsarea på 33 m². Den var därmed lovpliktig och rivningen skulle ha föregåtts av ett rivningslov och ett startbesked.

Rivningen av komplementbyggnaden bedöms inte ha varit nödvändig för att undanröja risk för människors liv eller hälsa. Bild 1 och 2 visar att byggnaden inte var på väg att kollapsa. Trots eventuella fuktskador förelåg ingen risk för människors hälsa, eftersom det rörde sig om en äldre komplementbyggnad som inte tycks ha varit i bruk när den

revs. Därmed har ingen uppehållit sig i byggnaden på ett sådant sätt att hälsan kan ha påverkats. Byggnadens ålder, beskriven konstruktion och byggmaterial antyder även att den var välventilerad. Byggnaden lutade inte heller mot grannens fastighet eller annan egendom så att en eventuell skada av annans egendom behövde avvärjas eller begränsas genom rivning. Byggnaden var inte heller skada till följd av brand eller annan liknade händelse. Bristerna i byggnaden berodde på eftersatt underhåll. Det är inte heller visat att byggnaden inte gick att renovera.

Bygglovsenheten menar att byggnaden skulle ha föregåtts av ansökan om rivning och ett startbesked skulle ha inväntats innan arbetet påbörjades. När så inte gjorts ska samhällsnämnden ta ut en byggsanktionsavgift från den som ägde fastigheten när överträdelsen begicks. Personen är även den som begick överträdelsen. Byggsanktionsavgiften är beräkning med hjälp av Boverkets *Sanktionsberäkningsguide* och uppgår till 12 195 kr.

Skorstenen

Fastighetens bostadshus är troligen från sekelskiftet 1900. Under åren har flera ändringar gjorts vilket gör att det är svårt att avläsa byggnadens höga ålder. Det saknas ritningar på huset i bygglovsarkivet. Huset hade en centralt placerad murstock med plåtklädd skorstenen, se bild 1 och 2. I samband med den senaste genomförda renovering revs skorstenen och murstocken. Skorstenen var en del av byggnadens karaktär och visade på en traditionell planlösning. Utan skorstenen har det blivit ännu svårare att se och förstå hur länge byggnaden har stått på platsen. Murstocken är ofta viktig för flera av byggnadens tekniska funktioner såsom uppvärmning, ventilation och bärlighet. Att riva en skorsten och en murstock påverkar både byggnadens arkitektoniska upplevelse och tekniska funktioner. Därför är skorsten med murstock delar av en byggnad som kräver rivningslov innan demontering. Eftersom rivningslov och startbesked saknades när rivningen genomfördes ska samhällsnämnden ta ut en byggsanktionsavgift. Byggsanktionsavgiften är beräknad med hjälp av Boverkets *Sanktionsberäkningsguide* och uppgår till 23 680 kr.

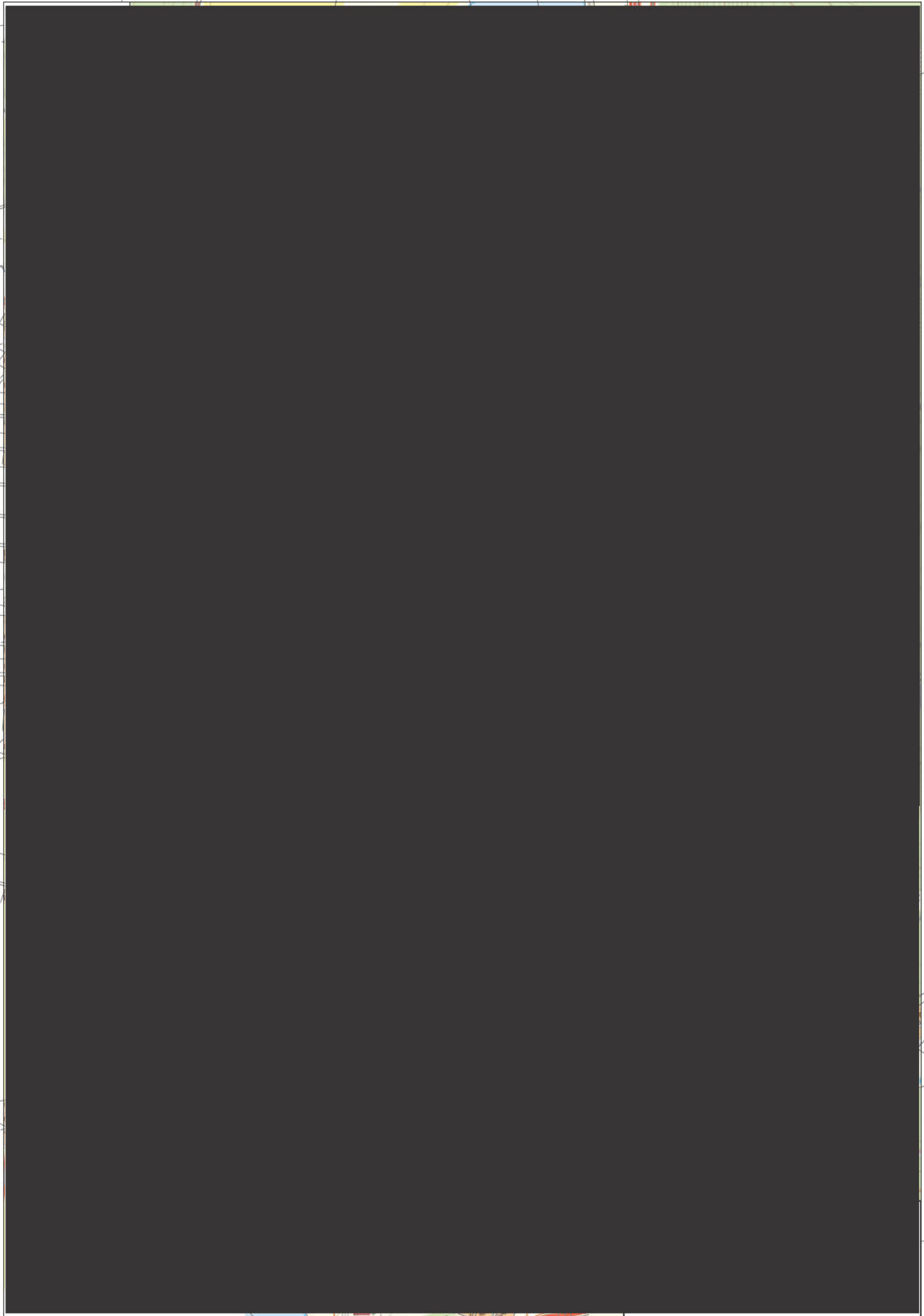
Upplysningar

- Detta beslut kan överklagas, se bifogad information om *Hur man överklaga*.

Emma Bönnevig
Bygglovshandläggare

Beslut delges med rekommenderat brev:

Från: Emma Bönnestig <emma.bonnestig@lillaedet.se>
Skickat: 2026-06-05 11:47
Till: Bygglov <Bygglov@lillaedet.se>
Ämne: VB: [REDACTED]

Upprätta ett tillsynsärende avseende olovlig rivning av komplementbyggnad och skorsten/murstock.

Hälsningar

Emma Bönnestig

Bygglovshandläggare
Miljö- och bygglovsenheten

Besöksadress: Järnvägsgränd 12
Postadress: Lilla Edets kommun, 463 80 Lilla Edet
Telefon: 0520- 65 95 00, direkt: 0520-65 98 81
emma.bonnestig@lillaedet.se
www.lillaedet.se

LILLA EDETS
KOMMUN

Handlingar som inkommer till kommunen via e-post och post kommer att hanteras i enlighet med förvaltningslagen och vid behov registreras i vårt ärendehanteringssystem. Personuppgifter kommer att hanteras i enlighet med dataskyddsförordningen.

Mer information om registrering av personuppgifter finns att läsa på vår hemsida www.lillaedet.se

Från: [REDACTED]
Skickat: den 20 maj 2026 07:37
Till: Emma Bönnestig <emma.bonnestig@lillaedet.se>
Ämne: FW: [REDACTED]

Hej ,

Refererar till samtalet igår angående [REDACTED]

Altan
Djup 6,15 m Höjd 1,2 m

Tagit bort garaget

Skicket på garaget var så dåligt att grannen kom till oss och klagare på att han var orolig för att det skulle välta över på hans sida .

Garaget bestod av en träkonstruktion med panel på vissa ytor samt plåt på vissa , taket var det tegelpannor på men många saknades .

Hela takkonstruktionen var rutten på grund av att jättemånga pannor saknades
Det var endast jordgolv och stolparna var ruttna.

På huset utvändigt har vi gjort följande:

Renoverat taket med nya pannor , vindskivor och plåtar

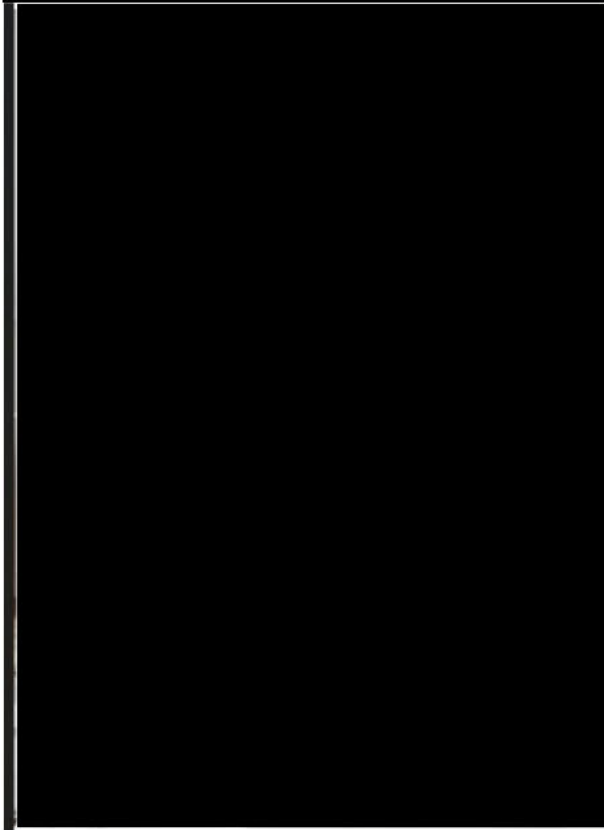
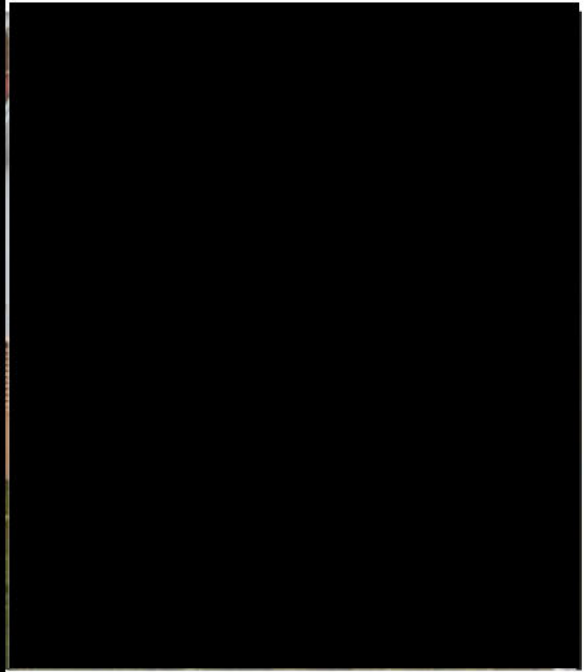
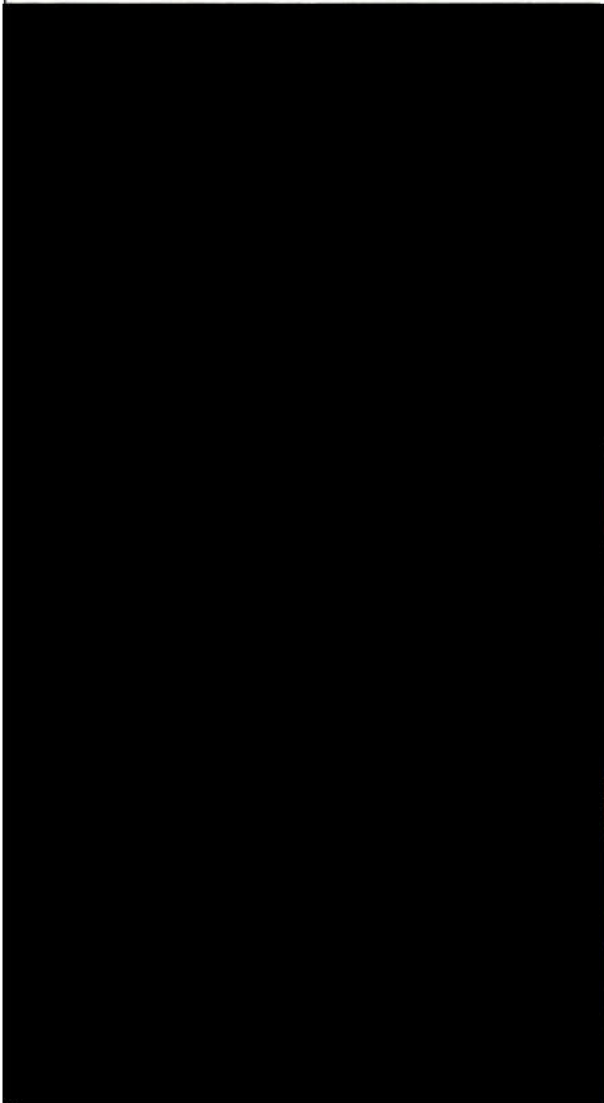
Tagit bort eternitplattorna varsamt och lämnat in dom inplastade på återvinningsstationen .

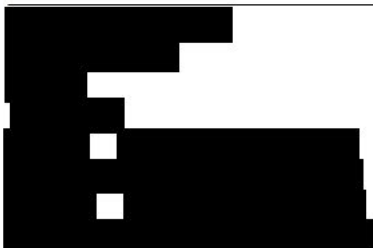
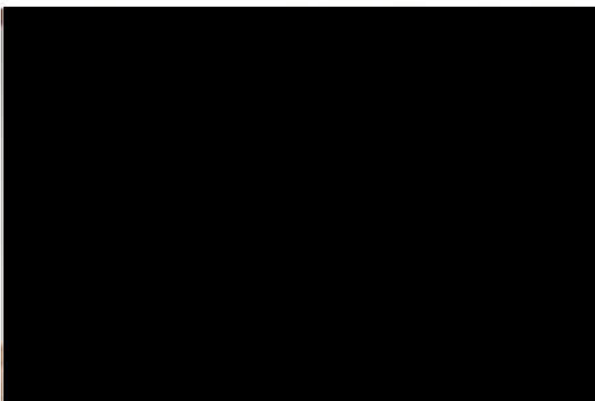
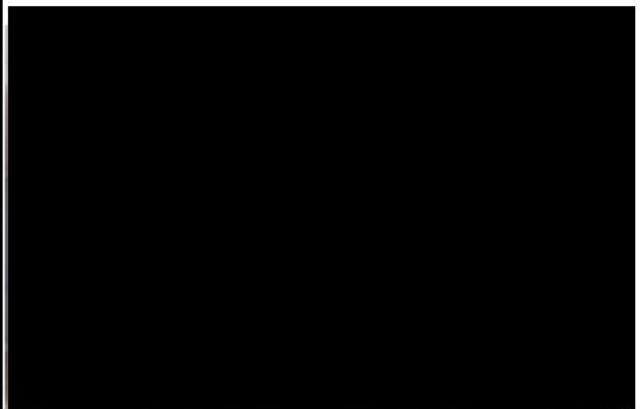
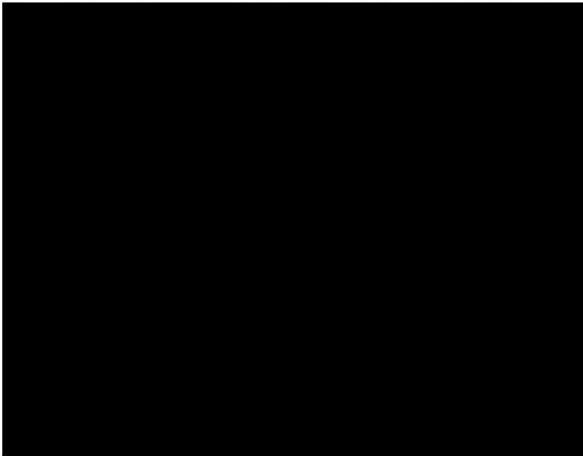
Tilläggs isolerat

Satt på träpanel vit

Bytt ut fönstren till enhetliga fönster (tidigare var det olika fönster utan något mönster)

Bilder på fasaden med fönster .

This email and any attached files are for the attention of the intended recipient. The email and any attachments may contain material that is confidential, privileged and/or attorney work product. If you are not the intended recipient: (a) contact the sender immediately and delete from your system, all copies of the email including any attachments. (b) do not read, print, retain, copy or disseminate this message or any part of it. Any such unauthorized use may be unlawful. Email transmission cannot be

guaranteed to be secure or error-free as information could be intercepted, corrupted, lost, destroyed, arrive late or incomplete, or contain viruses. The sender therefore cannot accept liability for any errors or omissions in the contents of this message, which arise as a result of email transmission. If verification is required, please request a hard-copy version. The protection of your personal data matters to us. Please find relevant information relating to Art. 13 GDPR on <https://www.electroluxgroup.com/privacy/en/>. The Electrolux Group www.electroluxgroup.com

Classified as Internal

Byggsanktionsavgift

Fastighetsbeteckning:

Bilaga nummer:

Diarienummer: MB-2026-327

Ärendebeskrivning

Ärende	Påbörjat åtgärd eller del av åtgärd utan startbesked
Vad avser åtgärden eller delåtgärden?	Lov- eller anmälningspliktiga åtgärder eller delåtgärder som avser byggnader
Vilken typ av åtgärd eller delåtgärd gäller ditt ärende?	Rivning av byggnad
Vilken typ av byggnad avser åtgärden eller delåtgärden?	Komplementbyggnad, komplementbostadshus eller annan liten byggnad
Omfattas byggnaden av bevarandevärde?	Nej
Var anmälan inlämnad innan åtgärden eller delåtgärden påbörjades?	Nej
Area	33

För att påbörja en sådan rivning av en byggnad som kräver lov eller kräver anmälan enligt 6 kap. 1 § första stycket 1 eller påbörja en del av en sådan rivning före startbesked, eller före den tidpunkt som anges i ett startbesked, och därigenom bryta mot 10 kap. 3, 3 a § eller 24 § 6 plan- och bygglagen (2010:900) är byggsanktionsavgiften när rivningen avser:

2. en komplementbyggnad, ett komplementbostadshus eller en annan liten byggnad: 0,17 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,002 prisbasbelopp per kvadratmeter av den rivna byggnadens sanktionsarea.

Förordning (2025:979).

Beräkning

Sanktionsarea	18
Aktuellt prisbasbelopp (pbb)	59 200 kr (2026)
Beräkningsgrundande formel	$(0,17 * pbb) + (0,002 * pbb * \text{sanktionsarea})$
Beräkning	$(0,17 * 59200) + (0,002 * 59200 * 18)$

Beräknad sanktionsavgift	12 195 kr
---------------------------------	------------------

Byggsanktionsavgift

Fastighetsbeteckning:

Bilaga nummer:

Diarienummer: MB-2026-327

Ärendebeskrivning

Ärende	Påbörjat åtgärd eller del av åtgärd utan startbesked
Vad avser åtgärden eller delåtgärden?	Lov- eller anmälningspliktiga åtgärder eller delåtgärder som avser byggnader
Vilken typ av åtgärd eller delåtgärd gäller ditt ärende?	Rivning av del av byggnad
Vilken typ av byggnad berör åtgärden eller delåtgärden?	En- eller tvåbostadshus
Omfattas byggnaden av bevarandevärde?	Nej
Var anmälan inlämnad innan åtgärden eller delåtgärden påbörjades?	Nej
Area	0,64

För att påbörja en sådan rivning av en del av en byggnad som kräver lov eller kräver anmälan enligt 6 kap. 1 § första stycket 1 eller påbörja en del av en sådan rivning före startbesked, eller före den tidpunkt som anges i ett startbesked, och därigenom bryta mot 10 kap. 3, 3 a § eller 24 § 6 plan- och bygglagen (2010:900) är byggsanktionsavgiften när åtgärden vidtas på:

1. ett en- eller tvåbostadshus: 0,4 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,002 prisbasbelopp per kvadratmeter av den rivna byggnadsdelens sanktionsarea.

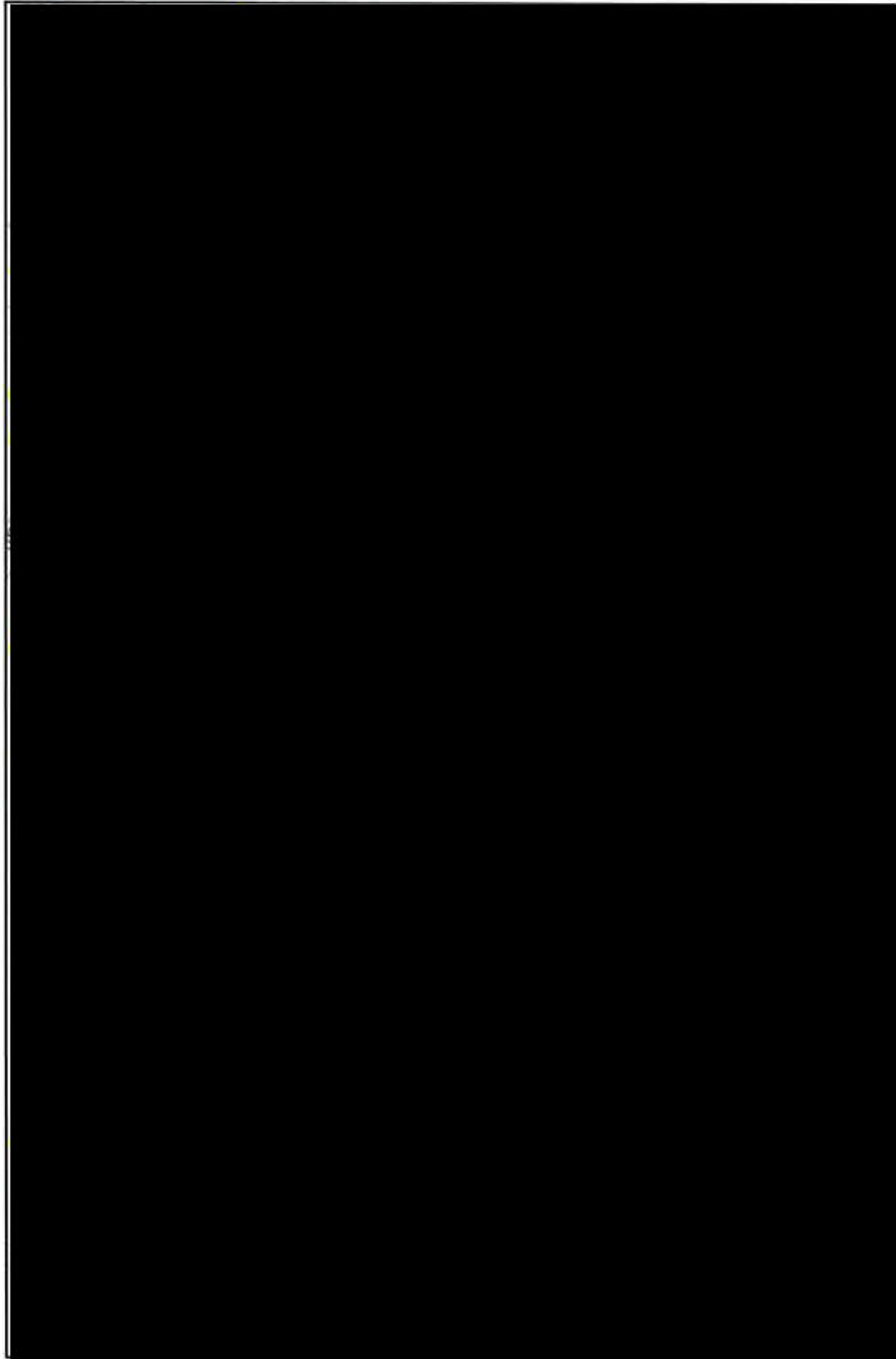
Förordning (2025:979).

Beräkning

Sanktionsarea	0
Aktuellt prisbasbelopp (pbb)	59 200 kr (2026)
Beräkningsgrundande formel	$(0,4 * pbb) + (0,002 * pbb * \text{sanktionsarea})$
Beräkning	$(0,4 * 59200) + (0,002 * 59200 * 0)$

Beräknad sanktionsavgift	23 680 kr
---------------------------------	------------------

Skala 1500 A4 format

Initiativärende gällande inköp av lokalproducerat nötkött

Dnr SAN 2026/235

Sammanfattning

Stefan Larsson (KD) lämnade den 29 april in ett initiativärende gällande inköp av mer lokalproducerat nötkött till Lilla Edets kommun.

Initiativärendet gäller alla verksamheter där det serveras mat i kommunal regi; förskolor, grundskolor, fritidsverksamheter, särskilt boende och berörda LSS-verksamheter. Initiativärendet innehåller beskrivningar av ett flertal fördelar man vill uppnå genom att köpa lokalproducerat nötkött, vilket man i detta fall valt att definiera som producerat i Lilla Edets kommun eller kringliggande kommuner. De fördelar man vill uppnå avser områdena krisberedskap, lokalt näringsliv samt hållbarhet, mer preciserat biologisk mångfald.

Ärendet lämnades till sektorn för beredning i enlighet med samhällsnämndens beslut 2026-05-28 § 51.

Sektorn har berett ärendet och har inkommit med utredning och förslag till beslut.

Det mest kostnadseffektiva sättet att öka inköpen av lokalproducerat nötkött är att göra det inom befintligt avtal med Gröna gårdar. När det gäller nötkött är potentialen hela årsvolymen om cirka 500 kg. Sektorn har under senaste året handlat till 97 procent svenskproducerat men kan inte med säkerhet veta hur mycket av detta som varit lokalproducerat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2026-09-01

Beslut SAN 2026-05-28 § 51

Initiativärende gällande inköp av lokalproducerat nötkött, daterad 2026-04-29

Ekonomisk bedömning

Merkostnaden vid köp från Gröna gårdar är 12 000 kr/år med dagens volymer och avtalspriser vilket ligger inom befintlig ram.

Sociala konsekvenser

Inköp av mer lokalproducerat nötkött i Lilla Edets kommun bedöms vara hållbart och stärka beredskap.

Ärendebeskrivning

Stefan Larsson (KD) lämnade den 29 april in ett initiativärende gällande inköp av mer lokalproducerat nötkött till Lilla Edets kommun.

Ärendet lämnades till sektorn för beredning i enlighet med samhällsnämndens beslut 2026-05-28 § 51.

Sektorn har berett ärendet och har inkommit med utredning och förslag till beslut.

Initiativärendet gäller alla verksamheter där det serveras mat i kommunal regi; förskolor, grundskolor, fritidsverksamheter, särskilt boende och berörda LSS-verksamheter. Initiativärendet innehåller beskrivningar av ett flertal fördelar man vill uppnå genom att köpa lokalproducerat nötkött, vilket man i detta fall valt att definiera som producerat i Lilla Edets kommun eller kringliggande kommuner. De fördelar man vill uppnå avser områdena krisberedskap, lokalt näringsliv samt hållbarhet, mer preciserat biologisk mångfald.

Man hänvisar i ärendet till Lilla Edets kommuns Livsmedelspolicy (2020). Livsmedelspolicyn anger att kommunen ska styra inköpen mot större andel svenskproducerade livsmedel, samt främja val av livsmedel som vid framställningen bidrar till hållbar utveckling. Det anges även att i första hand ska svenskt kött köpas in. Krav på djurskydd motsvarande svensk lagstiftning ställs för alla kött och charkprodukter.

Det kan i sammanhanget nämnas att policyn planeras uppdateras och förslaget beräknas kunna presenteras under första kvartalet 2027.

Lilla Edets kommun samarbetar med Göteborgs Stads inköps- och upphandlingsförvaltning och är avtalsanvändare för avtal Livsmedel Grossist. Grossistavtalet är upphandlat med högt ställda krav på nötkött, vilket i praktiken leder till att allt nötkött vi köper är producerat i Sverige. I det nya grossistavtalet som träder i kraft 1 november 2026 finns krav på att konventionellt kött, fågel och chark ska vara ursprungsland Sverige eller vara tillverkade av svensk råvara. Kravet motiveras av att man vill undvika eventuella leveransproblem i händelse av kris eller krig, där man hänvisar till Försvarsbeslut 2025. De senaste tolv månaderna är 97 procent av inköpt köttråvara (nöt och gris) svenskproducerad. Fallerande tre procent är sannolikt utbytesvaror då beställd produkt varit ”restad”.

Även Göteborgs stad har mål om ökade inköp av lokalproducerad mat. Detta har lett till att det i kommande grossistavtal finns krav på leverantören att senast sex månader efter avtalsstart inkomma med underlag för de trettio största offererade volymprodukterna (kg) inom respektive relevant produktkategori och ska kunna uppge i vilket län/region produkten har förädlats. Detta innebär på sikt en större möjlighet för oss som beställare att aktivt välja fler lokalproducerade livsmedel inom grossistavtalets utbud.

För att bevara och stärka den biologiska mångfalden i odlingslandskapet är naturbete den viktigaste driftsformen för nötköttsproduktion. Lilla Edets kommun har ramavtal med Gröna gårdar för avtalsområdet Ekologiskt kött och chark samt naturbeteskött, även detta i samarbete med Göteborgs Stads inköps- och upphandlingsförvaltning. Gröna Gårdar består av 50 gårdar i Västsverige varav sex ligger i Lilla Edets kommun. Av dessa föder tre upp nötkreatur och tre får/lamm. De nötköttsproducerande gårdarna är Berget Utby i Utby/Hjärtum, Elfhems gård i Västerlanda och Kärra Mellomgården i Lödöse. Detta innebär att vi redan idag har möjlighet att handla från lokala köttproducenter genom avrop från avtalet med Gröna gårdar.

Inköpsstatistik från senaste tolv månaderna visar att vi köpt totalt cirka 500 kg nötkött. 75 procent av nötköttet har gått till äldreomsorgen och 25 procent till skola och förskola. Blandfärs (nöt och gris) är ej medräknat i dessa volymer. Hela inköpsvolymen de senaste tolv månaderna är avropad från grossistavtalet. Merkostnaden vid köp från Gröna gårdar är 12 000 kr/år med dagens volymer och avtalspriser (2026-07-10). Nötkött står som synes för en tämligen liten andel av de råvaror vi köper in. Kostenheten bedömer att det inte finns någon efterfrågan på mer nötkött då barns och ungdomars matvanor till liten del utgörs av sådana rätter nuförtiden. Volymen för äldreomsorgen motsvarar servering av helt nötkött varannan vecka (exempelvis grytor som kalops och pepparrotskött) vilket rimmar väl med en matsedel anpassad efter de äldres vanor och önskemål.

Kommunen har ett kompletterande livsmedelsavtal med Skafferi Värmland avseende Krisberedskap och robust försörjning, även detta i samarbete med Göteborgs Stads inköps- och upphandlingsförvaltning. Detta avtal syftar till att möjliggöra inköp av lokalproducerad mat, vilket här avser produkter som är producerade och förädlade inom Västra Götalandsregionen. Avtalet med Skafferi Värmland innehåller framför allt produkter av säd från Lundens gård i Trollhättan (mjöl, gryn, hela korn) men även baljväxter, rapsolja, ägg och ytterligare några animaliska produkter från Västra Götaland.

Slutsatsen är att det mest kostnadseffektiva sättet att öka inköpen av lokalproducerat nötkött är att göra det inom befintligt avtal med Gröna gårdar. När det gäller nötkött är potentialen hela årsvolymen om cirka 500 kg. Sektorn har under senaste året handlat till 97 procent svenskproducerat men kan inte med säkerhet veta hur mycket av detta som varit lokalproducerat.

Förslag till beslut

Samhällsnämnden beslutar att i möjligaste mån köpa nötkött från avtalet med Gröna gårdar.

Ivana Egert
Sektorchef

Beslut expedieras till
Enhetschef kost Camilla Grek
Enhetschef kost Åsa Carlstein

Beslutet skickas för kännedom till
Sektorchef Ivana Egert
Verksamhetsutvecklare Ebba Johansson

Samhällsnämnden protokoll 2026-05-28

§ 51

Initiativärende gällande inköp av lokalproducerat nötkött

Dnr SAN 2026/235

Sammanfattning

Stefan Larsson (KD) lämnade den 29 april in ett initiativärende gällande inköp av mer lokalproducerat nötkött till Lilla Edets kommun.

Sverige som land och Lilla-Edet som kommun behöver stärka sin livsmedelsberedskap. I en orolig omvärld är det av största vikt att vi som kommun säkerställer tillgången på framförallt lokalproducerat nötkött i kommunens offentliga kök.

Genom att Lilla-Edets kommun köper in mer lokalproducerat nötkött till sin verksamhet stärker vi inte bara kommunens livsmedelsberedskap, vi uppfyller också ambitionen om hållbar utveckling i den kommunala inköspolicyn. Vi stärker våra lokala nötköttsproducenter, och bibehåller och på sikt ökar den biologiska mångfalden.

I initiativärendet föreslås:

Att Samhällsnämnden med detta förslag ger kostenheten i uppdrag att i enlighet med policyn för hållbara livsmedelsinköp i Lilla-Edets kommun köpa in mer lokalproducerat nötkött.

Beslutsunderlag

Initiativärende inkommet 2026-04-29.

Yrkande

Andreas Freiholtz (SD) yrkar på att ärendet lämnas till sektorn för beredning.

Beslutsgång

Ordförande ställer frågan till nämnden om man bifaller eller avslår Andreas Freiholtz (SD) yrkande och finner att samhällsnämnden bifaller Andreas Freiholtz (SD) förslag.

Beslut

Ärendet lämnas till sektorn för beredning.

Beslutet expedieras till

Sektorchef Ivana Egert

Välj lokalproducerat nötkött vid inköp till Lilla-Edets kommuns kostenhet för att uppfylla kriteriet om hållbar utveckling i den kommunala policyn för livsmedelsinköp.

Beskrivning/Bakgrund:

Sverige som land och Lilla-Edet som kommun behöver stärka sin livsmedelsberedskap. I en orolig omvärld är det av största vikt att vi som kommun säkerställer tillgången på framförallt lokalproducerat ¹nötkött i kommunens offentliga kök.

I Lilla-Edets kommun och kringliggande kommuner finns duktiga företagare som producerar högkvalitativt, lokalproducerat nötkött. Lilla-Edets kommun har en Policy för livsmedelsinköp från 2021. I enlighet med denna policy köper kommunen till 95% in svenska livsmedel samt gör säsongsbetonade inköp av frukt och grönsaker. (ATL 2022-10-27) Det är bra.

Hela Lilla-Edets kommun behöver en levande landsbygd. Med företagare som skapar jobb som med, sina djur håller landskapet öppet, bibehåller den biologiska mångfalden och på så vis skapar en hållbar natur och attraktiv boendemiljö.

Genom att Lilla-Edets kommun köper in mer lokalproducerat nötkött till sin verksamhet stärker vi inte bara kommunens livsmedelsberedskap, vi uppfyller också ambitionen om hållbar utveckling i den kommunala inköspolicyn.

Vi stärker våra lokala nötköttsproducenter, och bibehåller och på sikt ökar den biologiska mångfalden.

Vi som kommun visar också genom att köpa in mer lokalproducerat nötkött till vår verksamhet, att vi värnar de nu, allt för få företagarna i och omkring kommunen och deras betydelse som skattebetalare och jobbskapare i kommunen.

Förslag till beslut:

Vi föreslår:

Att Samhällsnämnden med detta förslag ger kostenheten i uppdrag att i enlighet med policyn för hållbara livsmedelsinköp i Lilla-Edets kommun köpa in mer lokalproducerat nötkött.

¹ Med lokalproducerat menas här nötkött som är producerat inom Lilla-Edets och kringliggande kommuner.

Information tillsynsrapport Ellbo avloppsreningsverk

Dnr SAN 2026/416

Sammanfattning

Länsstyrelsen genomförde tillsyn av Ellbo avloppsreningsverk den 24 mars 2026. Den reviderade rapporten färdigställdes 11 juni 2026.

Tillsynsrapporten visar på att riktvärdet för totalkväve överskreds under 2025, medan BOD₇ och totalfosfor klarade årsmedelvärdena. Bräddningarna uppgick till fem procent av totalflödet, vilket överstiger den rekommenderade nivån. Utbyggnaden av biosteget är försenad med minst ett år och inväntar att detaljplanen vinner laga kraft.

Åtgärdsplanen för ledningsnätet har inte reviderats och egenkontrollen bedöms som bristfällig. Vid Länsstyrelsens besök noterades även brister i kemikalieförvaringen.

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen inte uppfyller flera punkter i det tidigare föreläggandet, miljötillståndet eller egenkontrollförfordningen. Ett separat föreläggande med vite kommer därför att utfärdas.

Med anledning av identifierade brister i kväverening vid Ellbo reningsverk och Länsstyrelsens tillsynsuppföljning har VA-enheten vidtagit följande åtgärder:

- Periodisk besiktning har beställts som omfattar en samlad genomgång av anläggningens status, drift och egenkontroll. Besiktning utförs under oktober 2026.
- Studiebesök i Tranemo kommun, där nanoteknik installerats i bassängdelen för minskade kväveutsläpp och kemikalieanvändning. Uppföljning sker löpande med Tranemos drifttekniker för att bedöma lösningens tillämpbarhet för Ellbo.
- Uppdatering av kontrollprogrammet pågår för att säkerställa en ändamålsenlig egenkontroll.

Förutom ovan nämnda åtgärder arbetar VA-enheten aktivt med både tekniska och organisatoriska åtgärder för att uppnå en tillståndsenlig drift.

Beslutsunderlag

Reviderad tillsynsrapport från miljötillsyn av Lilla Edets avloppsreningsverk,
Länsstyrelsen Västra Götaland, daterad 2026-03-24 (reviderad 2026-06-11), dnr 10539–
2025.

Ekonomisk bedömning

Sektorn bedömer att förslaget till beslut inte medför några ekonomiska konsekvenser.

Sociala konsekvenser

Sektorn bedömer att förslaget till beslut inte medför några sociala konsekvenser.

Ärendebeskrivning

Förslag till beslut

Samhällsnämnden noterar informationen.

Ivana Egert
Sektorchef

Lilla Edets kommun
claes-henric.hirschfeldt@lillaedet.se

Reviderad tillsynsrapport från miljötillsyn av Lilla Edets avloppsreningsverk, Lilla Edet kommun

Datum: 24 mars 2026

Medverkande: Claes-Henric Hirshfeldt VA-chef,
Benny Lundin, drifttekniker
Mats Thorén, drifttekniker
Anders Gustafsson, drifttekniker
Amanda Lundblad, drifttekniker
Jonas Nyman, drifttekniker
Maria Olsson, Miljö- och hälsoskyddsinspektör,
Kirsti Lindemark Jansson, Länsstyrelsen

Vid tillsynen framkom följande

Syftet med tillsynsbesöket var att följa upp års- och kvartalsrapporteringen för utsläpp av BOD₇, totalfosfor, totalkväve och bräddningar för 2025 samt uppföljning av senaste tillsynsbesöket den 15 oktober 2025.

Genomgång av års- och kvartalsrapporterna för år 2025

Genomgång av utsläpp av BOD₇, totalfosfor och totalkväve gjordes där det såg ut enligt följande:

Årsmedelvärden

BOD₇ 8,3 mg/l (10 mg/l)
Totalfosfor 0,22 mg/l (0,40 mg/l)
Totalkväve 21,6 mg/l (16 mg/l)

Kvartalsmedelvärden

BOD₇ (10 mg/l)
Kvartal 1: 8,6 mg/l

Kvartal 2: 14,0 mg/l

Kvartal 3: 6,4 mg/l

Kvartal 4: 8,3 mg/l

Totalfosfor (0,30 mg/l)

Kvartal 1: 0,17 mg/l

Kvartal 2: 0,34 mg/l

Kvartal 3: 0,24 mg/l

Kvartal 4: 0,19 mg/l

Parametrar som är angivet inom parentes är kraven som ställs i gällande miljötillstånd.

Årsmedelvärden för BOD₇ och totalfosfor uppfylldes, men riktvärde för totalkväve överskreds.

Kvartalsmedelvärden för BOD₇ och totalfosfor uppfylldes för kvartal 1, 3 och 4, men för kvartal 2 överskreds värdena.

Orsak till överskridanden saknas. Kommunen har inte lämnat in kvartalsrapporter efter varje kvartal för år 2025 och heller inte meddelat orsak till överträdelserna i gällande miljötillstånd.

Kvartalsrapporterna för 2025 kom in först efter att Länsstyrelsen gjorde en påminnelse. Redovisningen kom in 31 oktober 2025 för redovisning av kvartal 1, 2 och 3. Redovisning för kvartal 4 kom in till Länsstyrelsen den 16 februari 2026.

Genomgång av kvartalsrapporterna med avseende på bräddningar för år 2025.

Bräddningarna utgjorde 5% av totalflöde för år 2025. Bräddningarna var som störst för kvartal 1 och 4 och lägst för kvartal 2. Enligt personalen framkom det att det har gjorts en del utredningar utan fysiska åtgärder. Problemet är att det inte är avsett medel för att vidta nödvändiga åtgärder på ledningsnätet för att minska belastningen på reningsverket. Kommunen har inte lämnat in kvartalsrapporter efter varje kvartal för år 2025 för bräddningar vid avloppsreningsverket och ledningsnätet. Kvartalsrapporterna för 2025 kom in först efter att Länsstyrelsen gjorde en påminnelse. Redovisningen kom in 31 oktober 2025 för redovisning av kvartal 1, 2 och 3. Redovisning för kvartal 4 kom in till Länsstyrelsen den 16 februari 2026.

Uppföljning av ändringsanmälan för Ellbo avloppsreningsverk, dnr. 3483-2024

Vi diskuterade hur planerna går för att utöka den biologiska kapaciteten enligt ovannämnd anmälan om ändring till Länsstyrelsen.

Den 25 januari 2024 lämnade Lilla Edets kommun in en anmälan om ändring av verksamheten för utbyggnation av biosteget till Länsstyrelsen. Bakgrunden till anmälan om utbyggnation av biosteget är att Ellbo avloppsreningsverk har haft svårt att klara sina utsläppsvillkor de senaste åren. Det är framför allt BOD₇, fosfor och kväve som överskrids och utredningar visar att de huvudsakliga problemen är bräddning före biosteget och slamflykt från sedimenteringen.

Tidplanen för utbyggnation var enligt nedan:

	2024				2025				2026				2027				2028	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Skredsäkring SGI																		
Ändringsanmälan																		
Detaljplan																		
Bygglov/Marklov																		
Detaljprojektering																		
Upphandling																		
Byggnation																		
Intrinring																		

Figur 1 Grov tidplan för olika projekt kopplat till om och utbyggnaden av biosteget.

Personalen informerade om pågående detaljplan förväntas vinna laga kraft under andra kvartalet år 2027. Ingen projektering är påbörjat. Projektet inväntar tills detaljplanen har vunnit laga kraft. Kommunen tittar också på möjligheten att projektera för en överföringsledning från Lödöse avloppsreningsverk till Ellbo avloppsreningsverk. Enligt personalen framkom det att Lödöse avloppsreningsverk också har problem med hög andel tillskottsvatten. Kommunens miljöenhet har tillsynen på Lödöse avloppsreningsverk då det är en C-verksamhet.

Redovisning av provtagningsplan för miljöteknisk markundersökning är inlämnat, juni 2026. Länsstyrelsen begärde in kompletteringar om slutsatser och rekommendationer utifrån resultaten av undersökningen. Kompletteringarna enligt begäran har inte lämnats in till Länsstyrelsen.

Genomgång av senaste tillsynsrapporten (2025-10-29)

Åtgärdsplan för ledningsnätet

Det finns en åtgärdsplan från 2016 för ledningsnätet. Den är snart 10 år gammal och är i behov av revidering. Enligt villkor 6 i Miljötillståndet ska åtgärdsplanen revideras vart 5:e år. Kommunen åtog sig vid förra tillsynsbesök att lämna in ett nytt förslag på åtgärdsplan till mitten av januari 2026. Den har fortfarande inte lämnats in till Länsstyrelsen, men enligt personalen har de tagit fram en åtgärdsplan för ledningsnätet för åren 2024 – 2029. De vill finjustera den innan den skickas in.

Egenkontroll

Verksamheten saknar styrsystem och larm för att ha kontroll på övervakning av flöden, syrenivåer och andra viktiga faktorer som är avgörande för att reningsverket ska fungera optimalt. Detta påpekades även vid förra tillsynsbesök, men ingenting har hänt sedan dess.

Egenkontrollen är otydlig där det inte är klargjort vem som ansvarar för vad.

Genomgång av senast inlämnat kontrollprogram, dnr. 39433-2024.

Begäran om kompletteringar till den senaste inlämnade kontrollprogrammet kommer göras inom kort i ett separat ärende (dnr. 39433-2024). Vi enades om att kommunen lämnar in kompletteringar till Länsstyrelsen senast den 1 september 2026.

Periodisk besiktning

Periodisk besiktning har ej utförts sedan 2016. En periodisk besiktning är en viktig del av egenkontrollen för att säkerställa att tekniska installationer och utrustning fungerar som de ska. Kommunen åtog sig att utföra en periodisk besiktning under hösten 2026.

Rundvandring på verket

Arbetet pågick för fullt med utbyte av rensfilter, tvättpress och sandfilter. Länsstyrelsen har godkänt den anmälan (2026-03-10, dnr. 4312-2026).

I verkstadslokalen förvarades inga kemikalier. I kemikalieutrymmet förvarades fortfarande en del kemikalier direkt på golvet utan

invallning och en del dunkar saknade märkning om innehåll och säkerhetsdatablad för respektive kemikalier.

Övrigt

Från kommunen sida framkom det att det pågår diskussioner om eventuellt överföringsledning från Lödöse till Ellbo avloppsreningsverk eller eventuellt öka kapaciteten på Lödöse avloppsreningsverk. Enligt personalen kommer de att kontakta Länsstyrelsens Miljöprovningseenhet för att för att få mer information om provningsprocessen mm.

Samlad bedömning

Genomgång av kvartalsrapporterna för år 2025 för utsläpp av BOD₇, toalfosfor, totalkväve samt bräddningar

Kvartalsmedelvärden överskreds för kvartal 2 för BOD₇ och toalfosfor under en period då bräddningarna var som lägst. Det kan vara en indikation på att avloppsreningsverket är underdimensionerat eller om något annat har hänt i processen. I normala fall när flödet är mindre borde fosforhalterna reduceras bättre. Kvävehalterna har varit svårt att klara under flera år och det kan bero på att det saknas reningsteknik för reduktion av totalkväve. Kommunen har inte meddelat vad överskridanden beror på och vad för åtgärder som behöver utföras på kort sikt.

Kommunen har i sin anmälan till Länsstyrelsen (dnr. 3483-2024) presenterat ett förslag på förbättringsåtgärder för att klara utsläppsvärdena i gällande miljötillstånd. Planerna ligger minst ett år efter tidschema och Länsstyrelsen bedömer att det är allvarligt att kommunen inte tar sitt ansvar att aktivt arbeta med att vidta nödvändiga åtgärder för att klara utsläppsvärdena som gäller enligt Miljötillståndet.

Bräddningarna ligger fortfarande högt, men lägre jämfört med tidigare år. Länsstyrelsen bedömer att kommunen gör för lite för att minska bräddningarna. Bräddningarna bör inte ligga på mer än 2-3%.

Med bakgrund av detta bedömer Länsstyrelsen att nedanstående punkter i föreläggande inte uppfylls.

Enligt Länsstyrelsen föreläggande om åtgärder (2023-12-21, dnr. 49346-2023) framgår det:

Pkt. 3. Villkor 2 och 3 i tillståndet från 2002-02-18, dnr. 551-33210-2001 samt villkor 1 i "slutligt villkor för utsläpp av kväve från kommunalt avloppsreningsverk" från 2010-03-16, dnr. 551-14180-2008 ska uppfyllas. Kommunen ska redovisa tidsatta åtgärder för att uppfylla utsläppsvillkoren samt effekten av varje åtgärd.

Pkt.4 Åtgärder ska vidtas för att minska bräddningarna vid avloppsreningsverket. Kommunen ska redovisa en tidsatt åtgärdsplan för att minska de stora bräddningar som sker vid avloppsreningsverket samt effekten av varje åtgärd.

Pkt.5. Kommunen ska redovisa en tidsatt plan för åtgärder på kort och lång sikt för att säkerställa att avloppsreningsverket klarar att behandla inkommande vatten enligt tillståndet (9 500 pe).

Pkt. 7. Till dess att gränsvärde och riktvärde för BOD7 och fosfor samt riktvärde för totalkväve som årsmedelvärde (villkor 2 och 3 i tillståndet samt villkor 1 slutligt villkor för utsläpp av kväve från kommunalt avloppsreningsverk) ska kvartalsvisa uppföljningar av hur arbetet med att få ned halterna till tillåtna halter enligt villkoren redovisas. Reningsresultat ska redovisas med avseende BOD7, fosfor och totalkväve med inkommande och utgående halter. Kvartalsuppföljningen ska vara Länsstyrelsen tillhanda senast den 1:e varje efterföljande kvartal med start den 1 juli 2024.

Pkt 8 Till dess att bräddningarna vid avloppsreningsverket och ledningsnätet har kommit ned i acceptabla nivåer ska redovisade åtgärder med effekten av åtgärderna redovisas varje kvartal med start den 1 juli 2024.

Åtgärdsplan för ledningsnätet

En uppdaterad åtgärdsplan enligt villkor 6 saknas.

Enligt pkt. 7 i Länsstyrelsen föreläggande om åtgärder (2023-12-21, dnr. 49346-2023) framgår det

En uppdaterad åtgärdsplan, i enlighet med krav i villkor 6 i tillståndets för ledningsnätet för att minska mängden tillskottsvatten ska lämnas in till Länsstyrelsen senast 1 juni 2024. I planen ska det ingå förslag med kostnadsberäkning för att minimera inläckage av tillskottsvatten och bräddning av otillräckligt renat avloppsvatten samt en prioritering och tidsplan för åtgärder.

Egenkontroll

Egenkontroll är ett förebyggande arbete där verksamhetsutövaren ska planera och ha kontroll över verksamheten för att minska påverkan på hälsa och miljö. Egenkontrollen innehåller fyra delmoment: att planera, genomföra, följa upp och förbättra egenkontrollen kontinuerligt. Då Ellbo avloppsreningsverk är en tillståndspliktig verksamhet omfattas det också av Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll.

Enligt förordningen framgår det följande:

4 § För varje verksamhet skall finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten enligt

- 1. miljöbalken,*
- 2. föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken, samt*
- 3. domar och beslut rörande verksamhetens bedrivande och kontroll meddelade med stöd av de författningar som avses i 1 och 2.*

5 § Verksamhetsutövaren skall ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning m.m. för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljö.

Det som föreskrivs i första stycket skall dokumenteras.

6 § Verksamhetsutövaren skall fortlöpande och systematiskt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultatet av undersökningar och bedömningar skall dokumenteras.

Inträffar i verksamheten en driftsstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljö, skall verksamhetsutövaren omgående underrätta tillsynsmyndigheten om detta.

Länsstyrelsen bedömer att en fungerande egenkontroll saknas för verksamheten.

Verksamheten har åtagit sig att utföra en periodisk besiktning av Ellbo avloppsreningsverk under hösten 2026. Den periodiska besiktningen är en del av egenkontrollen och syftar till att verksamhetsutövaren ska kunna säkerställa att tekniska installationer och annan utrustning för drift och kontroll fungerar samt att rutiner för drift, skötsel och underhåll är ändamålsenliga.

Länsstyrelsen konstaterar att Lilla Edets kommun inte uppfyller flera punkter i Länsstyrelsens föreläggande om åtgärder vid Ellbo avloppsreningsverk (Beslut 2023-12-21, dnr. 49346-2023). Det gäller punkterna 3, 4, 5, 6, 7 och 8.

Egenkontrollen är otydlig där det inte är klargjort vem som ansvarar för vad och det saknas tillfredsställande övervakningssystem när fel inträffar. Länsstyrelsen gör därav bedömning att Lilla Edets kommun inte uppfyller Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll.

Kemikalieförvaringen och märkningen av kemikalier i kemikalieutrymmet var bristfällig.

Länsstyrelsen konstaterar att Lilla Edets kommun inte uppfyller miljötillståndet för Ellbo avloppsreningsverk och har inte gjort det på flera år. Kommunen uppfyller heller inte Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll.

Ett separat föreläggande förenat med vite kommer att utfärdas till Lilla Edets kommun.

Kirsti Lindemark Jansson
Handläggare

Kopia: Maria Olsson, maria.olsson@lillaedet.se

Information

Denna tillsynsrapport ersätter tillsynsrapporten daterad 2026-05-04 då det var några felaktigheter i den. Den här rapporten är den som gäller för tillsynsbesöket den 24 mars 2026.

Information om pågående och kommande projekt inom stadsmiljö

Dnr SAN 2026/419

Sammanfattning

Stadsmiljöenheten bedriver och planerar för närvarande ett flertal projekt och insatser inom kommunens offentliga miljöer, infrastruktur och kommunägda fastigheter. Projekten befinner sig i olika skeden, från genomförande och färdigställande till utredning, planering och ansökan om extern medfinansiering. Ärendet syftar till att ge samhällsnämnden en samlad information om ett urval av pågående och kommande arbeten inom stadsmiljöenheten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2026-09-01

Ekonomisk bedömning

Då ärendet avser information om pågående och kommande projekt inom stadsmiljöenheten görs ingen samlad ekonomisk bedömning inom ramen för detta ärende.

Sociala konsekvenser

Då ärendet avser information om pågående och kommande projekt inom stadsmiljöenheten görs ingen samlad social konsekvensbedömning inom ramen för detta ärende.

Ärendebeskrivning

Stadsmiljöenheten ansvarar för en bred verksamhet som omfattar bland annat utveckling och underhåll av kommunens offentliga miljöer, gator, parker och andra anläggningar. Enheten arbetar kontinuerligt med såväl konkreta utvecklingsprojekt som genomförande av beslutade planer samt löpande investeringar och underhåll.

Pågående projekt

Ett pågående projekt är anläggandet av en hundrastgård och tillhörande parkeringsplats i Lödöse. Arbetet fortgår och beräknas vara färdigställt under september månad. Hundrastgården omfattar drygt 500 kvadratmeter och den intilliggande parkeringsytan omfattar 27 parkeringsplatser. Av dessa utgörs en plats av parkeringsplats för personer med nedsatt rörelseförmåga, en plats är avsedd för motorcykel och en plats är

dimensionerad för bil med husvagn, husbil eller släp. I samband med projektet anpassas även gångbanans bredd och säkerhetsräcke kompletteras mot intilliggande körbana. Parallellt med de enskilda projekten arbetar stadsmiljöenheten enligt plan med den praktiska implementeringen av kommunens cykel- och hastighetsplaner. Arbetet omfattar även helbeläggning med asfalt i kommunens tätorter samt investeringar och underhåll av de kommunägda fastigheter som stadsmiljöenheten ansvarar för på uppdrag av fastighetsägaren Plan och exploatering.

Kommande projekt och utredningar

I Lödöse pågår även arbetet med att utreda förutsättningarna för en aktivitetsyta eller park. Frågan om lokalisering har varit föremål för medborgardialog och en efterföljande omröstning, vilken resulterade i strax under 300 inkomna synpunkter. Resultatet ger ett tydligt underlag för det fortsatta arbetet och visar på ett starkt intresse för att utreda möjligheten att placera aktivitetsytan i anslutning till Lödöse museum.

Stadsmiljöenheten arbetar därför vidare med att utreda förutsättningarna för en sådan lokalisering.

Inom kort påbörjas även arbetet med att tillgängliggöra och utveckla området vid Spånkajen i Lilla Edet. De inledande åtgärderna omfattar bekämpning av parkslide samt röjning av träd och annan vegetation i syfte att öppna upp området och förbättra siktlinjerna från ovanliggande gator och bostadsområden. I den fortsatta utvecklingen planeras ytor för rekreation och aktiviteter samt grillplatser. Projektet omfattar även förbättrade parkeringsmöjligheter och ställplatser.

Stadsmiljöenheten har därutöver lämnat in en ansökan till Länsstyrelsen om medfinansiering för projektet "Restaurering av Gårdaåns hagmarker i Lödöse".

Projektet syftar till att restaurera och åter öppna upp naturbetesmarker i en genuin natur- och kulturmiljö. Ett genomförande av projektet skulle skapa förutsättningar för att utveckla en unik miljö i Lilla Edets kommun och samtidigt bidra till att förverkliga delar av den visionsbild som presenteras i förstudien "Gröna stråket". Projektets fortsatta hantering är beroende av utfallet av ansökan om medfinansiering.

Stadsmiljöenheten fortsätter därutöver arbetet med planering och genomförande av ytterligare åtgärder inom kommunens offentliga miljöer. Projekten och insatserna befinner sig i olika skeden och kommer att utvecklas vidare utifrån respektive projekts förutsättningar och beslutade inriktning.

Förslag till beslut

Samhällsnämnden noterar informationen.

Ivana Egert
Sektorchef

Beslut expedieras till
Martin Andersson, enhetschef stadsmiljö

LILLA EDETS
KOMMUN

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum

2026-09-02

Dnr

SAN 2026/10

Handläggare

Robin Svendberg
Nämndsamordnare

Beslutuppföljning för samhällsnämnden oktober 2026

Dnr SAN 2026/10

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2016-12-07 § 142 att punkten "Beslutuppföljning" ska vara en punkt på föredragningslistan för styrelse och nämnden.

Vid dagens sammanträde redovisas uppdrag från bildningsnämnden fram till dagens datum.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2026-09-02

Beslutuppföljning

Ekonomisk bedömning

Det finns inga ekonomiska konsekvenser av beslutuppföljningen.

Sociala konsekvenser

Det finns inga sociala konsekvenser av beslutuppföljningen.

Förslag till beslut

Samhällsnämnden noterar informationen.

Ivana Egert
Sektorchef

Beslutsdatum	Ärende/rubrik	Handläggare	Uppdrag till förvaltningen	Kommentar	Status
2024-05-30 § 66	Nytt Naturvårdsprogram för Lilla Edets kommun	Anna Tauson	Samhällsnämnden uppdrar åt sektorn att påbörja arbetet med det nya naturvårdsprogrammet. Det material som tas fram under arbetets gång skickas löpande in som underlag till översiktsplanen.	Färdigställs 2028	pågående
2024-08-29 § 79	Grönt stråk i Lödöse	Anna Tauson	Inför projekteringen av gångstråket längs Göta älv ska tillgängligheten utredas ytterligare och redovisas för samhällsnämnden innan eventuellt beslut om genomförandeåtgärder.		pågående
2026-02-26 § 8	Handlingsplan för ökad kostnadstäckning inom miljöbalkstillsynen	Kristian Nordström	Samhällsnämnden godkänner handlingsplanen och ger sektorn i uppdrag att genomföra åtgärder för att uppnå en högre grad av kostnadstäckning inom miljöbalkstillsynen.		Pågående

Sammanträdesdagar för samhällsnämnden 2027

Dnr SAN 2026/420

Sammanfattning

Med hänsyn tagen till när nämnden behöver fatta beslut om ekonomiska rapporter föreslås nedanstående sammanträdesdagar för samhällsnämnden 2027.

Samhällsnämnden sammanträder torsdagar kl. 8.30.

Arbetsutskottet sammanträder torsdagar kl. 8.30.

Arbetsutskottet

11 januari
12 februari
11 mars
8 april
13 maj
24 juni
26 augusti
16 september
28 oktober
2 december

Samhällsnämnden

4 januari (val till arbetsutskott)

25 februari (årsredovisning)
25 mars
22 april (taxor)
27 maj (T1)

1 oktober (T2) (fredag)
18 november (verksamhetsplan 2028)
16 december

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2026-09-02

Ekonomisk bedömning

Sektorn bedömer att förslaget till beslut inte medför några ekonomiska konsekvenser.

Sociala konsekvenser

Sektorn bedömer att förslaget till beslut inte medför några sociala konsekvenser.

Förslag till beslut

Samhällsnämnden fastställer ovanstående sammanträdesdagar för 2027.

Ivana Egert
Sektorchef

Beslut expedieras till
Samtliga ledamöter i nämnden
Sektorchef
Enhetschefer

Redovisning av inlämnade e-förslag

Dnr SAN 2026/13

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2021-12-13 § 58 att införa e-förslag. Syftet med att införa e-förslag är att öka medborgarnas inflytande i kommunen och deras engagemang kring kommunens verksamheter och dess utveckling. E-förslag ska tydliggöra för kommunens förtroendevalda vilka frågor som medborgarna anser vara viktiga. Ett e-förslag är en idé eller ett förslag från medborgare till kommunens politiker och kan handla om allt som kommunen ansvar för och har möjlighet att besluta om. Om ett e-förslag får 60 röster eller fler inom 60 dagar innebär det att förslaget ska beredas och behandlas. Ett beslut ska fattas av nämnden inom ett halvår efter att röstningen är avslutad. Beslutet samt protokollsutdrag ska därefter överlämnas för kännedom till kommunstyrelsen som i sin tur anmäler beslutet till kommunfullmäktige. Samtliga nämnder ska i oktober varje år redovisa de e-förslag som ligger för beredning i nämnden till kommunstyrelsen.

Samhällsnämnden har i år inga e-förslag som ligger för beredning till nämnden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2026-09-02

Ekonomisk bedömning

Sektorn bedömer att förslaget till beslut inte medför några ekonomiska konsekvenser.

Sociala konsekvenser

Sektorn bedömer att förslaget till beslut inte medför några sociala konsekvenser.

Förslag till beslut

Samhällsnämnden noterar informationen.

Ivana Egert
Sektorchef

Beslutet skickas för kännedom till
Kommunstyrelsens diarium